

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

อาทิตย์ ศรีมงคลพิทักษ์

ภาคนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
พ.ศ.2550

**The Analysis of Operation Efficiency of Savings Cooperatives
in Selected Private Universities in Bangkok**

A-Thid Srimongkolpitak

**A Term Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics**

Department of Economics

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2007

หัวข้อภาคินพนธ์	การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน	อาทิตย์ ศรีมงคลพิทักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ คนจริง
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ (เศรษฐศาสตร์การเงินการคลัง)
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ โครงสร้างธุรกิจ ผลการดำเนินงาน และวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขต กรุงเทพมหานคร ที่ดำเนินงานในปัจจุบัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ทางการเงิน 2 ส่วนคือ 1. การวิเคราะห์ ความเจริญเติบโต 2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบitudy ภูมิภาค ระหว่างปี 2544-2547

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการรับฝากเงินและให้ผลตอบแทนในรูปแบบของดอกเบี้ยอัตราเดียวกับ ธนาคารพาณิชย์ และโดยการถือหุ้นหัก ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือน แต่ไม่เกิน 1 ใน 5 ของหุ้นทั้งหมด เมื่อสิ้นปีทางบัญชีต้องจ่ายเงินปันผลต่อหุ้นให้แก่สมาชิกในอัตราที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งเป็น แหล่งเงินฝากและเงินกู้ของสมาชิก ทำให้สมาชิกรู้จักเก็บออมเงินและไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบ ทำให้สถาบันครอบครัวมีความมั่นคงขึ้น โดยสหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง

ผลจากการวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของรายได้รวมและกำไรสุทธิพบว่าสหกรณ์ออม ทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีการขยายตัวร้อยละ 19.03 และ 25.12 ตามลำดับ ซึ่งมีความ เจริญเติบโตมากที่สุด เนื่องจากมีปริมาณทุนจดทะเบียนและเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น และสหกรณ์ออม ทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด มีความเจริญเติบโตน้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ความสามารถใน การทำกำไรพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีความสามารถในการทำ กำไรสูงสุดพิจารณาจากอัตรากำไรสุทธิโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 90.14 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ สหกรณ์ที่มีค่าเท่ากับร้อยละ 80 และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด มีอัตรากำไรสุทธิ น้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์สภาพคล่อง พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มี

สภาพคล่องสูงสุดดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 1,262.45 เท่า ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ซึ่งมีค่าเท่ากับ 10 เท่า และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนน้อยที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงินพบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด มีความเสี่ยงสูงสุดดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 76.80 และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีความเสี่ยงน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.23 ส่วนการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านธุรกิจพบว่าค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์ความแปรผันรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 11.63 ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีความผันผวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.12 และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีความผันผวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.98 ส่วนการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์กำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 15.92 พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีความผันผวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.72 และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีความผันผวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.09

Term Paper Title   The Analysis of Operation Efficiency of Savings Cooperatives
   In Selected Private Universities in Bangkok

Author   A-Thid Srimongkolpitak

Term Paper Advisor   Dr. Chaiwat Konjing

Department   Economics

Academic Year   2006

ABSTRACT

The main objective of this research is to analyze the objectives, business structure, and the operational efficiency of Savings Cooperatives in Selected Private Universities in Bangkok. The methodology being employed covers the financial analysis of 6 Savings Cooperatives, using the 2001-2004 financial data of the cooperatives.

The basic function of the Savings Cooperatives is to provide saving, share holding, and loan services to the members of the cooperatives with a view to encourage savings and providing sources of loans for the cooperatives' members to improve their living condition and welfare.

The findings of the analysis of the cooperatives' performance based on their basic function mentioned above are summarized as follows: An analysis of the growth rate of total incomes and net profits shows that the Savings Cooperatives of Assumption University performs the highest growth in both income and profit earned, e.g. 19.03 and 25.12 percent respectively. This is due to a more rapid increase in shared capital investment funds of the cooperatives. The Savings Cooperatives of Bangkok University, on the other hand, performs the lowest growth rates. Regarding the profitability ratio, the Savings Cooperatives of Thai Chamber of Commerce University the highest achievement. The ratio is relatively higher than the average of all savings cooperatives under the study. The Savings Cooperatives of Krirk University, in the opposite, earns the lowest profitability ratio.

The current ratio analysis shows that the Savings Cooperatives of Assumption University has highest current ratio of 1,262.45 indicating that the cooperatives has the ability to pay debts as high as 1,262 times, being well above the ratio of overall saving cooperatives in Thailand. The Savings Cooperatives of Dhurakijpundit University, on the other hand, has the lowest current ratio as the cooperative has operated in a shorter period of time than other cooperatives.

The risk assessment analysis indicates that the Savings Cooperatives of Dhurakijpundit University faces the highest risk, e.g. being 76.80 percent compared with the lowest risk ratio of 0.23 percent of Savings Cooperatives of Assumption University. In regard to the business risk, it is showed that the Savings Cooperatives of Assumption University exhibits the highest business risk while the Savings Cooperatives of Thai Chamber of Commerce has the lowest risk attributed by the highest net profit ratio.

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาภาคนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.ชัชวพันธ์ คนจริง ท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของภาคนิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมนุญ พงษ์ศรีกูร ประธานกรรมการสอบภาคนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บรรเทิง มาแสง กรรมการที่กรุณาให้คำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของภาคนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์เชียง เกาซิด ที่ได้ให้ความช่วยเหลือด้านสถิติ และด้านการค้นคว้างานวิชาการต่าง ๆ และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนกำลังใจจากบิดา นายสมชัย ศรีมงคลพิทักษ์ และมารดา นางลัดดา ศรีมงคลพิทักษ์ ตลอดจนบุคคลในครอบครัวอย่างดีผู้ซึ่งข้าพเจ้าถือว่าเป็นอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอบแต่บุพการีและผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่านด้วยความเคารพอย่างยิ่ง สำหรับสิ่งที่ผิดพลาดและข้อบกพร่องประการใดจากภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อาทิตย์ ศรีมงคลพิทักษ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่

1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	13
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	13
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	13
1.5 วิธีการศึกษา.....	14
1.6 นิยามศัพท์.....	14
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง.....	19
2.1 แนวคิด และทฤษฎี.....	19
2.2 การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
3. ความรู้ทั่วไปและประวัติความเป็นมาของสหกรณ์.....	35
3.1 ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย.....	35
3.2 ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย.....	38
3.3 หลักการสหกรณ์.....	42
3.4 ข้อเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์กับองค์กรธุรกิจรูปอื่น.....	45

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4. ผลการศึกษา.....	50
4.1 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	54
4.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	93
5. สรุปและข้อเสนอแนะ.....	128
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	128
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	132
ภาคผนวก.....	136

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 มูลค่าของตัวเงินจ่ายที่สหกรณ์ออมทรัพย์เปรียบเทียบกับทุนดำเนินงานปี 2548.....	2
3.1 การเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างสหกรณ์กับห้างหุ้นส่วน และบริษัทจำกัด.....	47
4.1 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547.....	52
4.2 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย กรุงเทพ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545-2547.....	53
4.3 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547.....	57
4.4 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545-2547.....	58
4.5 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547.....	63
4.6 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545-2547.....	64
4.7 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547.....	69
4.8 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545-2547.....	70
4.9 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547.....	75
4.10 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545-2547.....	76
4.11 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2545-2547.....	81
4.13 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีเฉลี่ย 4 ปีของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	85
4.14 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	92
4.15 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริกจำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	96
4.16 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	100
4.17 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	104
4.18 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	108
4.19 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	112
4.20 อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 4 ปีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	115
4.21 การเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	122
4.22 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	124
4.23 การเปรียบเทียบสภาพคล่อง, ความเสี่ยงด้านการเงินและความเสี่ยงด้านธุรกิจ ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	126

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 การเปรียบเทียบหนี้สินการถือหุ้นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ปี 2548.....	3
1.2 การเปรียบเทียบทุนดำเนินงานกับเงินให้กู้.....	5
1.3 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547.....	6
1.4 การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโต.....	7
1.5 การเปรียบเทียบอัตรารายได้ต่อค่าใช้จ่าย.....	8
1.6 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบ 5 ปี (2543-2547).....	10
1.7 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ขนาดต่าง ๆ ปี 2547.....	11

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ในอดีตที่ผ่านมามุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมการออมของสมาชิกและจัดสรรเงินทุนที่ได้จากการระดมเงินออมของสมาชิกจัดสรรให้แก่สมาชิกที่มีปัญหาเดือดร้อนและความจำเป็นในการดำรงชีพ โดยภารกิจที่สำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการบริหารการเงินจึงอยู่ที่การจัดสรรเงินทุนไปให้แก่ผู้กู้โดยยึดมั่นให้อยู่ในพื้นฐานของความยุติธรรมและเสมอภาค แต่ในการบริหารการเงินของผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่ามีการพัฒนาไปในแนวทางของการบริหารในเชิงรุกมากขึ้น กล่าวคือมุ่งเน้นให้บริการด้านการให้สินเชื่อแก่สมาชิกตามความต้องการของสมาชิกเป็นจำนวนมาก ๆ และหากสหกรณ์มีเงินทุนดำเนินงานที่ไม่เพียงพอ ผู้บริหารสหกรณ์จะพยายามหาหนทางเพิ่มทุนด้วยวิธีการดำเนินงานในหลายรูปแบบ เช่น การระดมหุ้น เงินฝาก จำหน่ายตั๋วสัญญาใช้เงิน การกู้เงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกหรือกู้ยืมจากสหกรณ์ด้วยกันเอง เป็นต้น ในสถานะที่อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มที่สูงขึ้น สหกรณ์ออมทรัพย์ควรจะต้องให้ความสนใจกับสภาพคล่องของสหกรณ์เป็นพิเศษ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในรอบปี 2548 พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ระดมทุนโดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้กับธนาคารเพื่อเป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินระยะสั้น เพื่อนำมาใช้หมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจนั้นมีจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น 114 แห่ง คิดเป็นมูลค่าที่ออกตั๋วกว่า 23,600 ล้านบาทต่อปี หรือ 1,966 ล้านบาทต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.16 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนถึง 1.05 เท่า (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 มูลค่าของตัวเงินจ่ายที่สหกรณ์ออมทรัพย์ออกเทียบกับทุนดำเนินงานปี 2548

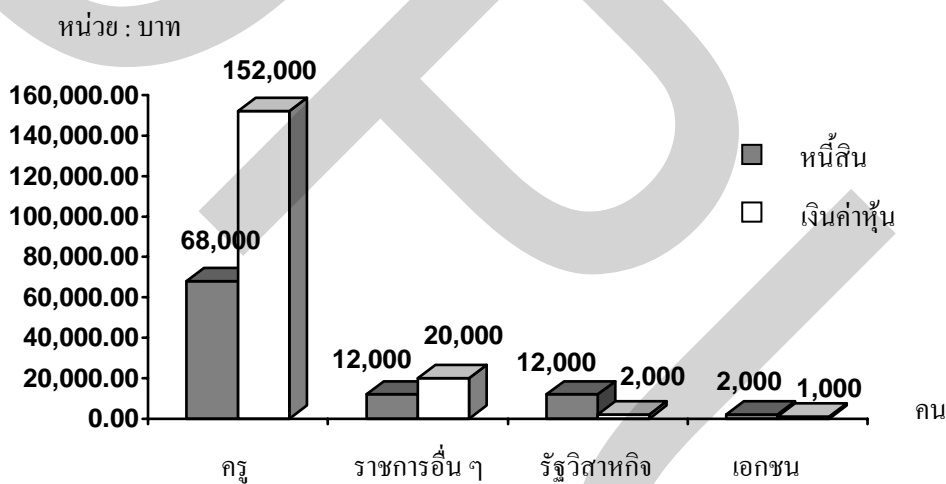
ประเภทสหกรณ์	จำนวน (แห่ง)	มูลค่าของตัวเงินจ่าย			อัตราเพิ่มขึ้น / (ลดลง)	ทุนดำเนินงาน ปี 2548 (ล้านบาท)	ตัวเงินจ่าย คิดเป็นร้อยละ ของทุนดำเนินงาน
		ปี 2548 (ล้านบาท)	ปี 2547 (ล้านบาท)				
สอ.ครู	57	19,806.06	9,722.75	1.04 เท่า	158,466.06	12.50	
สอ.ตำรวจ	15	511.02	175.22	1.92 เท่า	6,359.21	8.04	
สอ.ทหาร	2	56.36	0	100	576.08	9.78	
สอ.โรงพยาบาล	2	28.55	70.31	(59.39)	327.21	8.73	
สอ.ราชการอื่น ๆ	22	1,257.61	765.9	64.20	14,142.87	13.45	
สอ.รัฐวิสาหกิจ	8	1,958.85	763.88	1.56 เท่า	29,685.86	4.43	
สอ.เอกชน	8	80.14	64.88	23.52	2,741.25	2.92	
รวมทั้งสิ้น	114	23,698.59	11,562.94	1.05 เท่า	212,298.54	11.16	

หมายเหตุ: สอ. คือ สหกรณ์ออมทรัพย์

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากตารางที่ 1.1 สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ที่ออกตัวสัญญาใช้เงินมากที่สุด คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ทั้งนี้เนื่องจากมีธุรกรรมทางการเงินมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นด้านสมาชิก ปริมาณธุรกิจตลอดจนหนี้สิน ซึ่งในรอบปี 2548 มีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจำนวน 57 แห่ง ออกตัวเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 19,806 ล้านบาทต่อปี หรือ 1,650 ล้านบาทต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 83.57 ของตัวสัญญาใช้เงินทั้งสิ้น ส่วนใหญ่กำกับประกันให้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด และธนาคารกรุงเทพ จำกัด เป็นตัวระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี อายุของตัวเฉลี่ย 1 - 3 เดือนขึ้นไป อัตราดอกเบี้ยอยู่ระหว่างร้อยละ 3.25 - 4.00 ต่อปี โดยเงินกู้ระยะสั้นจากการออกตัวทั้งสิ้นดังกล่าวได้นำไปลงทุนอยู่ในลูกหนี้เงินให้สมาชิกกู้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ระยะยาวอายุหนี้เฉลี่ย 3 - 6 ปี หรือ 100 งวดขึ้นไป จากข้อมูลจำนวน 114 สหกรณ์ที่ออกตัวสัญญาใช้เงินมีลูกหนี้เงินให้สมาชิกกู้คงเหลือเป็นหนี้ระยะสั้น 29,427 ล้านบาท และหนี้คงเหลือระยะยาว 165,678 ล้านบาท และพบว่ามีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ถึง 703 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.36 ของลูกหนี้เงินให้สมาชิกกู้ทั้งสิ้น

หากพิจารณาการบริหารเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ออกตัวสัญญาใช้เงิน เพื่อระดมเงินทุนพบว่าสหกรณ์นำไปปล่อยให้สมาชิกกู้ต่อ ซึ่งเป็นการสร้างมูลหนี้เพิ่มให้กับสมาชิกและส่วนใหญ่เป็นหนี้เพื่ออุปโภคบริโภคมากกว่าหนี้เพื่อเพิ่มทรัพย์สินหรือการสร้างรายได้ ซึ่งสะสมจนกลายเป็นหนี้สินเรื้อรังต่อเนื่อง โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีการขยายวงเงินกู้ให้กับสมาชิกในวงเงินที่สูงมาก รวมถึงการขยายระยะเวลาส่งคืนออกไปให้กับสมาชิก เช่น กู้ฉุกเฉินในวงเงินสูงถึง 100,000 บาท แต่การชำระคืนใช้เวลาถึง 12 เดือน ขณะเดียวกันวงเงินกู้สามัญกู้ได้สูงถึง 1,000,000 - 1,500,000 บาท และขยายระยะเวลาชำระคืนให้ยาวออกไปถึง 100 – 120 เดือน เป็นต้น หากเปรียบเทียบสัดส่วนของหนี้สินกับการถือหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ครุ จำนวน 57 แห่งที่ระดมทุนด้วยตัวสัญญาใช้เงิน พบว่าโดยเฉลี่ยสมาชิกมีหนี้สินต่อคน ๆ ละ 387,173 บาท แต่มีเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วเพียงคนละ 170,750 บาท (ภาพที่ 1) ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงกำลังความสามารถชำระหนี้และคุณภาพชีวิตของสมาชิกในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสหกรณ์

ภาพที่ 1.1 การเปรียบเทียบหนี้สินการถือหุ้นของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ปี 2548

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากข้อมูลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการระดมทุน โดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นจำนวนมาก กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เห็นว่าอยู่ในภาวะความเสี่ยงที่ผู้บริหารสหกรณ์ควรระมัดระวัง ดังนี้

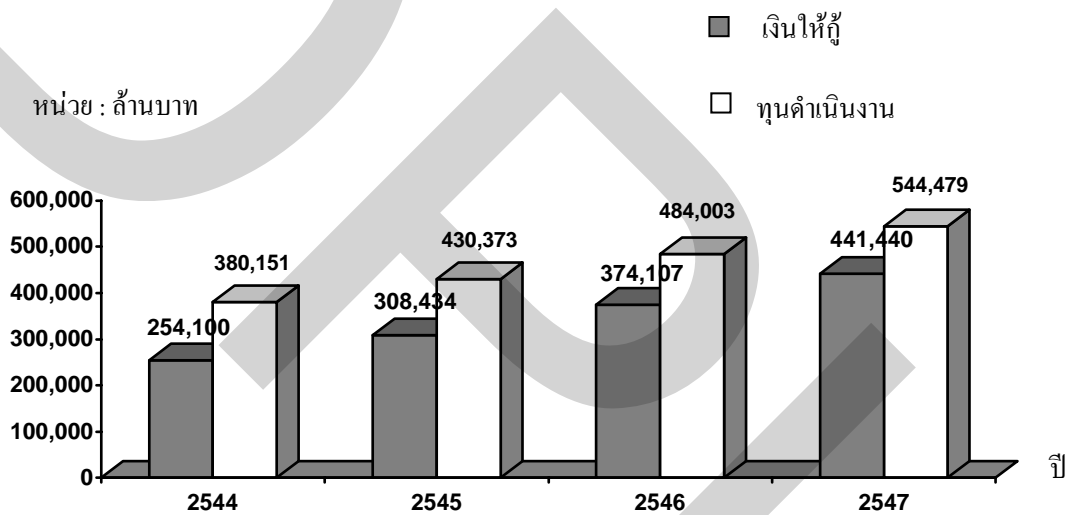
1. ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Liquidity Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวกับวิธีการจัดหาเงินมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อรองรับกับเงินกู้จำนวนมาก ยิ่งมีการกู้ยืมจากเจ้าหนี้มากเท่าใดภาระผูกพันในการชำระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยก็ยิ่งสูงเท่านั้น โดยเฉพาะการออกตั๋วสัญญาใช้เงินระยะสั้น 1-3 เดือน ทั้งนี้ผลจากการจ่ายเงินกู้ออกไปจากสหกรณ์สู่สมาชิกเป็นเงินก้อนใหญ่ในระยะเวลายาวกว่า 100 เดือน รอบการจ่ายเงินออกไปจากสหกรณ์จึงไม่สามารถรองรับกับกระแสหมุนเวียนกลับของเงินที่ปล่อยกู้กับสมาชิก ทำให้สหกรณ์ต้องแสวงหาแหล่งเงินทุนจากที่อื่นมากขึ้น และหากสมาชิกที่มีมูลหนี้สูงไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ สหกรณ์จะเกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงินหรือขาดเงินทุนหมุนเวียนอย่างแน่นอน
2. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) แหล่งเงินภายนอกที่สหกรณ์ระดมทุนจากการออกตั๋วสัญญาใช้เงินส่วนใหญ่ ล้วนเป็นเงินกู้ระยะสั้นที่มีกำหนด 1-3 เดือน หรือทำสัญญากันปีต่อปี ขณะเดียวกันสหกรณ์กลับนำเงินกู้ระยะสั้นเหล่านี้ไปลงทุนในระยะยาวคือให้สมาชิกกู้ประมาณ 100 งวด ไม่ก่อให้เกิดการ Matching Fund ที่ดีอันจะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่เกิดจากสหกรณ์ไม่อาจชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนดเงื่อนไขสัญญาเป็นผลให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงน่าเชื่อถือและชื่อเสียงของสหกรณ์
3. ความเสี่ยงอันเกิดจากอัตราดอกเบี้ยผันผวน (Interest Rate Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราดอกเบี้ย ทำให้มูลค่าของตราสารเปลี่ยนแปลงไปจะเป็นผลให้เกิดการขาดสภาพคล่องของสหกรณ์ได้ ถ้าสมาชิกถอนเงินฝากของสหกรณ์ไปฝากสถาบันการเงินอื่น หรือมีภาระดอกเบี้ยจ่ายสูงกว่ารายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์พึงจะต้องระมัดระวังในการบริหารจัดการทางการเงินให้ดี เนื่องจากเมื่อใกล้จะถึงเทศกาลประชุมใหญ่ของสหกรณ์ออมทรัพย์มีความจำเป็นต้องใช้เงินสดมากกว่าปกติเพื่อจ่ายเป็นเงินปันผลเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิกสหกรณ์ อาจจะต้องกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อนำเงินมาใช้จ่าย รวมทั้งจะต้องเสนอแผนการดำเนินงานต่อที่ประชุมใหญ่ของ

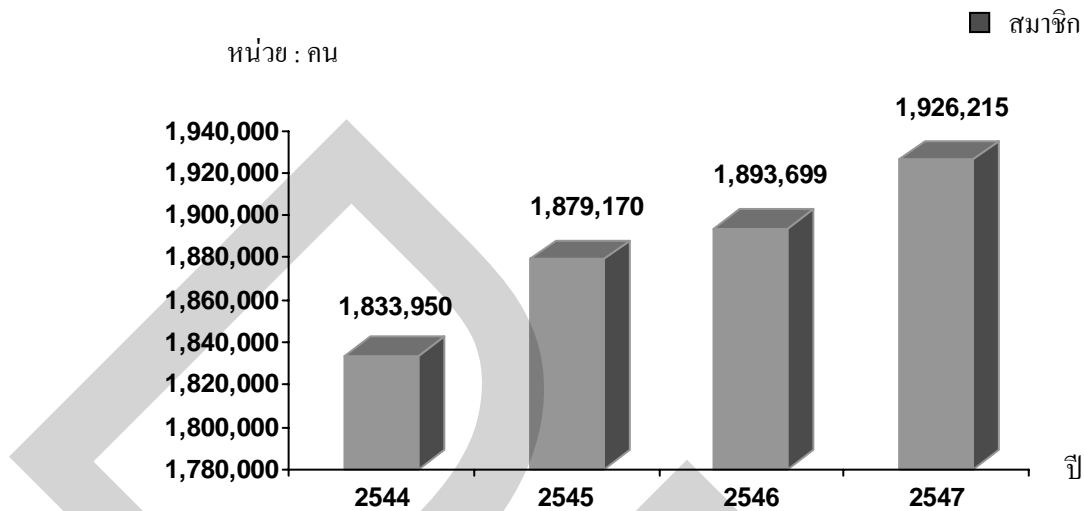
สหกรณ์ หากสหกรณ์มีความระมัดระวังรอบคอบและวางแผนการใช้จ่ายเงินให้ดี สภาพคล่องของสหกรณ์และความสามารถในการให้บริการแก่สมาชิกจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นั้น หากจะวิเคราะห์สถานะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 514 สหกรณ์ ที่นโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กระจายงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มดังกล่าวให้ผู้สอบบัญชีภาคเอกชนช่วยตรวจสอบบัญชีโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ บางท่านอาจไม่ทราบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มนี้ มีการดำเนินธุรกิจให้เงินกู้กับสมาชิกสูงถึง 441,440 ล้านบาท ของทุนดำเนินงาน 544,479 ล้านบาท (ภาพที่ 1.2) และมีจำนวนสมาชิก 1.9 ล้านคน (ภาพที่ 1.3)

ภาพที่ 1.2 การเปรียบเทียบทุนดำเนินงานกับเงินให้กู้

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาพที่ 1.3 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จะเห็นได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์กลุ่มนี้มีศักยภาพเข้มแข็งไม่ต่างไปจากสถาบันการเงินชั้นนำของประเทศ เนื่องจากสหกรณ์ดำเนินงานตามพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2540 ที่ว่า “ในการสร้างตัวสร้างฐานะนั้น จะต้องถือหลักค่อยเป็นค่อยไป ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และความพอเหมาะพอดี ไม่ทำเกินฐานะและกำลัง หรือทำด้วยความเร่งรีบ เมื่อมีพื้นฐานแน่นหนารองรับแล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริม ความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้นไปตามลำดับ ผลที่เกิดขึ้นจึงจะแน่นอน”

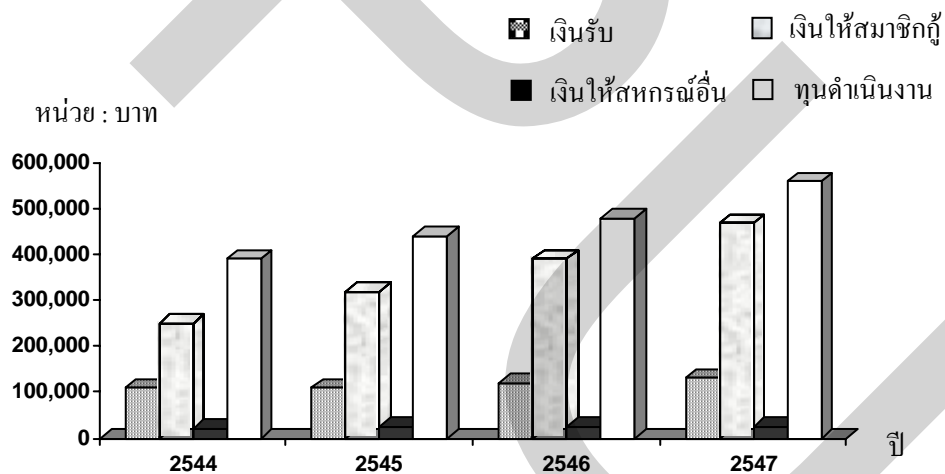
ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 514 แห่งดังกล่าว มีพื้นฐานแน่นหนามีฐานะการเงินเข้มแข็ง เผยให้เห็นถึงพัฒนาการที่เจริญเติบโตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งประสงค์จะวิเคราะห์ให้เห็นถึงพัฒนาการที่เข้มแข็งของสหกรณ์ออมทรัพย์ 514 แห่ง โดยนำระบบ CAMELS มาวิเคราะห์เพื่อชี้ให้เห็น 6 มุมมอง¹ ดังนี้

¹ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มุมมองที่ 1 Capital Strength เป็นการวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเพียงพอของเงินทุนในการบริหาร โดยในปี 2547 สหกรณ์มีทุนดำเนินงาน 544,479 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนมาจากภายในของสหกรณ์ คือเงินรับฝากสมาชิก 178,566 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.37 และทุนของสหกรณ์ 267,226 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 51.43 ของทุนดำเนินงาน ทั้งนี้ทุนเรือนหุ้นซึ่งเป็นรายการสำคัญในส่วนทุนของสหกรณ์มีอัตราร้อยละ 13.03 และมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนร้อยละ 7.89

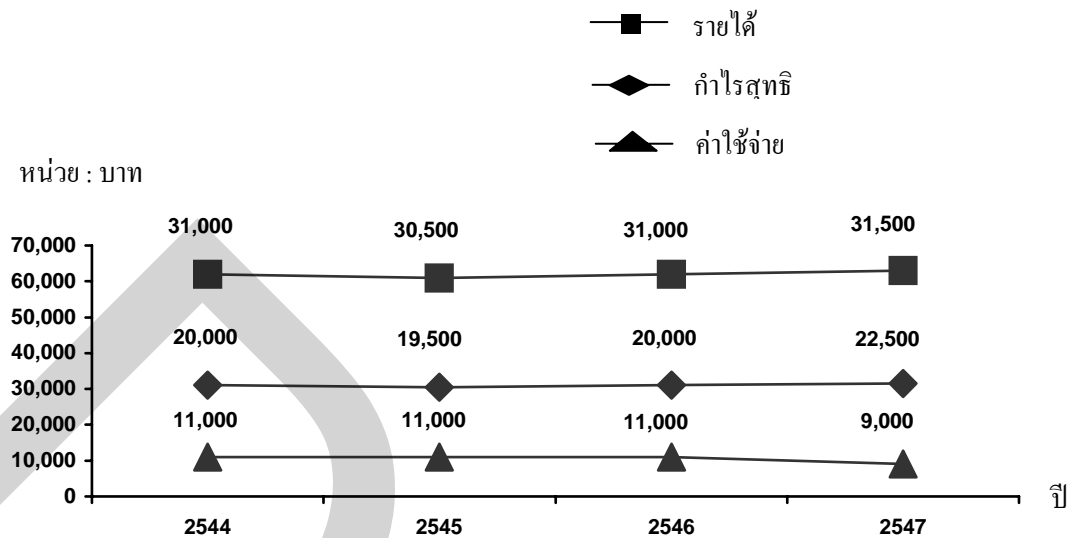
มุมมองที่ 2 Asset Quality เป็นการพิจารณาถึงคุณภาพของสินทรัพย์ ซึ่งสินทรัพย์ส่วนใหญ่อยู่ในรูปลูกหนี้เงินกู้ จำนวน 443,264 ล้านบาท หรือร้อยละ 81.41 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ในจำนวนนี้เป็นลูกหนี้ NPL เพียง 1.17 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.0003 ของลูกหนี้เงินกู้ ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 4.09

มุมมองที่ 3 Management Ability ความสามารถของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ ในการบริหารธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ 514 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ มีปริมาณธุรกิจสูงถึง 600,626 ล้านบาท พบว่าในปี 2547 สามารถบริหารสหกรณ์ให้เกิดความเติบโตของธุรกิจ ร้อยละ 16.02 (ภาพที่ 1.4)

ภาพที่ 1.4 การเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโต

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาพที่ 1.5 การเปรียบเทียบอัตรารายได้ต่อค่าใช้จ่าย

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มุมมองที่ 4 Earning Sufficiency ความสามารถในการบริหารงานเพื่อให้เกิดกำไรของสหกรณ์มีแนวโน้มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากทุนดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นทุนภายในของสหกรณ์ ความสามารถในการทำกำไรส่วนใหญ่มาจากรายได้หลัก คือ ดอกเบี้ยรับเงินให้กู้ ร้อยละ 88.47 ค่าใช้จ่ายร้อยละ 35.04 อัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ 64.98 (ภาพที่ 1.5) และเมื่อนำกำไรมาเฉลี่ยต่อสมาชิก พบว่ามีกำไร 10,810 บาทต่อคน

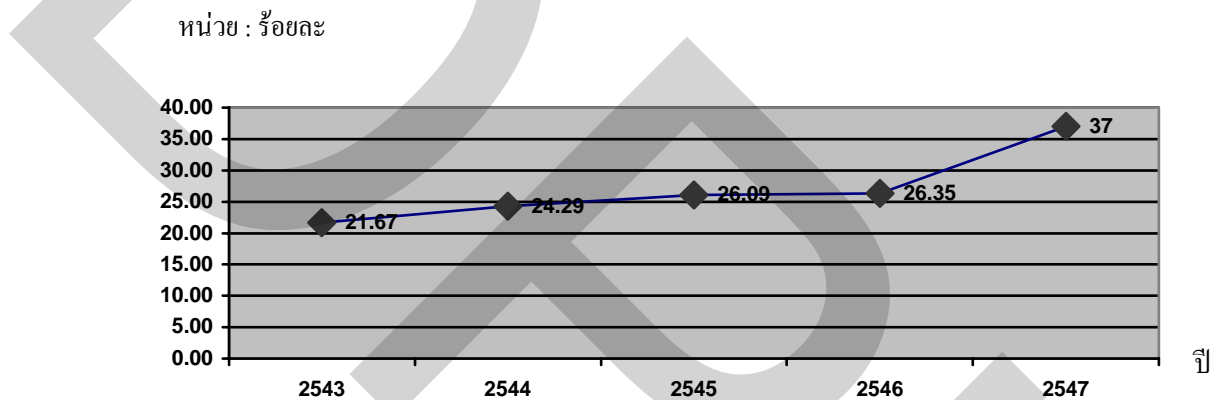
มุมมองที่ 5 Liquidity จะเห็นว่าสภาพคล่องของสหกรณ์ เมื่อนำสินทรัพย์หมุนเวียนมาเปรียบเทียบกับหนี้สินหมุนเวียนเป็น 0.61 เท่า แต่อย่างไรก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินให้กู้ ที่จะสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วเพียงใดขึ้นอยู่กับทำให้สินเชื่อและการบริหารลูกหนี้ของสหกรณ์เป็นสำคัญ

มุมมองที่ 6 Sensitivity พิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่กระทบต่อสหกรณ์

- ด้านการเงิน จะเห็นว่าทุนส่วนใหญ่เป็นทุนภายในของสหกรณ์เอง ดังนั้นผลกระทบด้านการเงินจึงมีน้อย เนื่องจากสหกรณ์จำนวนไม่มากที่จำเป็นต้องกู้เงินจากสถาบันการเงิน เพื่อใช้ในการบริหารงาน

- ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นสหกรณ์ที่มีการหักเงิน ณ ที่จ่าย ดังนั้นความผันผวนของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศไม่ก่อให้เกิดผลกระทบมากนัก และสหกรณ์มิได้อยู่ในระบบที่ต้องแข่งขัน เพื่อให้เกิดกำไรสูงสุดดังเช่นระบบธุรกิจโดยทั่วไป
- ด้านสังคม สหกรณ์ส่วนใหญ่จะมียุทธศาสตร์เชิงรุกในการส่งเสริมการออมแก่มวลสมาชิกและอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกในด้านสวัสดิการต่าง ๆ ให้สมาชิกคงความศรัทธาและภักดีต่อสหกรณ์
- ด้านเทคโนโลยี สหกรณ์ออมทรัพย์ส่วนใหญ่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงาน จึงทำให้มีเทคโนโลยีสารสนเทศทางการเงินช่วยในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ยังคงมีความเสี่ยงเหมือนเช่นการดำเนินงานทั่วไป โดยความเสี่ยงจากการให้สินเชื่อเป็นความเสี่ยงพื้นฐานของสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากสหกรณ์บริหารทุนโดยนำไปให้สมาชิกกู้ยืม ซึ่งความเสี่ยงในการให้สินเชื่ออาจอยู่ในรูป (ก) ความเสี่ยงจากหลักประกัน (Collateral Risk) เกิดจากการที่สหกรณ์ต้องรับภาระผลขาดทุนอันเนื่องมาจากสหกรณ์มีการควบคุมหลักประกันที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่นหลักประกันมีมูลค่าน้อยกว่ามูลหนี้ (ข) ความเสี่ยงจากการดำเนินงาน (Operation Risk) เกิดจากการเบิกจ่ายเงินกู้ โดยมีการอนุมัติที่ไม่เหมาะสม เช่น เอกสารเกี่ยวกับการทำนิติกรรมสัญญาและเอกสารหลักฐานการจ่ายเงินกู้ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งอาจทำให้ สหกรณ์ได้รับผลเสียหาย (ค) ความเสี่ยงจากการบริหาร (Management Risk) ความสามารถ ความซื่อสัตย์สุจริตและดุลพินิจของผู้บริหาร ในการบริหารสินเชื่อ กล่าวคือ การอนุมัติสินเชื่อที่เกิดจากการไม่สุจริตของผู้บริหารไม่เป็นไปโดยอิสระ การรับหลักประกันที่ไม่คุ้มหนี้หรือมีความเสี่ยงสูงที่มูลค่าของหลักประกันอาจลดลง และการอนุมัติสินเชื่อโดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก เป็นต้น

ในการดำเนินธุรกิจ ไม่ว่าสหกรณ์จะมีวัตถุประสงค์หลักเช่นใดก็ตามจำเป็นต้องมีธุรกรรม ทั้งด้านรับและด้านจ่ายควบคู่กันไป โดยส่วนต่างของด้านรับและด้านจ่าย หากรับมากกว่าจ่ายก็จะกลายเป็นกำไร แต่หากจ่ายมากกว่าก็จะกลายเป็นผลขาดทุน ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนั้นจะมีจำนวน มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจที่สหกรณ์ดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็น องค์ประกอบหนึ่งในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งอาจแยกเป็นหมวดต่าง ๆ เพื่อง่ายต่อการ ควบคุมและจัดการ โดยทั่วไปแล้วค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ควรดูแลไว้ไม่ให้สูงเกินกว่าร้อยละ 20 ของ รายได้ที่เข้ามา ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการประกอบการของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน พบว่า ค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่เกิดขึ้นยังคงสูงกว่าเกณฑ์ที่ควรเป็น (ภาพที่ 1.6)

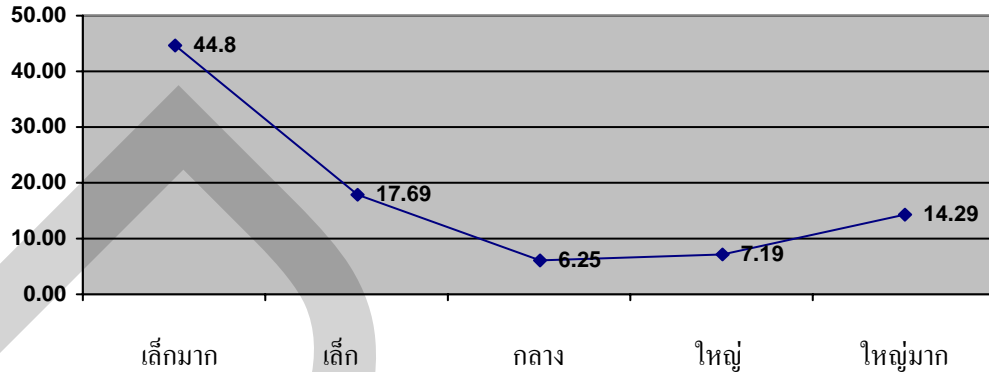

ภาพที่ 1.6 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบ 5 ปี (2543-2547)

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทั้งนี้สหกรณ์ที่มีขนาดเล็ก คือ สหกรณ์ขนาดเล็ก และเล็กมาก รวมทั้งกลุ่มเกษตรกร มีปัญหาการควบคุมค่าใช้จ่ายมากกว่าสหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่กว่า อันเนื่องมาจากการวางแผนงาน ที่ไม่เหมาะสมขาดการควบคุมภายในที่ดี ขาดการติดตามประเมินผลและแก้ไขปัญหา ทำให้ ผลตอบแทนที่ควรจะได้ตกอยู่กับสหกรณ์ และสมาชิกสูญเสียไปกับภาระค่าใช้จ่ายส่วนนี้ ดังนั้น สหกรณ์ควรเร่งรัดให้มีการควบคุมและแก้ไขเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้เหลือน้อยลงที่สุด (ภาพที่ 1.7)

หน่วย : ร้อยละ

ภาพที่ 1.7 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ขนาดต่าง ๆ ปี 2547

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ดอกเบี้ยจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่มีความสำคัญ เพราะเป็นสัดส่วนสูงสุดในโครงสร้างค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยจะมีจำนวนมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับนโยบายในการจัดการเงินทุนของสหกรณ์ อย่างไรก็ตามหากเป็นการจัดหาเงินกู้ยืมจากแหล่งภายนอกผลประโยชน์ก็ไม่ได้ตกอยู่กับสมาชิก ซึ่งแตกต่างจากการจัดหาเงินทุนจากเงินรับฝากซึ่งเป็นประโยชน์ของสมาชิกโดยตรง นอกจากดอกเบี้ยจ่ายแล้วค่าใช้จ่ายในหมวดเงินเดือนและค่าตอบแทน สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ ค่าใช้สอยและค่าวัสดุสำนักงาน เป็นค่าใช้จ่ายหลักของสหกรณ์ทุกประเภท สหกรณ์ ส่วนใหญ่มักใช้ประมาณการรายจ่ายเป็นตัวควบคุมค่าใช้จ่ายในส่วนนี้

สถานะเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ทำให้ธุรกิจสหกรณ์จำเป็นต้องเผชิญความยากลำบากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันที่สหกรณ์ต้องเจอกับกิจการในรูปแบบเดียวกับสหกรณ์ ที่มีขนาดใหญ่และทุนสูง ภาระต้นทุนที่เพิ่มขึ้นทำให้สหกรณ์ต้องพยายามรักษาต้นทุนของตนเอง ให้น้อยที่สุดเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ต่ำกว่ามาตรฐาน หนทางหนึ่งที่ได้ก็คือการควบคุม ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม โดยจะเอื้อประโยชน์กลับคืนสู่สหกรณ์ให้มากที่สุด ทั้งนี้ สหกรณ์อาจใช้วิธีการรูปแบบอื่น เช่น การควบสหกรณ์ การจัดจ้างผู้ชำนาญการ โดยเฉพาะทาง การปรับเปลี่ยนระบบบริหารงาน หรือขยายการประกอบธุรกิจมารวมด้วยก็ได้

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน มีความสลับซับซ้อน และแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อขบวนการดำเนินงานของสหกรณ์และ ลักษณะของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็น บุคคล ซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออม ทรัพย์และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวง และได้รับการจด ทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตามหลักการช่วย ตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันแก่สมาชิก โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งขึ้นทั่วไปในสถานที่ ราชการสำหรับข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร รัฐวิสาหกิจ โรงงาน บริษัทและสถานศึกษา นอกจากนี้จะช่วยให้พนักงานมีการออมทรัพย์เพื่อตนเองแล้วยังสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้ เกิดขึ้นระหว่างพนักงานและเจ้าของกิจการทำให้ข้อขัดแย้งต่าง ๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นจาก สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงนี้มีการนำกลยุทธ์ในการแข่งขันหลายรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาที่มีสถาบันการเงินประเภทธนาคาร เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคาร ออมสินและธนาคารอาคารสงเคราะห์ รวมถึงสถาบันการเงินอื่นที่มีธนาคาร เช่น บริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต โรงรับจำนำ มีทั้งองค์กรขนาดใหญ่ที่มีทุนดำเนินงานมากจนถึง องค์กรขนาดย่อยซึ่งมีอยู่ทั่วไปกระจายไปตามสถานศึกษาและแหล่งชุมชนต่าง ๆ มีการโฆษณาเพื่อ ส่งเสริมการบริการมีส่วนลดสิทธิพิเศษและแถมของสมมนาคุณ รวมถึงความสะดวกรวดเร็วในการ ให้การบริการต่าง ๆ ทำให้ผู้บริโภคได้รับผลตอบแทนในทันที แต่ในกรณีของสหกรณ์จะปันผล กำไรเมื่อสิ้นปีบัญชีแก่สมาชิก ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์จึงต้องประสบปัญหาจากการแข่งขันและ อยู่ในฐานะที่ค่อนข้างเสียเปรียบ และผลของการแข่งขันนี้ธุรกิจที่แข็งแกร่งกว่าเท่านั้นจึงจะอยู่รอด ส่วนธุรกิจที่อ่อนแอกว่าก็จะต้องเลิกกิจการไปในที่สุด ด้วยเหตุนี้สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ใน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ก็เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ประเภทหนึ่งที่ได้รับ ผลกระทบจากการแข่งขันอย่างรุนแรงนี้ และบางสถานศึกษานอกจากจะมีสถาบันการเงินประเภท ธนาคารอยู่ใกล้ ๆ แล้วยังมีสาขาย่อยของธนาคารพาณิชย์เข้ามาเปิดกิจการ แข่งขันภายใน สถานศึกษาก็มีหลายแห่ง สิ่งเหล่านี้ก็ยิ่งส่งผลกระทบต่อกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์มากขึ้น

ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครต่าง ๆ ควรมีการ เตรียมพร้อมในการปรับโครงสร้างการดำเนินธุรกิจของตน ทั้งในส่วนของการปรับปรุงแบบแผน ในการดำเนินธุรกิจและการปรับโครงสร้างภายในองค์กรเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ ดี ในการปรับโครงสร้างการดำเนินงานดังกล่าว หมายรวมถึง การปรับเปลี่ยนรูปแบบการ ดำเนินงาน การปรับโครงสร้างภายในองค์กร เช่น การควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจน

บุคลากรต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และอื่น ๆ ในการศึกษาให้ให้ความสำคัญกับการศึกษารูปแบบการดำเนินงาน และโครงสร้างของสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ในการปรับโครงสร้างการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบการและเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ในสถานศึกษาเหล่านี้ให้เจริญเติบโตก้าวหน้าเพื่อส่งผลให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนามากขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาลักษณะ โครงสร้างธุรกิจและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
- 1.2.2 เพื่อศึกษาและวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ดำเนินงานในปัจจุบัน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- 1.3.1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบลักษณะ โครงสร้างธุรกิจและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครอย่างชัดเจน
- 1.3.2 เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับโครงสร้างการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจและนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาจะใช้ผลประกอบการที่เกิดขึ้นแล้วของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเป็นตัวศึกษา เพื่อใช้อธิบายและเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ตลอดจนลักษณะโครงสร้างธุรกิจโดยใช้ข้อมูลจากงบการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 6 สหกรณ์ประกอบด้วย สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

การศึกษาข้อมูลดังกล่าวเป็นการศึกษาข้อมูลในลักษณะ Time Series Data โดยพิจารณาข้อมูลจากงบการเงินย้อนหลังระยะเวลา 4 ปี (2544-2547)

1.5 วิธีการศึกษา

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่

1.5.1.1 งบดุลและงบกำไรขาดทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเก็บรวบรวมจากรายงานประจำปีของสหกรณ์ และจากกรมตรวจบัญชี สหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.5.1.2 ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวบรวมจากข้อมูลสถิติการเงินและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เผยแพร่โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวบรวมทั้งเอกสาร วารสารและหนังสือต่างๆ จากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ

1.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทำการวิเคราะห์ 2 ส่วนคือ

1.5.2.1 การวิเคราะห์อัตราส่วนการเจริญเติบโต (Growth Rate)

โดยใช้ข้อมูลในงบการเงินของทั้ง 6 สหกรณ์ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ความเจริญเติบโตอธิบายถึงแหล่งที่มาและแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนในงบการเงิน

1.5.2.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

โดยใช้ข้อมูลในงบการเงินของทั้ง 6 สหกรณ์ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร, วิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน, วิเคราะห์สภาพคล่อง และวิเคราะห์ความเสี่ยงทั้งทางด้านการเงินและความเสี่ยงด้านธุรกิจ

1.6 นิยามศัพท์

ส่วนหนึ่งของรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ประจำปี 2547 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้เกี่ยวข้องกับคำนิยาม ดังนี้

สหกรณ์ คือ องค์การของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกัน และควบคุมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิก เป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกวงโดยยึดมั่นอยู่ในพื้นฐานของความยุติธรรมและเสมอภาค และได้รับการจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ทั้งนี้ได้จัดแบ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ออกเป็นรูปแบบย่อย ๆ ตามลักษณะอาชีพของสมาชิก ดังนี้

ภาคราชการ

- สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ
- สหกรณ์ออมทรัพย์ทหาร
- สหกรณ์ออมทรัพย์ครู
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย
- สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาล/สาธารณสุข
- สหกรณ์ออมทรัพย์ราชการอื่น ๆ

ภาครัฐวิสาหกิจ

ภาคเอกชนและอื่น ๆ

สมาชิก หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์ที่ได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดแล้ว และหมายรวมถึง สมาชิกแรกตั้งสหกรณ์ด้วย

สมาชิกออก หมายถึง สมาชิกที่พ้น หรือขาดจากสมาชิกภาพด้วยสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ ตาย ลาออกจากสหกรณ์ ถูกให้ออกจากสหกรณ์ หรือขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ และโอนหุ้นซึ่งตนถืออยู่ในสหกรณ์ไปหมดแล้ว

ปีบัญชี หมายถึง ระยะเวลา 1 ปี ที่สหกรณ์กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการวัดผลการดำเนินงาน แสดงฐานะการเงิน

ปัจจุบัน หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปี สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2546 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2547

ปีก่อน หมายถึง ปีสถิติการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้รับการตรวจสอบบัญชีประจำปี สำหรับปีบัญชีสิ้นสุดในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 ถึง วันที่ 31 มีนาคม 2546

ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ หมายถึง ในรอบปีบัญชี สหกรณ์ได้ทำธุรกิจแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ ธุรกิจการรับฝากเงิน ธุรกิจการให้เงินกู้ เป็นต้น

ไม่ดำเนินธุรกิจ หมายถึง สหกรณ์ไม่เริ่มดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลักนับจากวันจดทะเบียน

ไม่ดำเนินงาน หมายถึง เป็นสหกรณ์ที่ไม่ดำเนินธุรกิจและหยุดดำเนินธุรกิจมาตั้งแต่จัดตั้งสหกรณ์

หยุดดำเนินงาน หมายถึง สหกรณ์ไม่ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หลักเพิ่มเติมระหว่างปี

กำไรสุทธิ หมายถึง ยอดรวมของรายได้ทั้งสิ้นมากกว่ายอดรวมของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

ขาดทุนสุทธิ หมายถึง ยอดรวมของรายได้ทั้งสิ้นน้อยกว่ายอดรวมของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

ยังไม่ครบรอบปีบัญชี หมายถึง สหกรณ์ที่เพิ่งจดทะเบียนใหม่ ดำเนินงานยังไม่ถึงรอบปีทางบัญชี

ทุนของสหกรณ์ หมายถึง ผลรวมของทุนเรือนหุ้น เงินสำรอง ทุนสะสมต่าง ๆ กำไรสุทธิหรือการจัดสรร และกำไร (ขาดทุน) ประจำปี

ทุนดำเนินงาน หมายถึง เงินหรือสินทรัพย์อื่น ๆ ที่ตั้งไว้สำหรับดำเนินกิจการเพื่อหาผลประโยชน์เพียงเพื่อความอยู่รอดของสหกรณ์เท่านั้น โดยทุนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนของสหกรณ์เองและส่วนที่ได้จากการกู้ยืม การสร้างเครดิตทางการค้า และหนี้สินที่สหกรณ์มีภาระผูกพันต้องชำระคืนในภายหน้า

การบริหารเงินทุนหมุนเวียน หมายถึง การกำหนดระดับเงินทุนหมุนเวียนสุทธิให้เหมาะสมกับสภครณ์ โดยจัดการเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินทุนและการใช้ไปของเงินทุนว่าควรจะเป็นอย่างไร ระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สภครณ์มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอที่ไม่กระทบกับการดำเนินงานของสภครณ์

โครงสร้างทางการเงิน หมายถึง องค์ประกอบของเงินทุนที่จะต้องจัดหามาในรูปแบบของหลักทรัพย์ทางการเงินประเภทต่าง ๆ และใช้ในการดำเนินงานให้ได้ผลตอบแทนกลับคืนมา

สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึง เงินสดและสินทรัพย์ที่อาจขายหรือแปลงสภาพเป็นเงินได้ในเวลาอันสั้นปกติ จะถือเกณฑ์ภายใน 1 ปี ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝากธนาคาร เงินลงทุนระยะสั้น ลูกหนี้ระยะสั้น (หักส่วนที่เป็นหนี้เสียแล้ว) เป็นต้น

หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง เป็นภาระผูกพันอันเกิดจากรายการซึ่งอยู่ในวงจรการดำเนินงาน เช่น วัสดุเพื่อใช้ในการผลิต หรือการให้บริการเพื่อหารายได้ หรือเป็นหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงานโดยตรง หรือการค้าประกันเงินกู้ยืมระยะสั้น โดยปกติจะภายใน 1 ปี เช่น เจ้าหนี้การค้า และตั๋วเงินจ่าย เงินมัดจำและเงินกู้ยืม เงินเบิกเกินบัญชี ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย ฯลฯ

สภาพคล่องทางการเงิน หมายถึง สภาพที่สภครณ์มีเงินสดจำนวนหนึ่ง ได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ เงินกู้ถึงกำหนดชำระหัก ณ ที่จ่าย เมื่อรวมแล้วเพียงพอที่จะชำระหนี้ เจ้าหนี้ เงินกู้ยืมภายนอก เจ้าหนี้เงินรับฝากซึ่งเป็นสมาชิกเมื่อทวงถาม ตลอดจนเจ้าหนี้อื่น ได้ตามกำหนดเวลา

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง หลักทรัพย์ที่สภครณ์ถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปแบบของรายได้หรือผลตอบแทน และเป็นหลักทรัพย์ที่สภครณ์ตั้งใจถือไว้ชั่วคราว โดยจะขายเมื่อมีความต้องการเงินสด เช่น ตั๋วสัญญาใช้เงิน พันธบัตร ฯลฯ

เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง หลักทรัพย์ที่สภครณ์ถือไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในรูปแบบของผลตอบแทน และเป็นหลักทรัพย์ที่สภครณ์ตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานาน กำหนดอายุได้ถาวร 3-5 ปีขึ้นไป หรือไม่มีกำหนดอายุการไถ่ถอน เช่น หุ้นกู้ หุ้นชุมชนสภครณ์ หุ้นบริษัทสหประกันชีวิต ฯลฯ

เงินฝากสหกรณ์อื่น หมายถึง เงินฝากในชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย
และสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น

ร.ร.ร.

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในเรื่องประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นการศึกษาทั้งทางด้านประสิทธิภาพในการดำเนินงานและโครงสร้าง เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 แห่ง จะเป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของวิธีการศึกษาและผลที่ได้จากการศึกษา

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษารวิเคราะห์งบการเงินสหกรณ์โดยการควบคุมทางการเงินถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารงานสหกรณ์ เครื่องมืออย่างหนึ่งของการควบคุมทางการเงิน คือ การวิเคราะห์การเงินโดยการนำข้อมูลทางการบัญชีมาวิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อให้เห็นถึงปัญหาทางการเงินและปัญหาอื่น ๆ ที่สหกรณ์กำลังเผชิญอยู่

การวิเคราะห์ทางการเงินที่อาศัยเฉพาะงบการเงิน (Financial Statement) เป็นหลักในการวิเคราะห์นั้นเราเรียกว่า “การวิเคราะห์งบการเงิน” (Financial Statement Analysis) งบการเงินเป็นข้อมูลทางบัญชีที่ใช้กันมากที่สุดในการวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ทางการเงินเป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและลักษณะโครงสร้างธุรกิจ ซึ่งการใช้อัตราส่วนการวิเคราะห์ทางการเงินเป็นวิธีที่นิยมและค่อนข้างเหมาะสมวิธีหนึ่ง โดยอาศัยข้อมูลจากงบการเงินของกิจการนั้นๆ เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินงานและความสามารถในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ งบการเงินที่นำมาพิจารณาจะประกอบไปด้วยงบการเงิน 2 ส่วน สำคัญ คือ งบดุลและงบกำไรขาดทุน ที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยจะใช้วิเคราะห์ทั้งด้านรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต ลักษณะโครงสร้างขององค์กร ความเสี่ยง และผลการดำเนินงาน โดยทำการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1.1 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต (Growth Rate)

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต หรือการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม (Trend Percentage Analysis) ใช้อธิบายถึงแนวโน้มหรือรูปแบบในการขยายการดำเนินงานและการเจริญเติบโตของธุรกิจ โดยการคำนวณเป็นอัตราร้อยละของการเพิ่มหรือลดในรายการต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาในแต่ละช่วงเวลา โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$g_t = \frac{X_t - X_{t-1}}{X_{t-1}} \times 100$$

g_t คือ อัตราการเพิ่มหรือลดของปีที่พิจารณา

X_t คือ ข้อมูลตัวเลขของรายการที่ต้องการศึกษารูปแบบการเจริญเติบโตในปีที่พิจารณา

X_{t-1} คือ ข้อมูลตัวเลขของรายการที่ต้องการศึกษารูปแบบการเจริญเติบโตในปีที่ผ่านมา

โดยที่ X_t ที่นำมาคำนวณเพื่อแสดงถึงการเจริญเติบโตของธุรกิจ คือ งบดุลและงบกำไรขาดทุน

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต ช่วยอธิบายถึงแนวโน้มการขยายตัวของสหกรณ์ ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด และยังวิเคราะห์ถึงรูปแบบการขยายงานที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2.1.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้วัดผลการดำเนินงานและแสดงถึงฐานะทางการเงินของสหกรณ์ต่อฝ่ายจัดการ คณะกรรมการดำเนินการที่ประชุมใหญ่และสมาชิกของสหกรณ์ ตลอดจนบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ อัตราส่วนทางการเงินเป็นผลที่ได้มาจากตัวเลขในงบกำไรขาดทุน งบดุล หรือวิเคราะห์ร่วมกันจากงบทั้งสองก็ได้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ โดยอัตราส่วนทางการเงินซึ่งได้จากการคำนวณ จะนำมาใช้ประโยชน์และตีความได้รวมทั้งโดยการนำมาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรม ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ดังนี้

2.1.2.1 การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Operating Profitability Ratio หรือ OPR) ความสามารถในการทำกำไร เป็นผลสุทธิที่เกิดจากนโยบาย และการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ซึ่งอัตราส่วนการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร แสดงถึงผลกระทบในส่วนรวมจากการบริหารเงินทุนและจากการดำเนินงานของกิจการ แสดงในรูปของอัตราผลกำไร หรืออัตรา

ผลตอบแทนของธุรกิจภายหลังจากการดำเนินงาน อัตราส่วนที่ใช้ในงานศึกษามีดังนี้ อัตราส่วน แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิและยอดขายหรือรายได้รวม อัตราส่วนนี้ใช้ในการประเมิน ประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหาร สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการควบคุม ค่าใช้จ่าย การทำกำไรสุทธิจากยอดขายหรือรายได้รวมเป็นสำคัญมีอัตราส่วนดังนี้

1) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin หรือ NPM)

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขาย}} \times 100$$

โดยที่ยอดขาย คือ รายได้รวม

ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ เท่ากับร้อยละ 80

ค่าที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจและอุตสาหกรรม

อัตราส่วนที่ต่ำ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีความสามารถในการสร้างกำไรสุทธิจากการดำเนินงานได้ต่ำ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่กิจการมีกำไรขั้นต้นต่ำ หรือมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง

อัตราส่วนที่สูง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีกำไรขั้นต้นสูงหรือมีความสามารถในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม

อัตราส่วนนี้เป็นการวัดผลตอบแทนโดยสรุปจากการประกอบธุรกิจ โดยพิจารณาถึงผลจากต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิและเงินลงทุน โดยอัตราส่วนนี้ใช้วัดความสามารถในการหากำไรเงินลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินลงทุนจากสินทรัพย์รวม เงินลงทุนจากส่วนทุน ซึ่งการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอัตราส่วนนี้

อัตราส่วนนี้เป็นการวัดผลตอบแทนโดยสรุปจากการประกอบธุรกิจว่าได้มากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับยอดขายหรือรายได้รวม กำไรสุทธิ และกำไรจากการดำเนินงาน แตกต่างกันในรายการดอกเบี้ยจ่าย และรายได้และค่าใช้จ่ายพิเศษอื่นพร้อมภาษี

2) ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset หรือ ROA)

$$\text{ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดประสิทธิภาพของการดำเนินงาน หรืออัตราความสามารถในการหากำไร ซึ่งการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอัตราส่วนนี้

ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ เท่ากับร้อยละ 10

ค่าที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจ โดยปกติควรสูงกว่าต้นทุนทางการเงินที่ธุรกิจจัดหามาเพื่อใช้ในการดำเนินงานและการลงทุน เช่น อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น

อัตราส่วนที่ต่ำ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการขายสินค้าได้น้อย การซื้อสินค้าที่มีต้นทุนสูงหรือการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็น รวมทั้งมีการบริหารสินทรัพย์ไม่มีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนที่สูง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีความสามารถในการขายสินค้า ซื้อสินค้าในราคาต่ำหรือสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้ตามที่ต้องการ รวมทั้งมีการบริหารสินทรัพย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset หรือ ROA) เป็นการวัดประสิทธิภาพในการบริหารงาน หรือวัดความสามารถในการหากำไร เป็นการวัดผลการดำเนินงานว่ามีความสามารถในการหากำไรมากน้อยเพียงใด และวัดการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ว่าใช้ได้มากน้อยเพียงใด ถ้าค่าของ ROA สูง แสดงว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพดี

3) ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ

(Return on Common's Equity หรือ ROE)

$$\text{ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดประสิทธิภาพของการดำเนินงาน เป็นอัตราผลตอบแทนใน ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ ซึ่งการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอัตราส่วนนี้

ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรม เท่ากับร้อยละ 8

ค่าที่เหมาะสม โดยปกติควรสูงกว่าผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นควรจะได้รับเมื่อไปลงทุนด้านอื่น เช่น อัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ เป็นต้น หรือขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น

อัตราส่วนที่ต่ำ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นเพราะธุรกิจไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืม การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่าย ทำให้ประหยัดภาษีและหากธุรกิจสามารถหากำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ย ส่วนที่สูงกว่าจะเป็นผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

อัตราส่วนที่สูง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีความสามารถในการหากำไรได้สูง หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญน้อย

ผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้นสามัญ (Return on Common's Equity หรือ ROE) เป็นการวัดอัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้น ถ้าค่าของ ROE สูง แสดงว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรสุทธิดังกล่าวข้างต้น เป็นอัตราส่วนที่จะใช้วัดผลตอบแทนหรือผลกำไรจากการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแสดงถึงความสามารถในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากนั้น อัตราส่วนดังกล่าวยังถูกนำมาใช้เป็นตัวพิจารณาเปรียบเทียบความผันผวน หรือความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk)

2.1.2.2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Operating Efficiency Ratio)

อัตราส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการจัดการ ที่จะใช้สินทรัพย์หรือเงินทุน ไปในทางที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนได้ มากน้อยเพียงใด มีอัตราส่วนดังนี้

1) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}}$$

ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ เท่ากับ 0.12 เท่า

ค่าที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจและประเภทของสินทรัพย์

ที่กิจการลงทุน

อัตราส่วนที่ต่ำ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีการใช้สินทรัพย์ไม่เต็มที่ หรือสร้างรายได้รวมได้น้อย

อัตราส่วนที่สูง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีการใช้สินทรัพย์ เพื่อสร้างรายได้รวมได้เต็มที่

อัตราส่วนนี้วัดอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม โดยใช้กำไรจากการดำเนินงาน คือผลตอบแทนที่ได้นี้ยังมีได้แบ่งผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ดอกเบี้ย) ส่วนของรัฐบาล(ภาษี) และส่วนของผู้ถือหุ้น(กำไรส่วนของผู้ถือหุ้น)

ค่าอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมควรอยู่ในระดับสูง โดยไม่ควรต่ำกว่า 0.12 เท่า แต่ถ้าสูงมากเกินไปแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครมีการใช้สินทรัพย์ไปสร้างผลตอบแทนมาก จนอาจส่งผลกระทบต่อ

การสร้างผลตอบแทนในอนาคตได้ แต่ถ้ามีค่าต่ำเกินไปจะแสดงให้เห็นถึงการใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่อย่างไม่มีประสิทธิภาพ หรือการมีสินทรัพย์มากเกินไปเกินความต้องการ

2) อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน (Investment Turnover)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน} = \frac{\text{ผลตอบแทนจากการลงทุน} \times 100}{\text{เงินลงทุน}}$$

โดยที่ผลตอบแทนจากการลงทุนประกอบด้วย

ดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อ + ดอกเบี้ยรับจากเงินลงทุนในหลักทรัพย์

3) อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย (Total Revenue /Total Cost)

$$\text{อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย} = \frac{\text{รายได้จากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$$

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการนำสินทรัพย์ไปสร้างผลตอบแทนในรูปแบบที่ไม่เหมือนกันส่งผลให้ผลการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถวัดให้เห็นความแตกต่างดังกล่าวได้อย่างชัดเจน โดยการใช้อัตราส่วนดังกล่าวข้างต้น ซึ่งการแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุนไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 1 และอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 1

4) อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย (Interest Receive /Interest Expense)

$$\begin{aligned} \text{อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย} \\ = \frac{\text{ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน}} \end{aligned}$$

5) อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม (Interest Expense Rate)

$$\begin{aligned} \text{อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม} \\ = \frac{\text{ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน} \times 100}{\text{สินทรัพย์รวม}} \end{aligned}$$

2.1.2.3 การวิเคราะห์สภาพคล่อง (Internal Liquidity Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ ประกอบด้วยอัตราส่วนต่าง ๆ ดังนี้

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) โดยที่

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ เท่ากับ 10 เท่า

ค่าที่เหมาะสมนั้นจากประสบการณ์ผู้วิเคราะห์ไม่ควรใช้ตัวเลขนี้เพียงอย่างเดียวเป็นเกณฑ์ตัดสินแต่จะต้องพิจารณาข้อมูลอื่นประกอบด้วย เช่น ประเภทของธุรกิจ ส่วนประกอบของรายการที่นำมาคำนวณอัตราส่วน และอัตราส่วนอุตสาหกรรม เป็นต้น

อัตราส่วนที่ต่ำ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจขาดสภาพคล่อง มีเงินสดไม่เพียงพอชำระหนี้สิน ซึ่งอาจทำให้ประสิทธิภาพขาดสภาพคล่องทางการเงินและหรือภาวะล้มละลายได้

อัตราส่วนที่สูง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนมากเกินไป ซึ่งอาจมีผลเสีย คือ สินทรัพย์หมุนเวียนเป็นสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนต่ำ ธุรกิจอาจเสียโอกาสลงทุนในสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน เป็นเครื่องชี้ฐานะทางการเงินระยะสั้นของธุรกิจนั้น ถ้าอัตราส่วนนี้ 10 : 1 ถือว่าเหมาะสมแล้วและใช้เป็นมาตรฐานในการวัด

2.1.2.4 การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Ratio Analysis) ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงนั้นสามารถแบ่งประเภทความเสี่ยงออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) และความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk) ซึ่งมีรูปแบบในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) วิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Ratio) ซึ่งแสดงถึงความเสี่ยงในการดำเนินงานของกิจการ และลักษณะโครงสร้างแหล่งเงินทุน อัตราส่วนที่ใช้ มีดังนี้

(1) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สิน}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \times 100$$

ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรม เท่ากับร้อยละ 95

ค่าที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจ โดยปกติควรมีหนี้สินทั้งสิ้นประมาณร้อยละ 70 -150

อัตราส่วนที่ต่ำ ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีหนี้สินน้อยอาจเป็นประโยชน์ คือ จะมีความเสี่ยงต่ำและมีภาระในการจ่ายดอกเบี้ย

น้อย แต่อาจเป็นข้อเสีย คือ กิจการไม่ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลภายนอก ทำให้ไม่สามารถซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อหรือกู้ยืมเงินได้มาก

อัตราส่วนที่สูง ถ้าอัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าที่เหมาะสม แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีหนี้สินมากอาจเป็นประโยชน์ คือ กิจการได้รับความเชื่อถือจากบุคคลภายนอก ทำให้สามารถซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อหรือกู้ยืมเงินได้มาก และในกรณีที่สามารถทำกำไรได้มากกว่าอัตราดอกเบี้ย ผู้ถือหุ้นจะได้รับประโยชน์จากภาษี เพราะดอกเบี้ยเป็นค่าใช้จ่ายทำให้เสียภาษีน้อยลง แต่อาจเป็นข้อเสีย คือ มีความเสี่ยงสูงและมีภาระในการจ่ายดอกเบี้ย เพราะเมื่อถึงกำหนดชำระหากไม่สามารถจ่ายชำระได้อาจถูกฟ้องล้มละลายหรือติดดอกเบี้ยในอัตราสูงขึ้น นอกจากนั้นการจะกู้ยืมเงินเพิ่มก็เป็นเรื่องยาก

โดยปกติของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นถ้าอัตราส่วนนี้ยิ่งสูง โอกาสที่กิจการจะไม่สามารถจ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นในอนาคตจะสูงตามไปด้วย กิจการต้องตัดสินใจถึงจำนวนเงินทุนที่กิจการควรกู้ยืม ซึ่งหมายถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องที่กิจการจะสามารถรับได้ เงินทุนที่ได้มาจากการกู้ยืมหรือจากการออกจำหน่ายหุ้นกู้มักจะมีต้นทุนดอกเบี้ยที่ต่ำแต่ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องจ่ายเงินเป็นงวด ๆ ที่แน่นอน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงของการชำระหนี้ไม่ได้

(2) อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน

(Borrowing /Capital Ratio)

อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน

$$= \frac{\text{เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน}}{\text{ทุนจดทะเบียน}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้ใช้วิเคราะห์ความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์

มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นในงานศึกษาอัตราส่วนดังกล่าวจะแสดงถึงลักษณะโครงสร้างแหล่งเงินทุนว่ามีแหล่งเงินจากส่วนทุนหรือจากหนี้สิน ในสัดส่วนแตกต่างกันอย่างไร โดยอัตราส่วนทั้งสองนี้ไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 1 จึงจะแสดงควมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2) ความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk) เป็นค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variation) ของผลตอบแทนในการดำเนินงานใช้รายได้รวมและกำไรสุทธิเป็นตัววัด ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$CV = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^n (OE_i - \overline{OE})^2 / n - 1}}{\sum_{i=1}^n OE_i / n} \times 100$$

โดยที่ OE_i คือ รายได้รวม หรือกำไรสุทธิ

n คือ จำนวนข้อมูลที่นำมาคำนวณ

ค่านี้เป็นการวัดค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมและกำไรสุทธิ โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันมีค่ามาก ซึ่งหมายถึงว่าสหกรณ์มีความเสี่ยงมาก เนื่องจากความผันผวนของรายได้รวมและกำไรสุทธิมีมาก จึงทำให้ธุรกิจมีความเสี่ยงมาก ในส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมและกำไรสุทธิ โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันจะเข้าใกล้ศูนย์ แสดงถึงสหกรณ์มีความเสี่ยงน้อย ซึ่งแสดงโดยความผันผวนของรายได้รวมและกำไรสุทธิที่มีการกระจายไม่มากนัก

2.2 การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติทัช นนทดิษฐ์ (2543) “การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับธนาคารพาณิชย์เอกชน”

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับธนาคารพาณิชย์เอกชนที่มีขนาดเดียวกัน โดยการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับธนาคารพาณิชย์เอกชนในครั้งนี้ใช้การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินของแต่ละธนาคารที่แสดงในรายงานประจำปีและเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งธนาคารพาณิชย์เอกชนที่นำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีสินทรัพย์รวมมากกว่า 400,000 ล้านบาท ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ปีพ.ศ.2531-2539

การศึกษาใช้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์อัตราส่วนของธนาคารพาณิชย์เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับธนาคารพาณิชย์เอกชน โดยการวิเคราะห์ใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าอัตราส่วนระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน ซึ่งจะทำให้ทราบว่าผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่ศึกษามีจุดแข็งและจุดอ่อนแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ที่นำมาเปรียบเทียบอย่างไร โดยมีเครื่องชี้วัดผลการดำเนินงานที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้สามารถจำแนกได้เป็น 7 ประเภทดังนี้

1. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพการทำกำไร
2. อัตราส่วนแสดงความเสี่ยงพของเงินทุน
3. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่องทางการเงิน
4. อัตราส่วนแสดงคุณภาพสินทรัพย์
5. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพของพนักงาน
6. อัตราการขยายตัว
7. ส่วนแบ่งตลาด

ผลจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินพบว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีประสิทธิภาพในการทำกำไรความเสี่ยงพของเงินทุนและคุณภาพของสินทรัพย์ต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์อื่นที่มีขนาดเดียวกัน อีกทั้งมีประสิทธิภาพของพนักงานอยู่ในเกณฑ์ต่ำในขณะที่สภาพคล่องทางการเงินของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของทุกธนาคาร เมื่อพิจารณาอัตราการขยายตัวและส่วนแบ่งตลาดของเงินให้สินเชื่อของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) พบว่าเงินให้สินเชื่อของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่สินเชื่อที่เพิ่มขึ้นที่มีคุณภาพด้อยกว่าสินเชื่อของธนาคารอื่นที่มีขนาดเดียวกัน ดังนั้นธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จึงควรปรับปรุงการดำเนินงานด้านคุณภาพของสินเชื่อ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรของธนาคารด้วย โดยใช้นโยบายปล่อยสินเชื่อและติดตามการชำระหนี้ที่เข้มงวดขึ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มสัดส่วนรายได้จากค่าธรรมเนียมและการบริหารตราเพื่อลดการพึ่งพิงรายได้จากดอกเบี้ยและเงินปันผล เพื่อให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ได้เนื่องจากในอนาคตธนาคารต่าง ๆ จะแสวงหารายได้จากดอกเบี้ยและเงินปันผลได้ยากขึ้น

นาวิณี สุวรรณพัฒนกุล (2542) “เศรษฐกิจฟองสบู่กับผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย”

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุ สถานการณ์ของการเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่ในประเทศไทยกับเพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยใน 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่ ช่วงเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่ และช่วงหลังเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่

วิธีการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากงบดุล งบกำไรขาดทุนของธนาคารพาณิชย์ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร วารสารต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์แนวโน้มเงินฝาก แนวโน้มสินเชื่อ

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝาก

ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่าช่วงหลังเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่ นั้น ธนาคารพาณิชย์มีการขยายตัวทั้งทางด้านเงินฝาก สินเชื่อ และกำไรในอัตราที่ลดลง โดยเฉพาะเรื่องความสามารถในการทำกำไร ดังจะเห็นได้จากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นนั้นมีสัดส่วนที่ลดลง ธนาคารพาณิชย์ประสบกับภาวะขาดทุนมาก เนื่องจากเมื่อเศรษฐกิจตกต่ำทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ และทางการได้ตั้งหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดขึ้น นอกจากนี้อัตราส่วนเงินสดต่อเงินฝากนั้นต่ำมากแสดงว่าธนาคารพาณิชย์ขาดสภาพคล่องหรือมีเงินสดไม่พร้อมที่จะให้ลูกค้ามาถอนเงินฝาก

มาริสตา สีลาพัฒน์ (2538) “การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจและการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมการปกครอง จำกัด”

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน การระดมเงินออม และพฤติกรรมการลงทุนของสหกรณ์ข้าราชการกรมการปกครอง จำกัด โดยการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนทางการเงินเท่าที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยวิธีเปรียบเทียบกับอัตราส่วนทางการเงินในอดีตของสหกรณ์ออมทรัพย์ประกอบไปด้วยอัตราส่วน 4 กลุ่ม ดังนี้

1. อัตราส่วนความคล่องตัว
2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุน
3. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน
4. อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร

รวมทั้งวิเคราะห์ถึงอัตราการเพิ่มของผลกำไรในแต่ละปีของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมการปกครองจำกัดระหว่างปี พ.ศ.2525-2536 และศึกษาถึงการระดมเงินออมของสหกรณ์ ออมทรัพย์ ตลอดจนศึกษาถึงพฤติกรรมการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์เปรียบเทียบกับทฤษฎีการลงทุนของ แฮร์รี่ มาร์คโลวิทซ์

ผลจากการศึกษาพบว่าสหกรณ์แห่งนี้มีฐานะทางการเงินมั่นคง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่สหกรณ์มีกำไรสุทธิ เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ย ร้อยละ 89.87 และมีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนเมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียน เฉลี่ยร้อยละ 45.34 สหกรณ์มีการจัดหาเงินทุนจากภายนอกเป็นสัดส่วนที่สูงเป็นเหตุให้ต้องเสียดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้น และในขณะเดียวกันก็มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพิ่มขึ้นทุกปีเป็นเหตุให้กำไรสุทธิลดลง ส่วนการระดมเงินออมของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งดูได้จากทุนเรือนหุ้น และเงินรับฝากจากสมาชิกที่เพิ่มขึ้นทุกปี สำหรับการลงทุนในระบบ

สหกรณ์นั้นไม่เป็นไปตามทฤษฎีของแฮร์มันน์ โควิทซ์ เนื่องจากสหกรณ์ประกอบธุรกิจเพื่อให้บริการ การช่วยเหลือสมาชิกและการช่วยเหลือตนเองไม่ใช่การมุ่งหากำไร จากการลงทุนจะกินคู่สมาชิก ดังนั้นจึงไม่ต้องการความแปรปรวน การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับและความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

วิรัช ภู่อริธรรม (2546) “การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)”

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสถานะทั่วไปของบริษัท และศึกษางบการเงินของบริษัท โดยทำการเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมและบริษัทรายใหญ่ในหมวดอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยมีวิธีการศึกษาคือใช้ข้อมูลทฤษฎีมาทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนาในด้านสถานะทั่วไปของบริษัท และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยวิธีวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินในงบการเงินของบริษัทระหว่าง พ.ศ.2540-2545 โดยผลการศึกษาพบว่าจากผลแห่งการผลักดันของภาครัฐบาลในโครงการก่อสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นเครื่องฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย นับตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2544 นี้ทำให้การแข่งขันของระบบอุตสาหกรรมก่อสร้างรุนแรงมากขึ้นทั้งจากภายในประเทศและการเข้ามาของกลุ่มแข่งขันรายใหม่จากต่างประเทศ ดังนั้นบริษัทรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ที่มีศักยภาพในการดำเนินงานจะเป็นบริษัทที่ได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าบริษัทอื่น โดยบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ของไทยที่ก่อตั้งมาเมื่อ 30 กว่าปีที่แล้ว จากการสะสมประสบการณ์และชื่อเสียงอันยาวนานของบริษัท เป็นสิ่งชี้ให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ดีของบริษัทได้เป็นอย่างดี จนทำให้บริษัทเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างที่ศักยภาพในการดำเนินงานสูงและมีความได้เปรียบในการแข่งขันสูงตลอดมาแม้จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นแต่บริษัทก็สามารถดำเนินงานอยู่ได้อย่างมั่นคงตลอดมา

จากการวิเคราะห์บริษัทพบว่าข้อดีและข้อเสียในการดำเนินงานมีดังนี้

1. บริษัทมีขนาดใหญ่ มีเงินทุนหมุนเวียนสูงและมีการจัดการด้านการเงินที่ดี รวมทั้งการจ้องค์กรที่ดี และมีผู้บริหารมืออาชีพ
2. บริษัทมีประสบการณ์อันยาวนานได้ก่อให้เกิดชื่อเสียงเป็นที่กว้างไกลแก่ผู้ว่าจ้าง
3. การเป็นผู้นำแห่งเทคโนโลยีการก่อสร้างที่ทันสมัย ประหยัดต้นทุนการผลิต
4. การส่งมอบงานที่มีคุณภาพตรงตามเวลา ทำให้เกิดสัมพันธไมตรีอันดีต่อผู้ว่าจ้าง การเป็นพันธมิตรทางธุรกิจกับผู้จัดหาวัตถุดิบ
5. การทำธุรกิจแบบเชื่อมโยงไปข้างหลังโดยการเป็นผู้ผลิตชิ้นส่วนการก่อสร้างเอง เป็นการประหยัดต้นทุนในการผลิตและมีประสิทธิภาพในการควบคุมการผลิตมาก

ขึ้น รวมถึงการทำการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี การผลิตทำให้บริษัทสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ และสามารถผลิตงานได้อย่างมีมาตรฐาน

6. ปัญหาด้านการแข่งขันที่รุนแรงในระบบส่งผลเสียต่อบริษัทในการเข้ารับงานจากภาครัฐ

จากวัตถุประสงค์เพื่อศึกษางบการเงินของบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis) ปรากฏว่าในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและช่วงปีที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540-2544) บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) สามารถดำเนินงานต่อไปได้โดยไม่มีปัญหาอันใดทั้งในด้านสภาพคล่อง การดำเนินงาน การชำระหนี้ และการทำกำไรโดยรวมบริษัทมีการจัดการเรื่องต่าง ๆ ได้ดี และเข้มแข็งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าอุตสาหกรรมเฉลี่ยเพราะกิจการมีการวิจัยและพัฒนาเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตามในปลายปี พ.ศ.2545 ปรากฏว่ากิจการประสบผลขาดทุน และโดยงานส่วนใหญ่ที่รับเป็นงานจากภาครัฐ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจึงทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณเกิดความล่าช้าตามทำให้กิจการมีอัตราส่วนทางการเงินในด้านต่าง ๆ ก่อนข้างต่ำกว่าอุตสาหกรรมและบริษัทเปรียบเทียบ ซึ่งตรงกันข้ามกับบริษัทเปรียบเทียบคือบริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลลอปเม้นต์ (มหาชน) จำกัด ที่แสดงอัตราส่วนทางการเงินในปี พ.ศ.2540 ที่ต่ำกว่าบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) และต่ำกว่าอุตสาหกรรม แต่เมื่อกิจการสามารถจัดการหาทางแก้ไขปัญหา เช่น ทำแผนการฟื้นฟูหนี้ได้สำเร็จส่งผลให้การดำเนินงานของบริษัทดีขึ้นและแสดงอัตราส่วนที่ดีมากกว่าอุตสาหกรรม และบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) ในที่สุด

วัลย์ภาทิพย์ ด้วงห่วย (2548) “การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดรายได้ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)”

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) โดยการศึกษาจะแบ่ง 2 ส่วนคือ

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) โดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน 6 ประเภทดังนี้
  - 1.1 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม
  - 1.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
  - 1.3 อัตราส่วนดอกเบี้ยรับ
  - 1.4 อัตราดอกเบี้ยจ่าย

1.5 ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย

1.6 อัตราส่วนค่าเพื่อหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญต่อรายได้รวม

2. การวิเคราะห์ถึงโครงสร้างรายได้ของธนาคาร โดยทำตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับรายได้ของธนาคาร ทั้งรายได้ที่อยู่ในรูปของดอกเบี้ยและรายได้ที่มีอัตราดอกเบี้ยมาใส่ในแบบจำลองที่จะศึกษาซึ่งอ้างถึงทฤษฎีการถือครองสินทรัพย์ เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคารมากที่สุด

2.1 Profit Maximization Principle เป้าหมายในการกำไรสูงสุดโดยจะกระจายการถือครองสินทรัพย์ ให้เกิดผลตอบแทนสูงสุดจากสินทรัพย์เหล่านั้นภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ

2.2 Accommodation Principle กล่าวถึงพฤติกรรมและหน้าที่ของธนาคารสำหรับความต้องการในเงินกู้ของธนาคาร ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการถือครองสินทรัพย์ของธนาคาร

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบทศนิยม ระหว่างปี 2527 ถึงปี 2546 ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนสินทรัพย์และส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับรายได้รวมของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 90 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อและเงินฝาก ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) มากที่สุดเรียงลำดับดังนี้ ปริมาณเงินฝากที่ธนาคารอื่น และปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคาร โดยที่ปริมาณเงินให้สินเชื่อของธนาคารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อและเงินฝากของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ส่วนปริมาณเงินฝากของธนาคาร มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้เงินปันผลของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) คือ ปริมาณเงินลงทุนในหลักทรัพย์ของธนาคาร โดยปริมาณเงินลงทุนในหลักทรัพย์ ของธนาคารมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้เงินปันผลของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) คือ จำนวนสาขา โดยจำนวนสาขามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรายได้จากการปรัวรรตของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด(มหาชน) คือมูลค่าการนำเข้าสินค้า โดยที่มูลค่าการนำเข้าสินค้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้จากการปรัวรรตของ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

สรุปิญา สระบัว (2548) “การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์”

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางการเงิน และความสามารถในการทำกำไรของบมจ.ธนาคารกรุงไทยและบมจ.ธนาคารกรุงเทพ โดยเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษา 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ.2530-2539 และช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจระหว่างปี พ.ศ.2540-2545 โดยอาศัยข้อมูลจากงบการเงินของธนาคาร

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) แบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณในงบการเงินของทั้ง 2 ธนาคารที่รวบรวมได้มาอธิบายถึงแหล่งที่มาและแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน

ส่วนที่ 2 เป็นการนำข้อมูลในงบการเงินของธนาคารทั้ง 2 แห่ง มาคำนวณโดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Model) เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรของบมจ.ธนาคารกรุงไทย กับ บมจ. ธนาคารกรุงเทพในแต่ละช่วงเวลา แสดงได้ 2 รูปแบบคือ 1. ผลกำไรรวม และ 2. กำไรก่อนหักภาษี

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกรุงเทพ จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ผลต่อความสามารถในการทำกำไรรวมของบมจ.ธนาคารกรุงไทย คือ ส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย ค่าเผื่อหนี้สูญ และเงินสดสำรองตามกฎหมาย และผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม สำหรับบมจ.ธนาคารกรุงเทพ ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร คือ ค่าเผื่อหนี้สูญ ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งมีศักยภาพทางธุรกิจดีกว่าบมจ.ธนาคารกรุงไทย รวมถึงจากผลการวิเคราะห์ช่วงก่อนและหลังภาวะทางเศรษฐกิจ ผลที่ได้ไม่มีนัยสำคัญต่อความสามารถในการทำกำไรของบมจ.ธนาคารกรุงไทย หรือบมจ.ธนาคารกรุงเทพ แต่อย่างใด

สำหรับปัจจัยที่ผลต่อความสามารถการทำกำไรก่อนหักภาษีของบมจ.ธนาคารกรุงไทย คือ ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ค่าเผื่อหนี้สูญ แต่ปัจจัยทางด้านส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยมีผลทำให้กำไรก่อนหักภาษีลดลง สำหรับบมจ.ธนาคารกรุงเทพ ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการ

ทำกำไรของธนาคาร คือ ค่าเผื่อหนี้สูญ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และจำนวนพนักงานต่อจำนวนสาขาแต่ปัจจัยทางด้านเงินสดสำรองตามกฎหมายและผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีผลทำให้กำไรก่อนหักภาษีลดลง แต่ก็ยังมีศักยภาพทางธุรกิจดีกว่าของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย นอกจากนั้นแล้ว ยังพบว่าวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาไม่ส่งผลกระทบต่อความสำคัญทางสถิติต่อความสามารถในการทำกำไรของบมจ.ธนาคารกรุงไทย และบมจ.ธนาคารกรุงเทพ แต่อย่างใด

บทที่ 3

ความรู้ทั่วไปและประวัติความเป็นมาของสหกรณ์

3.1 ประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงริเริ่มให้มีการสหกรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ปัจจุบันประเทศไทยมีสหกรณ์อยู่ 6 ประเภท คือ

- 3.1.1 สหกรณ์การเกษตร
- 3.1.2 สหกรณ์นิคม
- 3.1.3 สหกรณ์ประมง
- 3.1.4 สหกรณ์ร้านค้า
- 3.1.5 สหกรณ์ออมทรัพย์
- 3.1.6 สหกรณ์บริการ

3.1.1 สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์สำหรับผู้มีอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำสวน ฯลฯ สหกรณ์การเกษตรนี้ได้วิวัฒนาการมาจากสหกรณ์หาทุนเดิมรวมกับสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการเกษตร ในท้องถิ่นเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น สหกรณ์ขายข้าว สหกรณ์บำรุงที่ดินและอื่น ๆ มาเป็นสหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์หลายอย่างครอบคลุมครบวงจรการประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก โดยดำเนินธุรกิจในลักษณะของการบริการดังนี้

- 3.1.1.1 ธุรกิจสินเชื่อ จัดหาเงินทุนมาให้สมาชิกกู้ด้วยการระดมทุนจากสมาชิก ทั้งในรูปของการฝากเงินและการถือหุ้นเพิ่ม หาแหล่งเงินกู้ภายนอกเพิ่มเติม เพื่อนำมาดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก
- 3.1.1.2 ธุรกิจการซื้อ จัดหาปัจจัยการผลิตได้แก่ ปุ๋ย พันธุ์พืช ยาปราบศัตรูพืช เครื่องมือการเกษตร เพื่อเพิ่มผลิตผลของสมาชิกรวมทั้งเครื่องอุปโภคที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มาบริการแก่สมาชิกด้วย

3.1.1.3 ธุรกิจการขาย จัดการรวบรวมผลิตผลของสมาชิกมาจัดการจำหน่าย หรือแปรรูปออกจำหน่าย โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้สมาชิกขาย ผลิตผลได้ในราคาดี การที่จะช่วยให้ผู้ผลิตสามารถจำหน่ายผลิตผลได้ ในราคาสูง การดำเนินการในขั้นตอนของการผลิตจนถึงการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จ จะต้องอยู่ในกลุ่มผู้ผลิตเท่านั้น จึงจะสามารถ กำหนดราคาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ผลิตได้

สหกรณ์การเกษตรจำนวนมากมีโรงสีแปรรูปข้าวเปลือกของตนเอง มีโรงงาน ผสมอาหารสัตว์ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นมสด และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ รวมทั้งมีนางไซโล ยานพาหนะและอุปกรณ์ในการรวบรวมผลิตผลของสมาชิก

นอกจากธุรกิจที่สำคัญ 3 ประการดังกล่าวแล้ว สหกรณ์การเกษตรยังจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างฐานะของสมาชิกและครอบครัวรวมทั้งชุมชนด้วย ได้แก่ กิจกรรมสวัสดิการ สงเคราะห์ ทั้งในเรื่องของภัยธรรมชาติ ฌาปนกิจ กิจกรรมกลุ่มสตรีสหกรณ์และเยาวชนสหกรณ์

3.1.2 สหกรณ์นิคม เป็นสหกรณ์สำหรับผู้ที่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ ไม่มีที่ดินทำกินหรือน้อยไม่พอประกอบอาชีพ โดยรัฐบาลจะจัดสรรที่ดินที่เสื่อมสภาพจากป่าสงวน แล้ว ให้ราษฎรเช่าถือครองประกอบอาชีพ ในสมัยแรกที่มีการจัดตั้งสหกรณ์นิคม สมาชิกสหกรณ์ จะได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรนั้น แต่ปรากฏว่ามีสมาชิกจำนวนมากที่ไม่รักษาที่ดิน นั้นไว้ นำไปขายต่อให้ผู้อื่นทำให้มีการบุกรุกป่าสงวนเพิ่มขึ้นอีก ประกอบกับเป็นพระราชดำริใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดสหกรณ์ในที่ดินพระราชทานตาม โครงการในพระราชดำริ ไม่มีการให้กรรมสิทธิ์แต่สมาชิกทุกคนจะได้รับสิทธิครอบครอง และสามารถตกทอดเป็นมรดกถึงลูกหลานได้ตราบใดที่ยังประสงค์จะทำมาหากินถึงลูกหลานได้ ตราบ ใดที่ยังประสงค์จะทำมาหากินอยู่ในพื้นที่ของสหกรณ์ หากไม่มีทายาทที่จะรับช่วงมรดกก็ให้ที่ดิน นั้นตกเป็นของ สหกรณ์เพื่อรับบุคคลที่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเข้ามาทำกินได้ เรา เรียก การจัดสหกรณ์ชนิดนี้ว่า สหกรณ์การเช่าที่ดิน

สมาชิกของสหกรณ์นิคมอีกชนิดหนึ่งที่สามารถได้กรรมสิทธิ์ที่ดินก็คือ สหกรณ์ การเช่าซื้อที่ดิน ซึ่งจัดขึ้นในที่ดินผืนใหญ่ที่มีผู้เช่าที่ดินทำกินอยู่แล้ว และเจ้าของที่ดินประสงค์จะขาย ที่ดินนั้นให้แก่ผู้เช่า ซึ่งถ้าผู้เช่าทั้งหมดตกลงและประสงค์ที่จะได้ที่ดินเหล่านั้นเป็นของตนเอง แต่ ดิดขัดในเรื่องเงินทางราชการ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ก็จะขออนุมัติรัฐบาลจัดหาเงินกู้เพื่อซื้อที่ดิน

นั้นไว้และขายให้แก่ผู้เช่าเหล่านั้น โดยวิธีการเช่าซื้อ ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์เมื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อเสร็จสิ้นก็จะได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของตนเองต่อไป

3.1.3 สหกรณ์ประมง เป็นสหกรณ์สำหรับผู้มีอาชีพประมงโดยเฉพาะ ทั้งอาชีพประมงน้ำจืดและประมงทะเล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และดำเนินธุรกิจเพื่อส่งเสริมอาชีพประมงทั้งการจำหน่ายสัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และอุปกรณ์ประมง

3.1.4 สหกรณ์ร้านค้า เป็นสหกรณ์สำหรับผู้บริโภคทั่วไป โดยการจัดจำหน่ายสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในครอบครัวให้แก่สมาชิก มีวัตถุประสงค์เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว สหกรณ์ร้านค้า หรือร้านสหกรณ์ นี้ถือว่าเป็นต้นแบบของสหกรณ์ทั่วโลก ทั้งนี้เพราะสหกรณ์แห่งแรกของโลกที่ดำเนินการประสบความสำเร็จเป็นสหกรณ์ที่จำหน่ายสินค้าเครื่องบริโภคของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติที่สามารถใช้เป็นหลักการสหกรณ์สากลในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้

3.1.5 สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสหกรณ์สำหรับผู้ที่มีรายได้ประจำโดยทั่วไปที่ต้องการพึ่งตนเองด้วยการออมทรัพย์เป็นประจำและช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยการให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็น สหกรณ์ออมทรัพย์ตั้งขึ้นทั่วไปในสถานที่ราชการ สำหรับข้าราชการพลเรือน ตำรวจทหาร และ ในรัฐวิสาหกิจ โรงงาน บริษัท สถานศึกษา หรือชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในโรงงาน และบริษัทต่าง ๆ นอกจากจะช่วยให้พนักงานมีการออมทรัพย์เพื่อตนเองแล้ว ยังสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นในระหว่างพนักงานและเจ้าของกิจการ ทำให้ข้อขัดแย้งต่าง ๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ใน พ.ศ.2529 มีสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 634 สหกรณ์ มีสมาชิก 994,790 คน และในพ.ศ.2547 มีสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 1,188 สหกรณ์ มีสมาชิก 2,165,787 คน

3.1.6 สหกรณ์บริการ เป็นสหกรณ์สำหรับผู้ที่ต้องการแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ ต้องการดำรงชีพตามแนวทางสหกรณ์ และมีประเภทของอาชีพนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว สหกรณ์บริการจึงมีหลายรูปแบบ เช่น สหกรณ์ไฟฟ้า ดำเนินการให้ได้มาซึ่งกระแสไฟฟ้า และจัดให้มีการบำรุงรักษาร่วมกัน สหกรณ์เคหสถาน ดำเนินการให้ได้มาซึ่งบ้านที่อยู่อาศัยหรือที่ดิน และสิ่งสาธารณูปโภคอื่น ๆ สหกรณ์ผู้เดินรถรับจ้าง สหกรณ์แท็กซี่ สหกรณ์ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก เป็นต้น

3.2 ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย

การสหกรณ์ในประเทศไทยมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจาก เมื่อประเทศไทยได้เริ่มมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้นในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ระบบเศรษฐกิจของชนบทก็ค่อย ๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยงตัวเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อการค้า ความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้น ชาวนาที่ไม่มีทุนรอนของตนเองก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง และยังคงเอาเปรียบจากพ่อค้านายทุนทุกวิถีทางอีกด้วย ชาวนาจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา ทำนาได้ข้าวเท่าใดก็ต้องขายให้หนี้เกือบหมด นอกจากนี้การทำนาก็ยังมีผลผลิตที่ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ ถ้าปีไหนผลผลิตเสียหายก็จะทำให้หนี้สินพอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนลูกหนี้บางรายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่เจ้าหนี้ และกลายเป็นผู้เช่านา หรือเร่ร่อนไม่มีที่ดินทำกินไปในที่สุด

จากสภาพปัญหาความยากจนของชาวนาในสมัยนั้นทำให้ทางราชการคิดหาวิธีช่วยเหลือด้วยการจัดหาเงินทุนมาให้กู้และคืดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ ความคิดนี้ได้เริ่มขึ้นในปลายรัชกาลที่ 5 โดยกำหนดวิธีการที่จะช่วยชาวนาในด้านเงินทุนไว้ 2 ทางคือ

- 3.2.1 จัดตั้งธนาคารเกษตรเพื่อให้เงินกู้แก่ชาวนาแต่จัดซื้อในเรื่องเงินทุน และหลักประกันเงินกู้ความคิดนี้จึงระงับไป
- 3.2.2 วิธีการสหกรณ์ประเภทหาทุน วิธีนี้เกิดจากรัฐบาลโดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในปัจจุบันคือ กระทรวงการคลังได้เชิญเซอร์เบอร์นาร์ด์ ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารแห่งมัทราช ประเทศอินเดียเข้ามาสำรวจหาช่องทางช่วยเหลือชาวนาได้เสนอว่าควรจัดตั้ง "ธนาคารให้กู้ยืมแห่งชาติ" ดำเนินการให้กู้ยืมแก่ราษฎร โดยมีที่ดินและหลักทรัพย์อื่นเป็นหลักประกันเพื่อป้องกันมิให้ชาวนาที่กู้ยืมเงินทอดทิ้งที่นาหลบหนีสิน ส่วนการควบคุมเงินกู้และการเรียกเก็บเงินกู้ ท่านได้แนะนำให้จัดตั้งเป็นสมาคมที่เรียกว่า "โคออปอเรทีฟ โซไซตี้" (Cooperative Society) โดยมีหลักการร่วมมือกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งในคำนี้ พระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้ทรงบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยว่า "สมาคมสหกรณ์" จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยเริ่มศึกษาวิธีการสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ.2457 แต่ก็ยังมีได้ดำเนินการอย่างไร จนกระทั่งในปี พ.ศ.2458 ได้มีการเปลี่ยนกรมสถิติพยากรณ์เป็นกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ประกอบด้วยส่วนราชการ 3 ส่วน คือ การพาณิชย์ การสถิติพยากรณ์ และการสหกรณ์

การจัดตั้งส่วนราชการสหกรณ์นี้ ก็เพื่อจะให้ผู้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการทดลองจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นและพระราชวรวงศ์เชอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ในฐานะทรงเป็นอธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ขณะนั้นได้ทรงพิจารณาเลือกแบบอย่างสหกรณ์เครดิตที่จัดกันอยู่ในต่างประเทศหลายแบบ ในที่สุดก็ทรงเลือกแบบไรฟไฟเฟเซนและทรงยืนยันไว้ในรายงานสหกรณ์ฉบับแรกว่า "เมื่อได้พิจารณาละเอียดแล้วได้ตกลงเลือกสหกรณ์ชนิดที่เรียกว่าไรฟไฟเฟเซน ซึ่งเกิดขึ้นในเยอรมันก่อนและซึ่งมุ่งหมายที่จะอุปถัมภ์คนจน ผู้ประกอบกิจกรรมย่อมน ๆ เห็นว่าเป็นสหกรณ์ชนิดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศไทย" จากการที่พระองค์ท่านทรงเป็นผู้บุกเบิกริเริ่มงานสหกรณ์ขึ้นในประเทศไทย บุคคลทั้งหลายในขบวนการสหกรณ์จึงถือว่าพระองค์ทรงเป็น "พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย" สำหรับรูปแบบของไรฟไฟเฟเซนก็คือสหกรณ์เพื่อการกู้ยืมเงินที่มีขนาดเล็ก สมาชิกจะได้รับความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้สะดวกแก่การควบคุมท้องที่ที่ได้รับการพิจารณาให้จัดตั้งสหกรณ์ คือจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีผู้คนไม่หนาแน่นและเป็นราษฎรที่พึ่งอพยพมาจากทางใต้ จึงต้องการช่วยเหลือผู้อพยพซึ่งประกอบอาชีพการเกษตรให้ตั้งตัวได้ รวมทั้งเพื่อเป็นการชักจูงราษฎรในจังหวัดอื่นที่มีผู้คนหนาแน่นให้อพยพมาในจังหวัดนี้ และเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ ต่อมากรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์จึงได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ท้องที่อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกเป็นแห่งแรกใช้ชื่อว่า "สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้" โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2459 โดยมีพระราชวรวงศ์เชอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นแห่งการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

ในระยะแรกตั้งสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้มีสมาชิกจำนวน 16 คน ทุนดำเนินงาน 3,080 บาท ซึ่งเป็นเงินจากค่าธรรมเนียมแรกเข้า 80 บาท และเงินทุนจำนวน 3,000 บาท ได้อาศัยเงินกู้จากแบงก์สยามกัมมาจล จำกัด ซึ่งก็คือธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบัน โดยมีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้ค้ำประกัน และเสียดอกเบี้ยให้ธนาคารในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี คิดดอกเบี้ยจากสมาชิกในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี กำหนดให้สมาชิกส่งคืนเงินต้นในปีแรกจำนวน 1,300 บาท แต่เมื่อครบกำหนดสมาชิกส่งคืนเงินต้นได้ถึง 1,500 บาท ทั้งส่งดอกเบี้ยได้ครบทุกราย แสดงให้เห็นว่าการนำวิธีการสหกรณ์เข้ามาช่วยแก้ไขความเดือดร้อนของชาวนาได้ผล และจากความสำเร็จของสหกรณ์วัดจันทร์ดังกล่าว รัฐบาลจึงได้คิดขยายกิจการสหกรณ์ไปยังจังหวัดอื่นๆ แต่การจัดตั้งสหกรณ์ในระยะแรกนั้น นอกจากจะมีข้อจำกัดเรื่องเงินทุนแล้วยังมีข้อจำกัดในทางกฎหมายด้วย เพราะพระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ.2459 ทำให้การจัดตั้งสหกรณ์ไม่กว้างขวางพอที่จะช่วยขยายสหกรณ์ออกไป หากจะให้การจัดตั้งสหกรณ์เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงจะต้องออกกฎหมายควบคุมให้มีขอบเขตกว้าง ดังนั้นในเวลาต่อมาทางราชการจึงได้ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติ

เพิ่มเติมสมาคม พ.ศ.2459 แล้วประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2471 นับเป็นกฎหมายสหกรณ์ฉบับแรก พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เปิดโอกาสให้มีการรับจดทะเบียนสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ จากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2471 อีก 3 ครั้ง นับว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2471 ช่วยให้การจัดตั้งสหกรณ์ได้ขยายออกไปอีกมาก

ปีพ.ศ.2478 มีการริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินที่จังหวัดปทุมธานีและได้จัดตั้งสหกรณ์ประเภทใหม่ๆ ขึ้นอีกหลายประเภท เช่น สหกรณ์บำรุงที่ดินสหกรณ์ค้าขาย สหกรณ์นิคมฝ่ายสหกรณ์หาทุนและบำรุงที่ดิน ในปี พ.ศ.2480 ร้านสหกรณ์ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรกที่อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชื่อว่าร้านสหกรณ์บ้านเกาะจำกัดสินใช้ มีสมาชิกแรกตั้ง 279 คน และได้มีการจัดตั้งร้านสหกรณ์ในลักษณะนี้อีกหลายแห่งเพื่อช่วยเหลือประชาชนเกี่ยวกับปัญหาค่าครองชีพ โดยจัดตั้งขึ้นทั้งในส่วนราชการรัฐวิสาหกิจและส่วนของประชาชน

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย ก็คือการควบสหกรณ์หาทุนเข้าด้วยกัน โดยทางราชการได้ออกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 เปิดโอกาสให้สหกรณ์หาทุนขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจเพียงอย่างเดียวควบเข้ากันเป็นขนาดใหญ่ สามารถขยายการค้าดำเนินธุรกิจเป็นแบบอเนกประสงค์ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกได้มากกว่าด้วยเหตุนี้ สหกรณ์หาทุนจึงแปรสภาพเป็นสหกรณ์การเกษตรมาจนปัจจุบัน และในปี พ.ศ.2511 สันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมาเพื่อเป็นสถาบันสำหรับการศึกษาแก่สมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสถาบันสหกรณ์ต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์สากลในด้านอื่น ๆ ที่มีใช้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจโดยมีสหกรณ์ทุกประเภทเป็นสมาชิก ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดประเภทสหกรณ์ไว้ 6 ประเภท ตามประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2516 ประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ ซึ่งนับแต่สหกรณ์ได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทยจวบจนปัจจุบัน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ ได้สร้างความเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิกจนทำให้จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก ปริมาณเงินทุน และผลกำไรของสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันมีสหกรณ์ทั่วประเทศ ณ วันที่ 1 มกราคม 2542 ประมาณ 5,549 สหกรณ์ และสมาชิก 7,835,811 ครอบครัว การสหกรณ์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะต่อประชาชนที่ยากจน สหกรณ์จะเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วยแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

3.2.1 ความเป็นมา

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกในประเทศไทย จัดตั้งขึ้นในหมู่ข้าราชการสหกรณ์ และพนักงานธนาคารเพื่อการสหกรณ์จดทะเบียนเมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2492 คือ สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์จำกัดสินใช้ และได้แพร่หลายไปในหน่วยงานของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชนแห่งแรก คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนแม่มูล จำกัด จดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2522

3.2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์โดยการรับฝากเงินและผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย อัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์ และโดยการถือหุ้นหัก ณ ที่จ่ายเป็นรายเดือน แต่ไม่เกิน 1 ใน 5 ของหุ้นทั้งหมด เมื่อสิ้นปีทางบัญชีต้องจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่สมาชิกในอัตราที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งให้บริการด้านเงินกู้แก่สมาชิกตามความจำเป็น

3.2.3 ประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ

เป็นแหล่งเงินฝากและเงินกู้ของสมาชิก ทำให้สมาชิกรู้จักเก็บออมเงินและไม่ต้องไปกู้เงินนอกระบบ ทำให้สถาบันครอบครัวมีความมั่นคงขึ้น

3.2.4 คุณค่าสหกรณ์

“สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพสมาชิก สหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อคนอื่นโดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์”

3.2.5 อุดมการณ์สหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์คือ “ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี ความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม”

3.2.6 วิธีการสหกรณ์

ที่ประชุมได้กำหนดนิยามคำว่า “วิธีการสหกรณ์” ดังนี้วิธีการสหกรณ์คือ “การนำหลักการ สหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี”

3.3 หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ คือ “แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าทางสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม” ประกอบด้วยการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

3.3.1 หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง

3.3.1.1 พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า "บุคคล" หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ช่มชู้จากผู้อื่น

3.3.1.2 อย่างไรก็ดีการกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

3.3.1.3 โดยที่สมาชิกสมทบนั้นควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภทเพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบจำนวนมากก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้ แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทบบีสิทธิบางประการก็ตาม

3.3.2 หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย

พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจและสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่างๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการและที่ประชุมใหญ่

3.3.3 หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

3.3.3.1 หลักการสหกรณ์ข้อนี้ มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตนคือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners and Customers)

จึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้สมทบทุน ผู้ควบคุม และผู้อุดหนุน หรือผู้ใช้บริการของสหกรณ์ มิใช่มาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

3.3.3.2 ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรองซึ่งจะนำไปแบ่งกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเองถือว่าเป็นทุนทางสังคม นอกนั้นอาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืน ตามส่วนแห่งธุรกิจ

3.3.4 หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ

3.3.4.1 สมาชิก กรรมการ และพนักงานสหกรณ์ รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเองและปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือทำสัญญาใด ๆ ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

3.3.4.2 การรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งชำระไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

3.3.5 หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ

3.3.5.1 หลักการในข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับ ทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาทและความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้ง ๆ ที่ได้รับเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่พ.ศ.2492 และถึงแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้ว ส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษา และฝึกอบรมทางสหกรณ์แทบจะเรียกได้ว่าซ้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบการศึกษา และฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเอง โดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็นและเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.3.5.2 การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมาย ดังนี้

- 1) การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคตมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ รวมทั้งมี

ความสำนึก และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกหรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์

- 2) การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ มีความรู้ความสามารถ และทักษะรวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน
- 3) ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเยาวชนและผู้นำด้านความคิดเป็น เช่น ผู้นำชุมชน นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กร พัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง
- 4) หลักสูตรและเนื้อหาของการศึกษาอบรมควรครอบคลุมทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม

3.3.6 หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

3.3.6.1 การร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์นั้น เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้น และนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3.6.2 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอน สหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกันควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ และ สหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์การสหกรณ์สูงสุด (Apex Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริม แนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบการวิจัย และการพัฒนา ฯลฯ

3.3.6.3 วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถอำนวยผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นสหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์ และสหกรณ์ขึ้นสูงต้องเป็น สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ "ระบบรวม" หรือเป็นเอกภาพ

3.3.7 หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน

3.3.7.1 สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจและสังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้นการดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาสความสามารถและอนาคตของคนรุ่นหลัง

3.3.7.2 เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั่นเอง สหกรณ์จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

3.4 ข้อเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์กับองค์กรธุรกิจรูปอื่น

สหกรณ์กับองค์กรธุรกิจรูปอื่น มีลักษณะคล้ายกัน ในข้อที่มีการรวมทุนและมีการประกอบธุรกิจซื้อ-ขาย แต่มีหลักการที่แตกต่างกันหลายประการ ดังต่อไปนี้

3.4.1 สหกรณ์กับห้างหุ้นส่วนบริษัทจำกัด

3.4.1.1 วัตถุประสงค์ การรวมกันเป็นสหกรณ์มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการให้บริการแก่สมาชิกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนรวบรวมผู้ถือหุ้นจัดตั้งขึ้น เพื่อทำการค้ากับบุคคลภายนอก

3.4.1.2 ลักษณะการรวมสหกรณ์ เป็นองค์กรของผู้มีกำลังทรัพย์ที่น้อยไม่อาจถือเอาทุนเป็นหลักในการรวมได้สหกรณ์ถือว่าการรวมคนเป็นหลักสำคัญ และเพื่อให้กลุ่มคนที่รวมกันมีกำลังเข้มแข็ง สหกรณ์ต้องมีการกำหนดและคัดเลือกลักษณะตลอดจนคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมในสหกรณ์ ส่วนในบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนนั้นถือหลักการรวมทุนเป็นหลัก บุคคลที่มีเงินสามารถเข้าถือหุ้นของบริษัทได้ไม่เลือกกว่าบุคคลนั้นจะมีลักษณะนิสัยอย่างไร หรืออยู่ใกล้ไกลเพียงใด การรวมกันในสหกรณ์เป็นการรวมของผู้ที่อ่อนแอในทางทรัพย์ให้มีกำลังเข้มแข็งขึ้น เพื่อมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ส่วนการรวมกันของบริษัทจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนเป็นการรวมผู้ที่มีกำลังทรัพย์อยู่แล้ว ให้มีกำลังเข้มแข็งยิ่งขึ้นเพื่อทำการค้าหากำไร

3.4.1.3 หุ้นและมูลค่าหุ้น หุ้นของสหกรณ์ไม่มีกฎหมายบังคับว่าจะต้องกำหนดจำนวนทุนเรือนหุ้นไว้ก่อนที่จะจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ ดังนั้นสหกรณ์จึงมีหุ้นที่จะจำหน่ายให้แก่สมาชิกใหม่อยู่เสมอ ราคาหุ้นของสหกรณ์จะคงที่ มูลค่าหุ้นของสหกรณ์ มักกำหนดไว้ก่อนข้างต่ำ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีกำลังทรัพย์น้อยเข้าเป็นสมาชิกได้ สำหรับหุ้นของบริษัทจำกัด กฎหมายบังคับให้ต้องกำหนดจำนวนทุนเรือนหุ้น และต้องมีผู้จองหุ้นไว้ครบจำนวนก่อนจดทะเบียนตั้งขึ้นเป็นบริษัท ด้วยเหตุนี้ถ้ากิจกรรมของบริษัทสามารถจ่ายเงินปันผลได้สูงก็จะมีผู้ที่ต้องการซื้อหุ้น

ของบริษัท จึงอาจขึ้นลงได้เหมือนสินค้าอย่างหนึ่ง นอกจากนี้มูลค่าหุ้นของบริษัทมักกำหนดไว้สูง เพื่อให้เงินทุนตามจำนวนที่ต้องการ โดยคนถือหุ้นจะมีจำนวนมากหรือน้อยไม่ถือเป็นข้อสำคัญ

3.4.1.4 การควบคุมและการออกเสียง สหกรณ์ถือหลักการรวมคน จึงให้ความสำคัญเคารพต่อสิทธิของบุคคลเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้สมาชิกของสหกรณ์ทุกคนไม่ว่าจะถือหุ้นมากหรือน้อยย่อมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนให้สหกรณ์ได้คนละหนึ่งเสียงเหมือนกันหมดยกเว้นผู้แทนสหกรณ์ ในระดับชุมนุมสหกรณ์อาจให้มีเสียงเพิ่มขึ้นตามระบบสัดส่วน ตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุม สหกรณ์นั้นก็ได้ (มาตรา 106) และสมาชิกต้องมาใช้สิทธิออกเสียงด้วยตนเอง จะมอบให้บุคคลอื่นมาออกเสียงแทนไม่ได้ ดังนั้นอำนาจในสหกรณ์จึงตกอยู่กับเสียงข้างมากของสมาชิก ส่วนบริษัทจำกัด และห้างหุ้นส่วน ซึ่งถือหลักการรวมทุนจึงให้ความสำคัญในเงินทุนค่าหุ้นเป็นสำคัญ โดยการให้สิทธิออกเสียงตามจำนวนหุ้นที่ถือ และยังสามารถมอบให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมาออกเสียงแทนได้ อำนาจในบริษัทจึงตกอยู่กับผู้ถือหุ้นมากกว่าคือทุนมีบทบาทในการประชุมด้วยตนเอง

3.4.1.5 การแบ่งกำไร จากการที่สมาชิกทำธุรกิจซื้อขายกับสหกรณ์จึงทำให้เกิดกำไรหรือเงินส่วนเกินขึ้น ดังนั้นการแบ่งกำไรของสหกรณ์จึงเท่ากับการจ่ายคือส่วนที่สหกรณ์รับเกินให้สมาชิกในรูปการจ่ายเงินเฉลี่ยคืน ตามส่วนแห่งปริมาณธุรกิจที่สมาชิกทำกับสหกรณ์และจำนวนหุ้นที่ถือ สำหรับบริษัทจำกัดจะทำการติดต่อซื้อขายกับบุคคลภายนอกสมาชิกบริษัทลงทุนถือหุ้นในบริษัทจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด จึงถือหลักการแบ่งเงินปันผลตามหุ้นที่ถือไม่ได้ คำนึงถึงว่าผู้ถือหุ้นจะมีการติดต่อซื้อขายกับบริษัทหรือไม่

ตารางที่ 3.1 การเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างสหกรณ์กับห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด

ลักษณะ	สหกรณ์	ห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด
วัตถุประสงค์	ดำเนินธุรกิจและบริการเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ	ดำเนินธุรกิจเพื่อการค้า ทำธุรกิจกับบุคคลภายนอกเพื่อแสวงหากำไรให้มากที่สุด
ลักษณะการรวมกัน	มุ่งด้านการรวบรวมคนมากกว่าทุน	มุ่งด้านการรวบรวมทุนต้องการทุนในการดำเนินงานมาก
หุ้นและมูลค่าหุ้น	ราคาหุ้นคงที่และมีอัตราค่าเพื่อให้ทุกคนสามารถซื้อหุ้นได้ หุ้นมีจำนวนไม่จำกัด	ราคาหุ้นเปลี่ยนแปลงตามฐานะของกิจการจำนวนหุ้นมีจำกัด
การควบคุมและการออกเสียง	ควบคุมตามแบบประชาธิปไตย สมาชิกออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียง (ยกเว้นระดับชุมนุมสหกรณ์) และออกเสียงแทนกันไม่ได้	ออกเสียงได้ตามจำนวนหุ้นที่ถือและออกเสียงแทนกันได้
การแบ่งกำไร	การแบ่งกำไรจะแบ่งตามความมากน้อยของการทำธุรกิจกับสหกรณ์ และจำนวนหุ้นที่ถือ	การแบ่งกำไรแบ่งตามจำนวนหุ้นที่ถือถือหุ้นมากได้เงินปันผลมาก

ที่มา: ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.4.2 สหกรณ์กับรัฐวิสาหกิจ

การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ จะดำเนินการโดยรัฐบาลหรือในนามของรัฐบาล ไม่ใช่กิจกรรมของเอกชน งานของรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเรื่องสาธารณูปโภค เช่น การรถไฟ การสื่อสารไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ เป็นต้น กิจการเหล่านี้มุ่งในด้านให้สวัสดิการแก่ประชาชน ส่วนสหกรณ์นั้นเป็นของสมาชิกดำเนินธุรกิจเพื่อต้องการจะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่สมาชิก

3.4.3 สหกรณ์กับองค์กรการกุศล

องค์กรการกุศลมีจุดมุ่งหมายเพื่อสงเคราะห์ผู้ยากจนหรือทุพพลภาพให้พ้นจากความยากลำบาก เป็นการช่วยเหลือจากภายนอก ไม่ใช่เป็นการส่งเสริมให้ช่วยตนเอง จึงอาจจะทำให้ผู้ได้รับการสงเคราะห์มีลักษณะนิสัยอ่อนแอลงไปอีก ส่วนสหกรณ์นั้นส่งเสริมให้สมาชิกมีลักษณะนิสัยเข้มแข็งนอกจากนี้ประโยชน์ที่ได้รับจากสหกรณ์ย่อมถาวรกว่าการช่วยเหลือขององค์กรการกุศล

3.4.4 สหกรณ์กับสหภาพแรงงาน

ในสหภาพแรงงานบรรดาลูกจ้างจะรวมกันโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดกำลังเป็นปึกแผ่น เพื่อต่อรองกับนายจ้างในเรื่องผลประโยชน์ของการทำงานหรือสวัสดิการของลูกจ้าง บางครั้งอาจใช้วิธีการรุนแรงเพื่อบังคับให้นายจ้างปฏิบัติตามที่ลูกจ้างเรียกร้อง สำหรับการร่วมมือกันแบบสหกรณ์นั้นสมาชิกจะร่วมมือกันจัดการประกอบการขึ้น แล้วสมาชิกก็อาศัยบริการนั้นให้เป็นประโยชน์แก่อาชีพหรือการครองชีพของสมาชิกร่วมกัน การทำงานของสหกรณ์เป็นวิธีการที่ไม่ก่อความเดือดร้อนหรือเรียกร้องให้ใครช่วยแต่จะติดต่อกับบุคคลภายนอกเกี่ยวกับธุรกิจซื้อขายตามปกติ

3.4.5 สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 แห่ง ณ ปี 2547 มีรายละเอียดดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด มีจำนวนสมาชิก 879 คน มีเงินฝาก 11,375,278.15 บาท มีทุนเรือนหุ้น 121,235,900 บาท และมีเงินลงทุน 49,150,000 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด มีจำนวนสมาชิก 168 คน มีเงินฝาก 4,153,908.80 บาท มีทุนเรือนหุ้น 20,653,880 บาท และมีเงินลงทุน 5,710,000 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด มีจำนวนสมาชิก 665 คน มีเงินฝาก 54,691,554.34 บาท มีทุนเรือนหุ้น 75,351,470

บาท และมีเงินลงทุน 16,600,000 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีจำนวนสมาชิก 495 คน มีเงินฝาก 1,562,647.13 บาท มีทุนเรือนหุ้น 79,826,950 บาท และมีเงินลงทุน 11,150,000 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีจำนวนสมาชิก 636 คน มีทุนเรือนหุ้น 48,088,100 บาท และมีเงินลงทุน 6,102,000 บาท และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีจำนวนสมาชิก 366 คน มีเงินฝาก 1,511,177.49 บาท และมีทุนเรือนหุ้น 30,170,260 บาท

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษารื่องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครช่วงปีพ.ศ.2544-2547 :กรณีศึกษาสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด เป็นการศึกษาถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ทั้ง 6 แห่ง โดยพิจารณาจากข้อมูลของงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ทั้ง 6 แห่ง รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ทั้ง 6 แห่ง มาประกอบการพิจารณาด้วย โดยการวิเคราะห์ทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วยดังนี้

1. การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต (Growth Rate) มีปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ ดังนี้ ยอดขายหรือรายได้รวม, กำไรสุทธิ, ส่วนของผู้ถือหุ้น, ผลตอบแทนจากการลงทุน, เงินลงทุน, ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน, สินทรัพย์หมุนเวียน, สินทรัพย์รวม, หนี้สินหมุนเวียน, หนี้สินรวม, เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน, ทุนจดทะเบียน, ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน, ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน, ดอกเบี้ยรับ, ค่าเผื่อสงสัยหนี้สูญ และเงินให้กู้ยืม เพื่อช่วยอธิบายแนวโน้มการขยายตัวของธุรกิจว่าเป็นไปในทิศทางใด

2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) มี 4 ประเภทดังนี้
- 2.1 การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร มีอัตราส่วนในการวิเคราะห์ดังนี้อัตรากำไรสุทธิ, ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ เพื่อช่วยอธิบายความสามารถในการทำกำไร แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้บริหารซึ่งผลกำไรที่ทำได้จะทำให้ความเสี่ยงในการดำเนินงานลดลง สร้างผลตอบแทนให้กับเจ้าของกิจการและช่วยให้ธุรกิจมีความมั่นคง

- 2.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานมีอัตราส่วนในการวิเคราะห์ดังนี้ อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม, อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน, อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย, อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายและอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม เนื่องจากอัตราส่วนนี้ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกำไรรอดและความสามารถในการหากำไรโดยตรง แต่เพื่อช่วยอธิบายประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจเป็นอัตราส่วนประเภทหนึ่งที่ต้องใช้ร่วมกับอัตราส่วนอื่น โดยที่อัตราส่วนในกลุ่มนี้ยิ่งสูงยิ่งดี แสดงให้เห็นว่ากิจการมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจากการที่ผู้บริหารสามารถใช้สินทรัพย์และเงินทุนจากเจ้าของในการสร้างรายได้อย่างเต็มที่
- 2.2 การวิเคราะห์สภาพคล่อง โดยมีอัตราส่วนหมุนเวียนในการวิเคราะห์ เพื่อช่วยอธิบายถึงสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นจะมีมากน้อยเพียงใด และช่วยให้กิจการตัดสินใจได้ว่าควรจะนำสภาพคล่องส่วนเกินนั้นไปลงทุนในทางเลือกใดที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการมากขึ้น
- 2.3 การวิเคราะห์ความเสี่ยง สามารถแบ่งความเสี่ยงออกได้เป็น 2 ประเภท คือ
- 2.4.1 ความเสี่ยงด้านการเงิน เพื่อช่วยอธิบายถึงความเสี่ยงส่วนเพิ่มที่มีต่อผู้ถือหุ้นอันเนื่องมาจากกิจการก่อภาระผูกพันทางการเงินด้วยตราสารหนี้ เป็นความเสี่ยงที่นอกเหนือจากความเสี่ยงทางธุรกิจที่มีอยู่ โดยมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและอัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนมาใช้ในการวิเคราะห์
- 2.4.2 ความเสี่ยงด้านธุรกิจ โดยการใช้จ่ายสัมประสิทธิ์ความแปรผันของผลตอบแทนในการดำเนินงานใช้รายได้รวมและกำไรสุทธิเป็นตัววัด เพื่อช่วยอธิบายถึงความไม่แน่นอนของกำไรที่เป็นผลมาจากลักษณะธุรกิจของกิจการโดยความไม่แน่นอนของกำไรนี้เป็นผลจากความผันแปรของรายได้รวมที่ขึ้นอยู่กับตัวผลิตภัณฑ์ พฤติกรรมผู้บริโภค และกระบวนการบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำไรสุทธิของกิจการที่ผันแปรจากการที่รายได้รวมและต้นทุนแปรเปลี่ยนไป ซึ่งผลการวิเคราะห์จะได้กล่าวตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : บาท)

รายการบัญชี	ปี			
	2544	2545	2546	2547
ยอดขาย (รายได้รวม)	6,181,929.06	6,658,584.42	7,015,018.90	7,338,474.67
กำไรสุทธิ	5,402,177.39	5,892,054.44	6,189,949.59	6,535,363.07
ส่วนของผู้ถือหุ้น	76,774,523.52	91,797,128.11	108,979,310	126,560,723.41
ผลตอบแทนจากการลงทุน	3,500.00	106,294.52	117,875.00	152,250.00
เงินลงทุน	8,750,000.00	34,550,000.00	36,550,000.00	49,150,000.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	779,751.67	766,529.98	825,069.31	803,111.60
สินทรัพย์หมุนเวียน	47,682,972.22	32,845,772.66	42,962,655.24	45,064,908.11
สินทรัพย์รวม	93,968,077.22	109,345,385.58	126,353,575.02	144,920,932.22
หนี้สินหมุนเวียน	11,556,189.90	11,366,938.74	10,839,176.19	11,418,393.50
หนี้สินรวม	11,791,376.31	11,656,203.03	11,184,315.26	11,824,845.74
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	11,536,494.15	11,345,035.62	10,796,988.54	11,375,278.15
ทุนจดทะเบียน	73,541,050.00	87,999,720.00	104,441,220.00	121,235,900.00
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	4,856,782.00	4,888,946.00	4,908,418.25	5,129,425.75
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	259,677.07	213,478.97	155,705.02	95,180.51
ดอกเบี้ยรับ	1,316,965.04	1,655,434.12	1,978,179.14	2,052,416.87
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืม	-	-	-	-

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด

ตารางที่ 4.2 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 – 2547

(หน่วย : ร้อยละ)

อัตราส่วนความเจริญเติบโต	ปี			เฉลี่ย
	2545	2546	2547	
ยอดขาย (รายได้รวม)	7.71	5.35	4.61	5.89
กำไรสุทธิ	9.07	5.06	5.58	6.57
ส่วนของผู้ถือหุ้น	19.57	18.72	16.13	18.14
ผลตอบแทนจากการลงทุน	2,936.99	10.89	29.16	992.35
เงินลงทุน	294.86	5.79	34.47	111.71
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	-1.70	7.64	-2.66	1.09
สินทรัพย์หมุนเวียน	-31.12	30.80	4.89	1.53
สินทรัพย์รวม	16.36	15.55	14.69	15.54
หนี้สินหมุนเวียน	-1.64	-4.64	5.34	-0.31
หนี้สินรวม	-1.15	-4.05	5.73	0.18
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	-1.66	-4.83	5.36	-0.89
ทุนจดทะเบียน	19.66	18.68	16.08	18.14
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	0.66	0.40	4.50	1.85
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	-17.79	-27.06	-38.87	-27.91
ดอกเบี้ยรับ	25.70	19.50	3.75	16.32
ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืม	-	-	-	-

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.1 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

4.1 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต (Growth Rate)

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต หรือการวิเคราะห์อัตราร้อยละของแนวโน้ม (Trend Percentage Analysis) เป็นอัตราส่วนที่ใช้อธิบายถึงแนวโน้มหรือรูปแบบในการขยายการดำเนินงาน และการเจริญเติบโตของธุรกิจ โดยการคำนวณเป็นอัตราร้อยละของการเพิ่มหรือลดในรายการต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาในแต่ละช่วงเวลา

จากตารางที่ 4.1 และ 4.2 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของรายได้รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 รายได้รวมมีมูลค่า 6,181,929.06 บาท 6,658,584.42 บาท 7,015,018.90 บาท และ 7,338,474.67 บาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.71, 5.35 และ 4.61 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดเนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้น รวมทั้งเนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.89

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 กำไรสุทธิมีมูลค่า 5,402,177.39 บาท 5,892,054.44 บาท 6,189,949.59 บาท และ 6,535,363.07 บาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.07, 5.06 และ 5.58 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.57

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ส่วนของผู้ถือหุ้นมีมูลค่า 76,774,523.52 บาท 91,797,128.11 บาท 108,979,310 บาท และ 126,560,723.41 บาท ซึ่งมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 19.57, 18.72 และ 16.13 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีทุนจดทะเบียนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.14

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของผลตอบแทนจากการลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ผลตอบแทนจากการลงทุนมีมูลค่า 3,500 บาท 106,294.52 บาท 117,875 บาท และ 152,250 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2,936.99, 10.89 และ 29.16 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 992.35

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินลงทุนมีมูลค่า 8,750,000 บาท 34,550,000 บาท 36,550,000 บาท และ 49,150,000 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 294.86, 5.79 และ 34.47 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการ

เจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขายหุ้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 111.71

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีมูลค่า 779,751.67 บาท 766,529.98 บาท 825,069.31 บาท และ 803,111.60 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -1.70, 7.64 และ -2.66 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานเพื่อแสวงหากำไรสุทธิและรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.09

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์หมุนเวียนมีมูลค่า 47,682,972.22 บาท 32,845,772.66 บาท 42,962,655.24 บาท และ 45,064,908.11 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -31.12, 30.80 และ 4.89 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีการลดลงในด้านเงินฝากประจำและเงินลงทุนระยะสั้น ส่วนในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดเนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนระยะสั้นเพิ่มสูงมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.53

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์รวมมีมูลค่า 93,968,077.22 บาท 109,345,385.58 บาท 126,353,575.02 บาท และ 144,920,932.22 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 16.36, 15.55 และ 14.69 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 15.54

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินหมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินหมุนเวียนมีมูลค่า 11,556,189.90 บาท 11,366,938.74 บาท 10,839,175.19 บาท และ 11,418,393.50 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -1.64, -4.64 และ 5.34 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากลดลง แต่ในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.31

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินรวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินรวมมีมูลค่า 11,791,376.31 บาท 11,656,203.03 บาท 11,184,315.26 บาท และ 11,824,845.74 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -1.15, -4.05 และ 5.73 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากลดลง แต่ในปี 2547 มีอัตราการ

เจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0.18

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินกู้ยืมในการดำเนินงานมีมูลค่า 11,536,494.15 บาท 11,345,035.62 บาท 10,796,988.54 บาท และ 11,375,278.15 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -1.66, -4.83 และ 5.36 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 และ 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากลดลง และในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.89

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของทุนจดทะเบียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ทุนจดทะเบียนมีมูลค่า 73,541,050 บาท 87,999,720 บาท 104,441,220 บาท และ 121,235,900 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 19.66, 18.68 และ 16.08 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีอัตราขยายตัวค่อนข้างคงที่ในแต่ละปี โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.14

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมีมูลค่า 4,856,782 บาท 4,888,946 บาท 4,908,418.25 บาท และ 5,129,425.75 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.66, 0.40 และ 4.50 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1.85

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานมีมูลค่า 259,677.07 บาท 213,478.97 บาท 155,705.02 บาท และ 95,180.51 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -17.79, -27.06 และ -38.87 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงมากที่สุด เนื่องจาก สหกรณ์มีเงินรับฝากลดลงอย่างมากโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -27.91

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับมีมูลค่า 1,316,965.04 บาท 1,655,434.12 บาท 1,978,179.14 บาท และ 2,052,416.87 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 25.70, 19.50 และ 3.75 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16.32

ตารางที่ 4.3 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : บาท)

รายการบัญชี	ปี			
	2544	2545	2546	2547
ยอดขาย (รายได้รวม)	1,184,527.30	1,279,189.14	1,374,953.94	1,515,344.79
กำไรสุทธิ	604,079.92	746,693.86	841,216.72	1,004,052.12
ส่วนของผู้ถือหุ้น	13,064,076.52	16,262,944.51	17,805,383.69	21,466,398.44
ผลตอบแทนจากการลงทุน	458.93	595.00	3,775.23	4,500.00
เงินลงทุน	18,500.00	4,010,000.00	6,210,000.00	5,710,000.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	580,447.38	532,495.28	533,737.22	511,292.67
สินทรัพย์หมุนเวียน	9,479,640.55	9,242,906.01	6,088,509.19	6,662,707.15
สินทรัพย์รวม	19,465,302.48	24,323,889.70	23,484,326.58	26,726,871.65
หนี้สินหมุนเวียน	5,697,146.04	7,214,251.33	4,737,726.17	4,156,421.09
หนี้สินรวม	5,797,146.04	7,314,251.33	4,837,726.17	4,256,421.09
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	5,696,234.49	7,212,471.86	4,735,407.70	4,153,908.80
ทุนจดทะเบียน	12,465,560.00	15,606,020.00	17,073,070.00	20,653,880.00
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	1,125,021.96	1,106,512.91	1,103,231.21	1,286,077.34
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	187,708.32	157,264.82	113,723.14	61,949.77
ดอกเบี้ยรับ	58,516.41	171,561.23	267,457.50	223,917.45
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	221,129.73	221,129.73	221,129.73	222,194.73
เงินให้กู้ยืม	5,301,250.60	6,037,321.37	5,551,020.33	5,830,394.47

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด

ตารางที่ 4.4 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 - 2547

(หน่วย : ร้อยละ)

อัตราส่วนความเจริญเติบโต	ปี			เฉลี่ย
	2545	2546	2547	
ยอดขาย (รายได้รวม)	7.99	7.49	10.21	8.56
กำไรสุทธิ	23.61	12.66	19.36	18.54
ส่วนของผู้ถือหุ้น	24.49	9.48	20.56	18.18
ผลตอบแทนจากการลงทุน	29.65	534.49	19.20	194.45
เงินลงทุน	21,575.68	54.86	-8.05	7,207.50
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	-8.26	0.23	-4.21	-4.08
สินทรัพย์หมุนเวียน	-2.50	-34.13	9.43	-9.06
สินทรัพย์รวม	24.96	-3.45	13.81	11.77
หนี้สินหมุนเวียน	26.63	-34.33	-12.27	-6.66
หนี้สินรวม	26.17	-33.86	-12.02	-6.57
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	26.62	-34.34	-12.28	-6.67
ทุนจดทะเบียน	25.19	9.40	20.97	18.52
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	-1.65	-0.30	16.57	4.88
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	-16.22	-27.69	-45.53	-29.81
ดอกเบี้ยรับ	193.18	55.90	-16.28	77.60
ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ	0	0	0.48	0.16
เงินให้กู้ยืม	13.88	-8.05	5.03	3.62

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.3 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

จากตารางที่ 4.3 และ 4.4 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของรายได้รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 รายได้รวมมีมูลค่า 1,184,527.30 บาท 1,279,189.14 บาท 1,374,953.94 บาท และ 1,515,344.79 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.99, 7.49 และ 10.21 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้นรวมทั้งมีสินทรัพย์รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.56

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 กำไรสุทธิมีมูลค่า 604,079.92 บาท 746,693.86 บาท 841,216.72 บาท และ 1,004,052.12 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 23.61, 12.66 และ 19.36 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้นพิจารณาจากเงินลงทุนก็เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งกิจการมีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.54

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ส่วนของผู้ถือหุ้นมีมูลค่า 13,064,076.52 บาท 16,262,644.51 บาท 17,805,383.69 บาท และ 21,466,398.44 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 24.49, 9.48 และ 20.56 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีทุนจดทะเบียนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.18

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของผลตอบแทนจากการลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ผลตอบแทนจากการลงทุนมีมูลค่า 458.93 บาท 595 บาท 3,775.23 บาท และ 4,500 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 29.65, 534.49 และ 19.20 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้นในปี 2545 รวมทั้งสหกรณ์มีหนี้สินลดลงมากในปี 2546 โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 194.45

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินลงทุนมีมูลค่า 18,500 บาท 4,010,000 บาท 6,210,000 บาท และ 5,710,000 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21575.68, 54.86 และ -8.05 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขายหุ้นเพิ่มและทุนจดทะเบียนสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7,207.50

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีมูลค่า 580,447.38 บาท 532,495.28 บาท 533,737.22 บาท และ 511,292.67 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -8.26, 0.23 และ -4.21 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง และในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -4.08

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์หมุนเวียนมีมูลค่า 9,479,640.55 บาท 9,242,906.01 บาท 6,088,509.19 บาท และ 6,662,707.15 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -2.50, -34.13 และ 9.43 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนระยะสั้นลดลงและในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินสดและเงินฝากธนาคารเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -9.06

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์รวมมีมูลค่า 19,465,302.48 บาท 24,323,889.70 บาท 23,484,326.58 บาท และ 26,726,871.65 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 24.96, -3.45 และ 13.81 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินทุนระยะยาวเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.77

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินหมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินหมุนเวียนมีมูลค่า 5,697,146.04 บาท 7,214,251.33 บาท 4,737,726.17 บาท และ 4,156,421.09 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 26.63, -34.33 และ -12.27 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำเพิ่มสูงขึ้น และในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำลดลง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -6.66

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินรวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินรวมมีมูลค่า 5,797,146.04 บาท 7,314,251.33 บาท 4,837,726.17 บาท และ 4,256,421.09 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 26.17, -33.86 และ -12.02 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำเพิ่มสูงขึ้น และในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำลดลง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -6.57

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินกู้ยืมในการดำเนินงานมีมูลค่า 5,696,234.49 บาท 7,212,471.86 บาท 4,735,407.70 บาท และ 4,153,908.80 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 26.62, -34.34 และ -12.28 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำเพิ่มสูงขึ้น และในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำลดลง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -6.67

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของทุนจดทะเบียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ทุนจดทะเบียนมีมูลค่า 12,465,560 บาท 15,606,020 บาท 17,073,070 บาท และ 20,653,880 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 25.19, 9.40 และ 20.97 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.52

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมีมูลค่า 1,125,021.96 บาท 1,106,512.91 บาท 1,103,231.21 บาท และ 1,286,077.34 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -1.65, -0.30 และ 16.57 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.88

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานมีมูลค่า 187,708.32 บาท 157,264.82 บาท 113,723.14 บาท และ 61,949.77 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -16.22, -27.69 และ -45.53 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงมากที่สุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากลดลงอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -29.81

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับมีมูลค่า 58,516.41 บาท 171,561.23 บาท 267,457.50 บาท และ 223,917.45 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 193.18, 55.90 และ -16.28 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 77.60

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญมีมูลค่า 221,129.73 บาท 221,129.73 บาท 221,129.73 บาท และ 222,194.73 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.00, 0.00 และ 0.48 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี

2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0.16

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินให้กู้ยืม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินให้กู้ยืมมีมูลค่า 5,301,250.60 บาท 6,037,321.37 บาท 5,551,020.33 บาท และ 5,830,394.47 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 13.88, -8.05 และ 5.03 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งมีลูกหนี้ระยะสั้นเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.62

ตารางที่ 4.5 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : บาท)

รายการบัญชี	ปี			
	2544	2545	2546	2547
ยอดขาย (รายได้รวม)	6,267,709.25	6,910,649.28	7,032,509.72	8,073,722.72
กำไรสุทธิ	3,398,249.41	3,992,349.93	4,653,528.82	5,560,944.45
ส่วนของผู้ถือหุ้น	49,055,965.67	59,393,968.14	70,927,298.87	82,497,359.26
ผลตอบแทนจากการลงทุน	2,001.62	96,150.27	121,120.99	282,229.77
เงินลงทุน	1,827,000.00	6,827,000.00	15,600,000.00	16,600,000.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,869,459.84	2,918,299.35	2,378,980.90	2,512,778.27
สินทรัพย์หมุนเวียน	37,514,143.07	29,564,256.71	32,743,654.90	30,797,301.65
สินทรัพย์รวม	95,974,699.04	109,652,630.97	127,645,407.19	143,465,692.17
หนี้สินหมุนเวียน	43,216,075.42	45,897,264.36	51,595,809.43	54,827,482.01
หนี้สินรวม	43,520,483.96	46,266,312.90	52,064,579.50	55,407,388.46
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	42,762,210.86	44,781,859.01	51,410,976.99	54,691,554.34
ทุนจดทะเบียน	43,999,360.00	53,664,450.00	64,659,300.00	75,351,470.00
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	5,171,807.23	6,125,296.55	6,408,589.78	6,880,229.59
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	1,284,112.45	1,116,961.47	857,184.81	771,878.23
ดอกเบี้ยรับ	1,078,199.40	670,446.80	459,801.02	262,892.16
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	184,143.06	455,810.37	160,429.25	0
เงินให้กู้ยืม	14,966,617.25	16,370,047.75	17,681,314.25	19,728,649.75

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด

ตารางที่ 4.6 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 - 2547

(หน่วย : ร้อยละ)

อัตราส่วนความเจริญเติบโต	ปี			เฉลี่ย
	2545	2546	2547	
ยอดขาย (รายได้รวม)	10.26	1.76	14.81	8.94
กำไรสุทธิ	17.48	16.56	19.50	17.85
ส่วนของผู้ถือหุ้น	21.07	19.42	16.31	18.93
ผลตอบแทนจากการลงทุน	4703.62	25.97	133.01	1620.87
เงินลงทุน	273.67	128.50	6.41	136.20
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	1.70	-18.48	5.62	-3.72
สินทรัพย์หมุนเวียน	-21.19	10.75	-5.94	-5.46
สินทรัพย์รวม	14.25	16.41	12.39	14.35
หนี้สินหมุนเวียน	6.20	12.42	6.26	8.29
หนี้สินรวม	6.31	12.53	6.42	8.42
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	4.72	14.80	6.38	8.64
ทุนจดทะเบียน	21.97	20.49	16.54	19.66
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	18.44	4.62	7.36	10.14
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	-13.02	-23.26	-9.95	-15.41
ดอกเบี้ยรับ	-37.82	-31.42	-42.82	-37.35
ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ	147.53	-64.80	-100.00	-5.76
เงินให้กู้ยืม	9.38	8.01	11.58	9.66

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.5 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

จากตารางที่ 4.5 และ 4.6 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของรายได้รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 รายได้รวมมีมูลค่า 6,267,709.25 บาท 6,910,649.28 บาท 7,032,509.72 บาท และ 8,073,722.72 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.26, 1.76 และ 14.81 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีปริมาณเงินลงทุนมากที่สุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.94

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 กำไรสุทธิมีมูลค่า 3,398,249.41 บาท 3,992,349.93 บาท 4,653,528.82 บาท และ 5,560,944.45 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 17.48, 16.56 และ 19.50 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีปริมาณรายได้รวมเพิ่มขึ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 17.85

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ส่วนของผู้ถือหุ้นมีมูลค่า 49,055,965.67 บาท 59,393,968.14 บาท 70,927,298.87 บาท และ 82,497,359.26 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21.07, 19.42 และ 16.31 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีทุนจดทะเบียนเพิ่มขึ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.93

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของผลตอบแทนจากการลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ผลตอบแทนจากการลงทุนมีมูลค่า 2,001.62 บาท 96,150.27 บาท 121,120.99 บาท และ 282,229.77 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4703.62, 25.97 และ 133.01 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงสุดอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1620.87

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินลงทุนมีมูลค่า 1,827,000 บาท 6,827,000 บาท 15,600,000 บาท และ 16,600,000 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 273.67, 128.50 และ 6.41 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขายหุ้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 136.20

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีมูลค่า 2,869,459.84 บาท 2,918,299.35 บาท 2,378,980.90 บาท และ 2,512,778.27 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.70, -18.48 และ 5.62 ตามลำดับ

โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงาน เพื่อแสวงหากำไรสุทธิและรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -3.72

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์หมุนเวียนมีมูลค่า 37,514,143.07 บาท 26,564,256.71 บาท 32,743,654.90 บาท และ 30,797,301.65 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -21.19, 10.75 และ -5.94 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนระยะสั้นเพิ่มสูงมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -5.46

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์รวมมีมูลค่า 95,974,699.04 บาท 109,652,630.97 บาท 127,645,407.19 บาท และ 143,465,692.17 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 14.25, 16.41 และ 12.39 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนและลูกหนี้เงินให้กู้ระยะยาวเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.35

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินหมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินหมุนเวียนมีมูลค่า 43,216,075.42 บาท 45,897,264.36 บาท 51,595,809.43 บาท และ 54,827,482.01 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.20, 12.42 และ 6.26 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.29

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินรวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินรวมมีมูลค่า 43,520,483.96 บาท 46,266,312.90 บาท 52,064,579.50 บาท และ 55,407,388.46 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.31, 12.53 และ 6.42 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.42

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินกู้ยืมในการดำเนินงานมีมูลค่า 42,762,210.86 บาท 44,781,859.01 บาท 51,410,976.99 บาท และ 54,691,554.34 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.72, 14.80 และ 6.38 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.64

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของทุนจดทะเบียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ทุนจดทะเบียนมีมูลค่า 43,999,360 บาท 53,664,450 บาท 64,659,300 บาท และ 75,351,470

บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 21.97, 20.49 และ 16.54 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วเพิ่มสูงขึ้นซึ่งมีอัตราขยายตัวค่อนข้างคงที่ในแต่ละปี โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.66

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมีมูลค่า 5,171,807.23 บาท 6,125,296.55 บาท 6,408,589.78 บาท และ 6,880,229.59 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.44, 4.62 และ 7.36 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานและเงินลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.14

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานมีมูลค่า 1,284,112.45 บาท 1,116,961.47 บาท 857,184.81 บาท และ 771,878.23 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -13.02, -23.26 และ -9.95 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงมากที่สุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากลดลงอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -15.41

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับมีมูลค่า 1,078,199.40 บาท 670,446.80 บาท 459,801.02 บาท และ 262,892.16 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -37.82, -31.42 และ -42.82 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงมากที่สุด เนื่องจากสหกรณ์มีดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารลดลงอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -37.35

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญมีมูลค่า 184,143.06 บาท 455,810.37 บาท 160,429.25 บาท และ 0 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 147.53, -64.80 และ -100.00 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นจากปริมาณเงินลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้น แต่ในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจึงทำให้หนี้สินที่จะสูญลดลงอย่างมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -5.76

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินให้กู้ยืม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินให้กู้ยืมมีมูลค่า 14,966,617.25 บาท 16,370,047.75 บาท 17,681,314.25 บาท และ 19,728,649.75 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.38, 8.01 และ 11.58 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี

2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งมีลูกหนี้ระยะสั้นเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.66

ตารางที่ 4.7 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : บาท)

รายการบัญชี	ปี			
	2544	2545	2546	2547
ยอดขาย (รายได้รวม)	4,319,384.82	4,242,988	4,757,375.14	4,885,034.65
กำไรสุทธิ	3,971,812.36	3,777,504.56	4,212,440.29	4,447,760.66
ส่วนของผู้ถือหุ้น	61,685,797.42	68,363,440.40	78,679,819.99	85,251,663.89
ผลตอบแทนจากการลงทุน	0	3,030.33	3,189.67	3,871.23
เงินลงทุน	103,500.00	25,107,500.00	25,150,000.00	11,150,000.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	347,572.46	465,483.44	544,934.85	437,273.99
สินทรัพย์หมุนเวียน	38,597,487.62	18,633,647.47	22,577,449.42	36,355,751.38
สินทรัพย์รวม	68,273,009.98	74,084,815.47	84,640,077.43	91,303,213.08
หนี้สินหมุนเวียน	2,615,400.20	1,943,870.51	1,747,817.15	1,603,788.53
หนี้สินรวม	2,615,400.20	1,943,870.51	1,747,817.15	1,603,788.53
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	2,614,691.80	1,941,810.13	1,747,783.05	1,562,647.13
ทุนจดทะเบียน	57,536,690.00	63,770,940.00	73,650,440.00	79,826,950.00
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	3,603,318.39	3,507,394.48	3,656,149.54	4,002,345.96
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	40,503.07	29,389.72	19,421.39	14,186.41
ดอกเบี้ยรับ	461,825.49	325,017.00	516,044.54	497,893.25
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	0	0	16,446.38	16,446.38
เงินให้กู้ยืม	9,855,136.10	10,400,480.00	8,959,963.67	9,657,891.47

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด

ตารางที่ 4.8 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 - 2547

(หน่วย : ร้อยละ)

อัตราส่วนความเจริญเติบโต	ปี			เฉลี่ย
	2545	2546	2547	
ยอดขาย (รายได้รวม)	-1.77	12.12	2.68	4.35
กำไรสุทธิ	-4.89	11.51	5.59	4.07
ส่วนของผู้ถือหุ้น	10.83	15.09	8.35	11.42
ผลตอบแทนจากการลงทุน	0	5.26	21.37	8.88
เงินลงทุน	24,158.45	0.17	-55.67	8,034.32
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	33.92	17.07	-19.76	10.41
สินทรัพย์หมุนเวียน	-51.72	21.16	61.03	10.16
สินทรัพย์รวม	8.51	14.25	7.87	10.21
หนี้สินหมุนเวียน	-25.68	-10.09	-8.24	-14.67
หนี้สินรวม	-25.68	-10.09	-8.24	-14.67
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	-25.73	-9.99	-10.59	-15.44
ทุนจดทะเบียน	10.84	15.49	8.39	11.57
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	-2.66	4.24	9.47	3.68
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	-27.44	-33.92	-26.95	-29.44
ดอกเบี้ยรับ	-29.62	58.77	-3.52	8.54
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	0	0
เงินให้กู้ยืม	5.53	-13.85	7.79	-0.18

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.7 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

จากตารางที่ 4.7 และ 4.8 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของรายได้รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 รายได้รวมมีมูลค่า 4,319,384.82 บาท 4,242,988 บาท 4,757,375.14 บาท และ 4,885,034.65 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -1.77, 12.12 และ 2.68 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 อัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นพิจารณาจากทุนจดทะเบียนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.35

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 กำไรสุทธิมีมูลค่า 3,971,812.36 บาท 3,777,504.56 บาท 4,212,440.29 บาท และ 4,447,760.66 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -4.89, 11.51 และ 5.59 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการรวมทั้งมีรายได้รวมเพิ่มขึ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.07

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ส่วนของผู้ถือหุ้นมีมูลค่า 61,685,797.42 บาท 68,363,440.40 บาท 78,679,819.99บาท และ 85,251,663.89 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.83, 15.09 และ 8.35 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีทุนจดทะเบียนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.42

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของผลตอบแทนจากการลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ผลตอบแทนจากการลงทุนมีมูลค่า 0 บาท 3,030.33 บาท 3,189.67 บาท และ 3,871.23 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0, 5.26 และ 21.37 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พิจารณาจากปริมาณเงินทุนจดทะเบียน โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.88

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินลงทุนมีมูลค่า 103,500 บาท 25,107,500 บาท 25,150,000 บาท และ 11,150,000 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 24,158.45, 0.17 และ -55.67 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายตัวของตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทยและสลากออมสินพิเศษเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8,034.32

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีมูลค่า 347,572.46 บาท 465,483.44 บาท 544,934.85 บาท และ 437,273.99 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 33.92, 17.07 และ -19.76 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น พิจารณาจากเงินลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.41

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์หมุนเวียนมีมูลค่า 38,597,487.62 บาท 18,633,647.47 บาท 22,577,449.42 บาท และ 36,355,751.38 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -51.72, 21.16 และ 61.03 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการเพิ่มเงินลงทุนอย่างมากในเงินลงทุนระยะยาวส่งผลให้สินทรัพย์หมุนเวียนลดลง และในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการลดลงในสลากออมสินพิเศษ ทำให้เงินลงทุนระยะยาวลดลงส่งผลให้สินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.16

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์รวมมีมูลค่า 68,273,009.98 บาท 74,084,815.47 บาท 84,640,077.43 บาท และ 91,303,213.08 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 8.51, 14.25 และ 7.87 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น พิจารณาจากทุนจดทะเบียนที่เพิ่มขึ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.21

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินหมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินหมุนเวียนมีมูลค่า 2,615,400.20 บาท 1,943,870.51 บาท 1,747,817.15 บาท และ 1,603,788.53 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -25.68, -10.09 และ -8.24 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการลดลงของเงินรับฝาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -14.67

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินรวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินรวมมีมูลค่า 2,615,400.20 บาท 1,943,870.51 บาท 1,747,817.15 บาท และ 1,603,788.53 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -25.68, -10.09 และ -8.24 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการลดลงของเงินรับฝาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -14.67

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินกู้ยืมในการดำเนินงานมีมูลค่า 2,614,691.80 บาท 1,941,810.13 บาท 1,747,783.05 บาท และ 1,562,647.13 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -25.73, -9.99 และ -10.59 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการลดลงในเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -15.44

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของทุนจดทะเบียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ทุนจดทะเบียนมีมูลค่า 57,536,690 บาท 63,770,940 บาท 73,650,440 บาท และ 79,826,950 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 10.84, 15.49 และ 8.39 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.57

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมีมูลค่า 3,603,318.39 บาท 3,507,394.48 บาท 3,656,149.54 บาท และ 4,002,345.96 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -2.66, 4.24 และ 9.47 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายตัวในการดำเนินงาน พิจารณาจากเงินให้กู้ยืมและสินทรัพย์ที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.68

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานมีมูลค่า 40,503.07 บาท 29,389.72 บาท 19,421.39 บาท และ 14,186.41 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -27.44, -33.92 และ -26.95 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการลดลงของเงินรับฝากอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -29.44

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับมีมูลค่า 461,825.49 บาท 325,017 บาท 516,044.54 บาท และ 497,893.25 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -29.62, 58.77 และ -3.52 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น พิจารณาจากทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวมและปริมาณรายได้รวมที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.54

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญมีมูลค่า 0 บาท 0 บาท 16,446.38 บาท และ 16,446.38 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.00 ในปี 2547 เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินให้กู้ยืม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินให้กู้ยืมมีมูลค่า 9,855,136.10 บาท 10,400,480 บาท 8,959,963.67 บาท และ 9,657,891.47 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.53, -13.85 และ 7.79 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายตัวในการดำเนินงาน พิจารณาจากการเพิ่มขึ้นของเงินให้กู้ฉุกเฉิน และเงินกู้สามัญที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.18

ตารางที่ 4.9 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : บาท)

รายการบัญชี	ปี			
	2544	2545	2546	2547
ยอดขาย (รายได้รวม)	1,596,723.63	2,134,052.51	2,485,085.68	2,658,510.43
กำไรสุทธิ	1,205,367.12	1,810,056.46	2,118,587.96	2,291,048.16
ส่วนของผู้ถือหุ้น	28,501,541.90	37,933,200.00	42,503,360.39	49,422,736.38
ผลตอบแทนจากการลงทุน	3,601.85	4,439.92	4,337.24	3,935.83
เงินลงทุน	66,000.00	3,578,000.00	4,090,000.00	6,102,000.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	391,356.51	323,996.05	366,497.72	367,462.27
สินทรัพย์หมุนเวียน	18,394,939.04	19,776,513.03	22,490,007.90	23,858,919.04
สินทรัพย์รวม	29,905,137.12	39,685,639.50	44,690,781.98	51,723,210.04
หนี้สินหมุนเวียน	198,228.10	9,422.00	68,833.63	9,425.50
หนี้สินรวม	198,228.10	9,422.00	68,833.63	9,425.50
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	-	-	-	-
ทุนจดทะเบียน	27,695,100.00	36,933,200.00	41,379,500.00	48,088,100.00
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	1,374,132.50	1,900,266.98	2,204,509.80	2,327,723.02
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	18,784.00	7,514.72	0	0
ดอกเบี้ยรับ	199,030.57	197,476.11	245,427.41	214,414.36
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืม	-	-	-	-

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด

ตารางที่ 4.10 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 - 2547

(หน่วย : ร้อยละ)

อัตราส่วนความเจริญเติบโต	ปี			เฉลี่ย
	2545	2546	2547	
ยอดขาย (รายได้รวม)	33.65	16.45	6.98	19.03
กำไรสุทธิ	50.17	17.05	8.14	25.12
ส่วนของผู้ถือหุ้น	33.09	12.05	16.28	20.47
ผลตอบแทนจากการลงทุน	23.27	-2.31	-9.25	3.90
เงินลงทุน	5,321.21	14.31	49.19	1,794.90
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	-17.21	13.12	0.26	-1.28
สินทรัพย์หมุนเวียน	7.51	13.72	6.09	9.11
สินทรัพย์รวม	32.71	12.61	15.74	20.35
หนี้สินหมุนเวียน	-95.25	630.56	-86.31	149.67
หนี้สินรวม	-95.25	630.56	-86.31	149.67
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	-	-	-	-
ทุนจดทะเบียน	33.36	12.04	16.21	20.54
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	38.29	16.01	5.59	19.96
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	-59.99	-100.00	-	-53.33
ดอกเบี้ยรับ	-0.78	24.28	-12.64	3.62
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	-	-	-
เงินให้กู้ยืม	-	-	-	-

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญจำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.9 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

จากตารางที่ 4.9 และ 4.10 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของรายได้รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 รายได้รวมมีมูลค่า 1,596,723.63 บาท 2,134,052.51 บาท 2,485,085.68 บาท และ 2,658,510.43 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 33.65, 16.45 และ 6.98 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้น พิจารณาจากปริมาณทุนจดทะเบียนและเงินลงทุนที่เพิ่มสูงมากขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.03

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 กำไรสุทธิมีมูลค่า 1,205,367.12 บาท 1,810,056.46 บาท 2,118,587.96 บาท และ 2,291,048.16 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 50.17, 17.05 และ 8.14 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 25.12

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ส่วนของผู้ถือหุ้นมีมูลค่า 28,501,541.90 บาท 37,933,200 บาท 42,503,360.39 บาท และ 49,422,736.38 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 33.09, 12.05 และ 16.28 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีทุนจดทะเบียนสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 20.47

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของผลตอบแทนจากการลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ผลตอบแทนจากการลงทุนมีมูลค่า 3,601.85 บาท 4,439.92 บาท 4,337.24 บาท และ 3,935.83 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 23.27, -2.31 และ -9.25 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในตัวยุทธศาสตร์การเงิน โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.90

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินลงทุน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินลงทุนมีมูลค่า 66,000 บาท 3,578,000 บาท 4,090,000 บาท และ 6,102,000 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5321.21, 14.31 และ 49.19 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนระยะยาวเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในตัวยุทธศาสตร์การเงิน โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 1,794.90

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีมูลค่า 391,356.51 บาท 323,996.05 บาท 366,497.72 บาท และ

367,462.27 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -17.21, 13.12 และ 0.26 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -1.28

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์หมุนเวียนมีมูลค่า 18,394,939.04 บาท 19,776,513.03 บาท 22,490,007.90 บาท และ 23,858,919.04 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 7.51, 13.72 และ 6.09 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินฝากธนาคารเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.11

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์รวมมีมูลค่า 29,905,137.12 บาท 39,685,639.50 บาท 44,690,781.98 บาท และ 51,723,210.04 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 32.71, 12.61 และ 15.74 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงาน พิจารณาจากปริมาณทุนจดทะเบียนและเงินลงทุนที่เพิ่มสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 20.35

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินหมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินหมุนเวียนมีมูลค่า 198,228.10 บาท 9,422 บาท 68,833.63 บาท และ 9,425.50 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -95.25, 630.56 และ -86.31 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีค่าตอบแทนค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 149.67

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินรวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินรวมมีมูลค่า 198,228.10 บาท 9,422 บาท 68,833.63 บาท และ 9,425.50 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -95.25, 630.56 และ -86.31 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีค่าตอบแทนค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 149.67

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของทุนจดทะเบียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ทุนจดทะเบียนมีมูลค่า 27,695,100 บาท 36,933,200 บาท 41,379,500 บาท และ 48,088,100 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 33.36, 12.04 และ 16.21 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีอัตราขยายตัวค่อนข้างคงที่ในแต่ละปี โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 20.54

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมีมูลค่า 1,374,132.50 บาท 1,900,266.98 บาท 2,204,509.80 บาท และ 2,327,723.02 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 38.29, 16.01 และ 5.59 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีกำไรสุทธิและรายได้รวมที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.96

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานมีมูลค่า 18,784 บาท 7,514.72 บาท 0 บาท และ 0 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -59.99 และ -100.00 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 และ ปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีการชำระเงินกู้ยืมกองทุนสนับสนุนกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -53.33

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับมีมูลค่า 199,030.57 บาท 197,476.11 บาท 245,427.41 บาท และ 214,414.36 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -0.78, 24.28 และ -12.64 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงินเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.62

ตารางที่ 4.11 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : บาท)

รายการบัญชี	ปี			
	2544	2545	2546	2547
ยอดขาย (รายได้รวม)	1,829,511.67	2,173,954.34	2,285,542.23	2,534,132.64
กำไรสุทธิ	1,545,993.14	1,735,930.67	1,761,372.63	2,087,297.45
ส่วนของผู้ถือหุ้น	18,968,723.86	22,509,800.73	26,626,173.55	31,600,383.71
ผลตอบแทนจากการลงทุน	-	-	-	-
เงินลงทุน	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	283,518.53	438,023.67	524,169.60	446,835.19
สินทรัพย์หมุนเวียน	7,555,694.65	8,864,768.66	10,813,354.15	12,006,141.30
สินทรัพย์รวม	22,152,202.05	27,285,566.59	31,698,841.33	35,269,083.10
หนี้สินหมุนเวียน	1,637,485.05	3,036,835.19	3,311,295.15	1,581,401.94
หนี้สินรวม	1,637,485.05	3,036,835.19	3,311,295.15	1,581,401.94
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	1,511,177.49	2,911,177.49	3,211,177.49	1,511,177.49
ทุนจดทะเบียน	18,025,620.00	21,414,760.00	25,366,460.00	30,170,260.00
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	1,817,115.97	2,160,628.22	2,277,165.16	2,520,688.59
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	97,172.50	143,254.49	150,512.73	87,449.99
ดอกเบี้ยรับ	11,675.70	12,776.12	7,297.07	10,804.05
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	66,592.90	98,190.28	168,521.33	184,651.66
เงินให้กู้ยืม	7,162,550.50	8,304,356.66	9,375,430.00	9,741,588.68

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

ตารางที่ 4.12 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 - 2547

(หน่วย : ร้อยละ)

อัตราส่วนความเจริญเติบโต	ปี			เฉลี่ย
	2545	2546	2547	
ยอดขาย (รายได้รวม)	18.83	5.13	10.88	11.61
กำไรสุทธิ	12.29	1.47	18.50	10.75
ส่วนของผู้ถือหุ้น	18.67	18.29	18.68	18.55
ผลตอบแทนจากการลงทุน	-	-	-	-
เงินลงทุน	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	54.50	19.67	-14.75	19.80
สินทรัพย์หมุนเวียน	17.33	21.98	11.03	16.78
สินทรัพย์รวม	23.17	16.17	11.26	16.87
หนี้สินหมุนเวียน	85.46	9.04	-52.24	14.08
หนี้สินรวม	85.46	9.04	-52.24	14.08
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	92.64	10.31	-52.94	16.67
ทุนจดทะเบียน	18.80	18.45	18.94	18.73
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	18.90	5.39	10.69	11.66
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	47.42	5.07	-41.90	3.53
ดอกเบี้ยรับ	9.42	-42.89	48.06	4.87
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	47.45	71.63	9.57	42.88
เงินให้กู้ยืม	15.94	12.90	3.91	10.91

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.11 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

จากตารางที่ 4.11 และ 4.12 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของรายได้รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 รายได้รวมมีมูลค่า 1,829,511.67 บาท 2,173,954.34 บาท 2,285,542.23 บาท และ 2,534,132.64 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.83, 5.13 และ 10.88 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้น พิจารณาจากเงินให้กู้ยืมและดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน รวมทั้งสหกรณ์มีสินทรัพย์รวมสูงขึ้นมากโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.61

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของกำไรสุทธิ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 กำไรสุทธิมีมูลค่า 1,545,993.14 บาท 1,735,930.67 บาท 1,761,372.63 บาท และ 2,087,297.45 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 12.29, 1.47 และ 18.50 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้น โดยพิจารณาจากทุนจดทะเบียนที่เพิ่มสูงขึ้นมาก และค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่ลดลง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.75

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ส่วนของผู้ถือหุ้นมีมูลค่า 18,968,723.86 บาท 22,509,800.73 บาท 26,626,173.55 บาท และ 31,600,383.71 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.67, 18.29 และ 18.68 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้น พิจารณาจากทุนจดทะเบียนที่เพิ่มสูงขึ้นมากซึ่งมีอัตราขยายตัวค่อนข้างคงที่ โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.55

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีมูลค่า 283,518.53 บาท 438,023.67 บาท 524,169.60 บาท และ 446,835.19 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 54.50, 19.67 และ -14.75 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการมากขึ้น พิจารณาจากรายได้รวมและสินทรัพย์รวมที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งหนี้สินหมุนเวียน หนี้สินรวม และดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 19.80

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์หมุนเวียนมีมูลค่า 7,555,694.65 บาท 8,864,768.66 บาท 10,813,354.15 บาท และ 12,006,141.30 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 17.33, 21.98 และ 11.03 ตามลำดับ

โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินฝากธนาคารและเงินกู้เพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16.78

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสินทรัพย์รวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 สินทรัพย์รวมมีมูลค่า 22,152,202.05 บาท 27,285,566.59 บาท 31,698,841.33 บาท และ 35,269,083.10 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 23.17, 16.17 และ 11.26 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินฝากธนาคารและเงินกู้เพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16.87

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินหมุนเวียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินหมุนเวียนมีมูลค่า 1,637,485.05 บาท 3,036,835.19 บาท 3,311,295.15 บาท และ 1,581,401.94 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 85.46, 9.04 และ -52.24 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.08

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของหนี้สินรวม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 หนี้สินรวมมีมูลค่า 1,637,485.05 บาท 3,036,835.19 บาท 3,311,295.15 บาท และ 1,581,401.94 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 85.46, 9.04 และ -52.24 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.08

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินกู้ยืมในการดำเนินงานมีมูลค่า 1,511,177.49 บาท 2,911,177.49 บาท 3,211,177.49 บาท และ 1,511,177.49 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 92.64, 10.31 และ -52.94 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มสูงขึ้น และในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษลดลง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.89

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของทุนจดทะเบียน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ทุนจดทะเบียนมีมูลค่า 18,025,620 บาท 21,414,760 บาท 25,366,460 บาท และ 30,170,260 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.80, 18.45 และ 18.94 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 18.73

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมีมูลค่า 1,817,155.97 บาท 2,160,628.22 บาท 2,277,165.16 บาท และ 2,520,688.59 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.90, 5.39 และ 10.69 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีรายได้รวมสินทรัพย์รวมและเงินให้กู้ยืมเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.66

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานมีมูลค่า 97,172.50 บาท 143,254.49 บาท 150,512.73 บาท และ 87,449.99 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 47.42, 5.07 และ -41.90 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินรวมเพิ่มสูงขึ้นมาก และในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง เนื่องจากสหกรณ์มีหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินรวมลดลง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.53

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของดอกเบี้ยรับ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ดอกเบี้ยรับมีมูลค่า 11,675.70 บาท 12,776.12 บาท 7,297.07 บาท และ 10,804.05 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 9.42, -42.89 และ 48.06 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.87

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของค่าเพื่อหนี้สงฆ์จะสุญ พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 ค่าเพื่อหนี้สงฆ์จะสุญมีมูลค่า 66,592.90 บาท 98,190.28 บาท 168,521.33 บาท และ 184,651.66 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 47.45, 71.63 และ 9.57 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นพิจารณาจากสินทรัพย์หมุนเวียนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 42.88

การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของเงินให้กู้ยืม พบว่าในปี 2544, 2545, 2546 และ 2547 เงินให้กู้ยืมมีมูลค่า 7,162,550.50 บาท 8,304,356.66 บาท 9,375,430 บาท และ 9,741,588.68 บาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 15.94, 12.90 และ 3.91 ตามลำดับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีสินทรัพย์รวมและดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.91

ตารางที่ 4.13 อัตราส่วนความเจริญเติบโตรายการบัญชีเฉลี่ย 4 ปีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

(หน่วย : ร้อยละ)

รายการบัญชี	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร						ค่าเฉลี่ย
	มหาวิทยาลัย กรุงเทพ	มหาวิทยาลัย เกริก	มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต	มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย	มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ	มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์	
ยอดขาย (รายได้รวม)	5.89	8.56	8.94	4.35	19.03	11.61	9.73
กำไรสุทธิ	6.57	18.54	17.85	4.07	25.12	10.75	13.82
ส่วนของผู้ถือหุ้น	18.14	18.18	18.93	11.42	20.47	18.55	17.62
ผลตอบแทนจากการลงทุน	992.35	194.45	1,620.87	-	3.90	-	702.89
เงินลงทุน	111.71	7,207.50	136.20	8,034.32	1,794.90	-	3,456.93
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	1.09	-4.08	-3.72	10.41	-1.28	19.8	3.70
สินทรัพย์หมุนเวียน	1.53	-9.06	-5.46	10.16	9.11	16.78	3.84
สินทรัพย์รวม	15.54	11.77	14.35	10.21	20.35	16.87	14.85
หนี้สินหมุนเวียน	-0.31	-6.66	8.29	-14.67	149.67	14.08	25.07
หนี้สินรวม	0.18	-6.57	8.42	-14.67	149.67	14.08	25.19

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

(หน่วย : ร้อยละ)

รายการบัญชี	สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร						ค่าเฉลี่ย
	มหาวิทยาลัย กรุงเทพ	มหาวิทยาลัย เกริก	มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย	มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย	มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ	มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์	
เงินกู้ยืมในการดำเนินงาน	-0.89	-6.67	8.64	-15.44	-	16.67	0.46
ทุนจดทะเบียน	18.14	18.52	19.66	11.57	20.54	18.73	17.86
ดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน	1.85	4.88	10.14	3.68	19.96	11.66	8.70
ดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน	-27.91	-29.81	-15.41	-29.44	-53.33	3.53	-25.40
ดอกเบี้ยรับ	16.32	77.60	-37.35	8.54	3.62	4.87	12.27
ค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ	-	0.16	-5.76	0	-	42.88	9.32
เงินให้กู้ยืม	-	3.62	9.66	-0.18	-	10.91	6.00

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 - 2547

จากตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ความเจริญเติบโตรายการบัญชีเฉลี่ย 4 ปีของสหกรณ์ ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

1. การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต (Growth Rate) คือ การนำเอางบการเงินของสหกรณ์ ที่จัดทำขึ้นสำหรับงวดบัญชีหลาย ๆ งวด หลาย ๆ ปี มาศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของรายการแต่ละ รายการที่ปรากฏในงบการเงินเหล่านั้น เช่น การเปรียบเทียบรายได้รวมว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลง อย่างไรเพิ่มขึ้นหรือลดลงในอัตราร้อยละเท่าไร ผู้ทำการวิเคราะห์จะให้เห็นภาพพจน์ ประวัติ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความสามารถในการหารายได้ซึ่งได้จาก งบกำไร ขาดทุน เปรียบเทียบหรือสถานะทางการเงิน ซึ่งดูได้จากงบดุลเปรียบเทียบกับอดีตถึง ปัจจุบันของ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 แห่ง ดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

พบว่าค่าเฉลี่ยรายได้รวมมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.89, 8.56, 8.94, 4.35, 19.03 และ 11.61 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการ ขยายตัวค่าเฉลี่ยรายได้รวมสูงสุดเนื่องจากสหกรณ์มีปริมาณทุนจดทะเบียนและเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยรายได้รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มี อัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 9.73 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการเนื่องจากสหกรณ์มี เงินลงทุนสินทรัพย์รวม ทุนจดทะเบียน เงินให้กู้ยืม และดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้น

พบว่าค่าเฉลี่ยกำไรสุทธิมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.57, 18.54, 17.85, 4.07, 25.12 และ 10.75 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการ ขยายตัวค่าเฉลี่ยกำไรสุทธิสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยกำไรสุทธิ ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็น ร้อยละ 13.82 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการ เนื่องจากสหกรณ์มีรายได้รวม เงินลงทุน ทุนจดทะเบียนที่เพิ่มสูงขึ้น และประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่ลดลง

พบว่าค่าเฉลี่ยส่วนของผู้ถือหุ้น มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.14, 18.18, 18.93, 11.42, 20.47 และ 18.55 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีทุนจดทะเบียนเพิ่มสูงขึ้น

โดยรวมค่าเฉลี่ยส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 17.62 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการและทุนจดทะเบียนเพิ่มสูงขึ้น

พบว่าค่าเฉลี่ยผลตอบแทนจากการลงทุน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 992.35, 194.45, 1,620.87 และ 3.90 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยผลตอบแทนจากการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 702.89 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการ เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้นและหนี้สินลดลง

พบว่าค่าเฉลี่ยเงินลงทุน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 111.71, 7,207.50, 136.20, 8,034.32 และ 1,794.90 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยเงินลงทุนสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายตัวของตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย และสลากออมสินพิเศษเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 3,456.93 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายหุ้น ทุนจดทะเบียนและการขยายตัวของตัวสัญญาใช้เงินของชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทยและสลากออมสินพิเศษเพิ่มสูงขึ้น

พบว่าค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายดำเนินงาน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.09, -4.08, -3.72, 10.41, -1.28 และ 19.80 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 3.70 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานเพื่อแสวงหากำไรสุทธิ และรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้นรวมทั้งในส่วนสหกรณ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย

พบว่าค่าเฉลี่ยสินทรัพย์หมุนเวียน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.53, -9.06, -5.46, 10.16, 9.11 และ 16.78 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยสินทรัพย์หมุนเวียนสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินฝากธนาคารและเงินกู้เพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยสินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 3.84 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินลงทุนระยะสั้น เงินฝากธนาคารและเงินกู้เพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งการลดลงในสลากออมสินพิเศษทำให้เงินลงทุนระยะ

ยาวลดลง รวมทั้งในส่วนสหกรณ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินลงทุนระยะสั้นลดลง

พบว่าค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 15.54, 11.77, 14.35, 10.21, 20.35 และ 16.87 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีปริมาณทุนจดทะเบียนและเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 14.85 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีปริมาณทุนจดทะเบียนและเงินลงทุนระยะยาวเพิ่มสูงขึ้น

พบว่าค่าเฉลี่ยหนี้สินหมุนเวียนมีอัตราการขยายตัวร้อยละ -0.31, -6.66, 8.29, -14.67, 149.67 และ 14.08 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยหนี้สินหมุนเวียนสูงสุดเนื่องจาก สหกรณ์มีค่าตอบแทนค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 25.07 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินรับฝากและค่าตอบแทน ค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งในส่วนสหกรณ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง แสดงให้เห็นว่ามีปริมาณเงินรับฝากลดลง

พบว่าค่าเฉลี่ยหนี้สินรวม มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.18, -6.57, 8.42, -14.67, 149.67 และ 14.08 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยหนี้สินรวมสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีค่าตอบแทนค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยหนี้สินรวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 25.19 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินรับฝากประจำ เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ และค่าตอบแทนค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้น

พบว่าค่าเฉลี่ยเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ -0.89, -6.67, 8.64, -15.44 และ 16.67 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยเงินกู้ยืมในการดำเนินงานสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยเงินกู้ยืมในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 0.46 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งในส่วนสหกรณ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีเงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษลดลง

พบว่าค่าเฉลี่ยทุนจดทะเบียน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 18.14, 18.52, 19.66, 11.57, 20.54 และ 18.73 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการ

ขยายตัวค่าเฉลี่ยทุนจดทะเบียนสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยทุนจดทะเบียนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 17.86 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้วเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างคงที่ในแต่ละปี

พบว่าค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงาน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.85, 4.88, 10.14, 3.68, 19.96 และ 11.66 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีกำไรสุทธิ และรายได้รวมที่เพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 8.70 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีรายได้รวม กำไรสุทธิ เงินลงทุน เงินให้กู้ยืมและสินทรัพย์เพิ่มสูงขึ้น

พบว่าค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน มีอัตราการขยายตัวร้อยละ -27.91, -29.81, -15.41, -29.44, -53.33 และ 3.53 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีหนี้สินหมุนเวียนและหนี้สินรวมเพิ่มสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานลดลง สูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการชำระเงินกู้ยืมกองทุนสนับสนุนกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยรวมค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ -25.40 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินรับฝากหนี้สินหมุนเวียน หนี้สินรวมลดลงและมีการชำระเงินกู้ยืมกองทุนสนับสนุนกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์

พบว่าค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยรับมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 16.32, 77.60, -37.35, 8.54, 3.62 และ 4.87 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยรับเพิ่มขึ้นสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยดอกเบี้ยรับของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 12.27 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินลงทุน ทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวม ปริมาณรายได้รวม ดอกเบี้ยตัวสัญญาใช้เงิน และเงินฝากออมทรัพย์ของธนาคารเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งในส่วนสหกรณ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารลดลง

พบว่าค่าเฉลี่ยค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 0.16, -5.76, 0 และ 42.88 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงาน

เพิ่มสูงขึ้น พิจารณาจากสินทรัพย์หมุนเวียนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยรวมค่าเฉลี่ยค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญของ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 9.32 แสดงให้เห็นว่ามีการขยายกิจการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นพิจารณาจากสินทรัพย์หมุนเวียนที่เพิ่มสูงขึ้น

พบว่าค่าเฉลี่ยเงินให้กู้ยืมมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.62, 9.66, -0.18 และ 10.91 ตามลำดับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีอัตราการขยายตัว ค่าเฉลี่ยเงินให้กู้ยืมเพิ่มขึ้นสูงสุด เนื่องจากมีสินทรัพย์รวมและดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้นมาก โดยรวมค่าเฉลี่ยเงินให้กู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขต กรุงเทพมหานคร มีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 6.00 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการ ลูกหนี้ระยะสั้น ดอกเบี้ยรับ และสินทรัพย์รวมเพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 4.14 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : ร้อยละ/เท่า)

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี				เฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	
การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรสุทธิ	87.39	88.49	88.24	89.06	88.29
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	5.75	5.39	4.90	4.51	5.14
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	7.04	6.42	5.68	5.16	6.07
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน					
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	0.07	0.06	0.06	0.05	0.06
อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน	0.04	0.31	0.32	0.31	0.24
อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	792.81	868.67	850.23	913.76	856.37
อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย	1,870.32	2,290.13	3,152.38	5,389.16	3,175.50
อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม	0.28	0.20	0.12	0.07	0.17
การวิเคราะห์สภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	4.13	2.89	3.96	3.95	3.73
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านการเงิน)					
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	15.36	12.70	10.26	9.34	11.92
อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน	-	-	-	-	-
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านธุรกิจ)					
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (รายได้รวม)	7.30				
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)	8.00				

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.1 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 – 2547

4.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis)

จากตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด พบว่าตั้งแต่ในปี 2544 ถึงปี 2547

อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 87.39, 88.49, 88.42 และ 89.06 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้รวมมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากกำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 88.29 ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับร้อยละ 80 จากค่าที่คำนวณได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิสูงหรือมีความสามารถและประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 5.75, 5.39, 4.90 และ 4.51 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 5.14 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับร้อยละ 10 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 7.04, 6.42, 5.68 และ 5.16 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 6.07 อัตราส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะธุรกิจไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืม การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ย แต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากธุรกิจสามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ย ส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.07, 0.06, 0.06 และ 0.05 เท่าตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีค่ามากกว่ารายได้จากการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.06 เท่าอัตราส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 0.12 เท่า แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย

อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 0.04, 0.31, 0.32 และ 0.31 ตามลำดับ แสดงว่าเงินลงทุนมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับ โดยเฉพาะปี 2546 มีอัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุน

คิดเป็นร้อยละ 0.24 แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุน แสดงถึงสหกรณ์นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 729.81, 868.67, 850.23 และ 913.76 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 856.37 แสดงให้เห็นว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก ซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 1,870.32, 2,290.13, 3,152.38 และ 5,389.16 ตามลำดับ แสดงว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 3,175.50 แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยส่งผลให้คุ้มค่าใช้จ่ายที่จะทำธุรกิจหรือมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 0.28, 0.20, 0.12 และ 0.07 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานอย่างมาก โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.17 แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน มีค่าเท่ากับ 4.13, 2.89, 3.96 และ 3.95 เท่าตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีค่ามากกว่าหนี้สินหมุนเวียน โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีค่าเท่ากับ 3.73 เท่า อัตราส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 210 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 15.36, 12.70, 10.26 และ 9.34 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่าหนี้สินรวม โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 11.92 อัตราส่วนหนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมเท่ากับ 95% แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น และมีความคล่องตัวสูงขณะเดียวกันมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ

ความเสี่ยงด้านธุรกิจค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 7.30 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมของธุรกิจไม่มาก และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิ คิดเป็นร้อยละ 8.00 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของกำไรสุทธิของธุรกิจไม่มาก

ตารางที่ 4.15 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : ร้อยละ/เท่า)

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี				เฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	
การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรสุทธิ	51.00	58.37	61.18	66.26	59.20
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	3.10	3.07	3.58	3.76	3.38
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	4.62	4.59	4.72	4.68	4.65
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน					
อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวม	0.06	0.05	0.06	0.06	0.06
อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุน	2.48	0.01	0.06	0.08	0.66
อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	204.07	240.23	257.61	296.38	249.57
อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย	599.35	703.60	970.10	2,076.00	1,087.26
อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม	0.96	0.65	0.48	0.23	0.58
การวิเคราะห์สภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	1.66	1.28	1.29	1.60	1.46
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านการเงิน)					
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	44.37	44.97	27.17	19.83	34.09
อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน	45.70	46.22	27.74	20.11	34.94
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านธุรกิจ)					
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (รายได้รวม)	10.55				
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)	21.01				

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.3 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 – 2547

จากตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด พบว่าตั้งแต่ในปี 2544 ถึงปี 2547

อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 51, 58.37, 61.18 และ 66.26 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้รวมมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากกำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยเฉลี่ยโดยปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 59.20 ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ ร้อยละ 80 จากค่าที่คำนวณได้ต่ำกว่าค่าของสหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิต่ำหรือยัง ไม่มีความสามารถและประสิทธิภาพควบคุมค่าใช้จ่ายได้เหมาะสม

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 3.10, 3.07, 3.58 และ 3.76 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุดโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 3.38 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ร้อยละ 10 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 4.62, 4.59, 4.72 และ 4.68 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 4.65 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะสหกรณ์ไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืม การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากสหกรณ์สามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.06, 0.05, 0.06 และ 0.06 เท่า ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีค่ามากกว่ารายได้จากการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมต่ำสุดโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.06 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 0.12 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย

อัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนมีค่าเท่ากับคิดเป็นร้อยละ 2.48, 0.01, 0.06 และ 0.08 ตามลำดับ แสดงว่าเงินลงทุนมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนคิดเป็นร้อยละ 0.66 แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุน ซึ่งสหกรณ์นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 204.07, 240.23, 257.61 และ 296.38 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 249.57 แสดงให้เห็นว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมากซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 599.35, 703.60, 970.10 และ 2,076 ตามลำดับ แสดงว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 1,087.26 แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยส่งผลให้คุ้มค่าที่จะทำธุรกิจหรือมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 0.96, 0.65, 0.48 และ 0.23 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานอย่างมาก โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.58 แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 1.66, 1.28, 1.29 และ 1.60 เท่าตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีค่ามากกว่าหนี้สินหมุนเวียน โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีค่าเท่ากับ 1.46 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 10 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 44.37, 44.97, 27.17 และ 19.83 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่าหนี้สินรวม โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 34.09 อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความคล่องตัวสูง ขณะเดียวกันมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ

อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนคิดเป็นร้อยละ 45.70, 46.22, 27.74 และ 20.11 ตามลำดับ แสดงว่าทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 34.94

แสดงให้เห็นอัตราส่วนนี้มีทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานซึ่งสะท้อนความมั่นคงทางการเงิน เนื่องจากทุนจดทะเบียนต่ำกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานแล้วสหกรณ์สามารถบริหารทุนจดทะเบียนของตนเองได้ ถ้าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานมากจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยตามมา

ความเสี่ยงด้านธุรกิจนั้นค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 10.55 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมของธุรกิจไม่มาก และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิ คิดเป็นร้อยละ 21.01 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของกำไรสุทธิของธุรกิจไม่มาก

ตารางที่ 4.16 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : ร้อยละ/เท่า)

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี				เฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	
การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรสุทธิ	54.22	57.77	66.17	68.88	61.76
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	3.54	3.64	3.65	3.88	3.68
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	6.93	6.72	6.56	6.74	6.74
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน					
อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวม	0.07	0.06	0.06	0.06	0.06
อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุน	0.11	1.41	0.78	1.70	1.00
อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	218.43	236.80	295.61	321.31	268.04
อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย	402.75	548.39	747.63	891.36	647.53
อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม	1.34	1.02	0.67	0.54	0.89
การวิเคราะห์สภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	0.87	0.64	0.63	0.56	0.68
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านการเงิน)					
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	88.72	77.90	73.41	67.16	76.80
อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน	97.19	83.45	79.51	72.58	83.18
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านธุรกิจ)					
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (รายได้รวม)	10.58				
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)	21.08				

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.5 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 – 2547

จากตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำกัด พบว่าตั้งแต่ในปี 2544 ถึงปี 2547

อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 54.22, 57.77, 66.17 และ 68.88 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้รวมมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากกำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 61.76 ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ ร้อยละ 80 จากค่าที่คำนวณได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิต่ำ หรือยังไม่มีความสามารถและประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 3.54, 3.64, 3.65 และ 3.88 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 3.68 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ร้อยละ 10 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 6.93, 6.72, 6.56 และ 6.74 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 6.74 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะสหกรณ์ไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืม การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากสหกรณ์สามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.07, 0.06, 0.06 และ 0.06 เท่า ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีค่ามากกว่ารายได้จากการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.06 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 0.12 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย

อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุนคิดเป็นร้อยละ 0.11, 1.41, 0.78 และ 1.70 ตามลำดับ แสดงว่าเงินลงทุนมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุนคิดเป็นร้อยละ 1.00 แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุน แสดงถึงสหกรณ์นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 218.43, 236.80, 295.61 และ 321.31 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 268.04 แสดงให้เห็นว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมากซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 402.75, 548.39, 747.63 และ 891.36 ตามลำดับ แสดงว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 647.53 แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยส่งผลให้คุ้มค่าที่จะทำธุรกิจหรือมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 1.34, 1.02, 0.67 และ 0.54 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานอย่างมาก โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.98 แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 0.87, 0.64, 0.63 และ 0.56 เท่าตามลำดับ แสดงว่าหนี้สินหมุนเวียนมีค่ามากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีค่าเท่ากับ 0.68 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 10 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 88.72, 77.90, 73.41 และ 67.16 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่าหนี้สินรวม โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 76.80 อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความคล่องตัวสูง ขณะเดียวกันมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ

อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนคิดเป็นร้อยละ 97.19, 83.45, 79.51 และ 72.58 ตามลำดับ แสดงว่าทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 83.18

แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนนี้มีทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานซึ่งสะท้อนความมั่นคงทางการเงิน เนื่องจากทุนจดทะเบียนต่ำกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานแล้วสหกรณ์สามารถบริหารทุนจดทะเบียนของตนเองได้ ถ้าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานมากจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยตามมา

ความเสี่ยงด้านธุรกิจนั้นค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 10.58 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมของธุรกิจไม่มาก และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิ คิดเป็นร้อยละ 21.08 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของกำไรสุทธิของธุรกิจไม่มาก

ตารางที่ 4.17 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : ร้อยละ/เท่า)

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี				เฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	
การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรสุทธิ	91.95	89.03	88.55	91.05	90.14
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	5.82	5.10	4.98	4.87	5.19
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	6.44	5.53	5.35	5.22	5.63
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน					
อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวม	0.06	0.06	0.06	0.05	0.06
อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุน	0.00	0.01	0.01	0.03	0.01
อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	1,242.73	911.52	873.02	1,117.16	1,036.11
อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย	8,896.41	11,934.09	18,825.38	28,212.54	16,967.10
อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม	0.06	0.04	0.02	0.02	0.03
การวิเคราะห์สภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	14.76	9.59	12.92	22.67	14.98
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านการเงิน)					
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	4.24	2.84	2.22	1.88	2.80
อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน	4.54	3.04	2.37	1.96	2.98
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านธุรกิจ)					
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (รายได้รวม)	6.98				
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)	7.09				

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.7 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 – 2547

จากตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด พบว่าตั้งแต่ในปี 2544 ถึงปี 2547

อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 91.95, 89.03, 88.55 และ 91.05 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้รวมมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากกำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยเฉลี่ยโดยปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 90.14 ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ ร้อยละ 80 จากค่าที่คำนวณได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิสูง หรือมีความสามารถและประสิทธิภาพควบคุมค่าใช้จ่ายได้เหมาะสม

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 5.82, 5.10, 4.98 และ 4.87 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุดโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 5.19 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับร้อยละ 10 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 6.44, 5.53, 5.35 และ 5.22 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 5.63 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะสหกรณ์ไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืม โดยการกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากสหกรณ์สามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.06, 0.06, 0.06 และ 0.05 เท่า ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีค่ามากกว่ารายได้จากการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมต่ำสุดโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.06 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 0.12 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย

อัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนมีค่าเท่ากับคิดเป็นร้อยละ 0.00, 0.01, 0.01 และ 0.03 ตามลำดับ แสดงว่าเงินลงทุนมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนคิดเป็นร้อยละ 0.01 แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุน ซึ่งสหกรณ์นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 1,242.73, 911.51, 873.02 และ 1,117.16 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 1,036.11 แสดงให้เห็นว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายมากที่สุดซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 8,896.41, 11,934.09, 18,825.38 และ 28,212.51 ตามลำดับ แสดงว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 16,967.10 แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งในการหารายได้จาก ดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยส่งผลให้คุ้มค่าที่จะทำธุรกิจหรือมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากที่สุด

อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 0.06, 0.04, 0.02 และ 0.02 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานอย่างมาก โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.03 แสดงให้เห็นสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่ายสูงสุด

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 14.76, 9.59, 12.92 และ 22.67 เท่าตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีค่ามากกว่าหนี้สินหมุนเวียน โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วน ทุนหมุนเวียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีค่าเท่ากับ 14.98 เท่า อัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ซึ่งเท่ากับ 10 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 4.24, 2.84, 2.22 และ 1.88 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่าหนี้สินรวม โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 2.80 อัตราส่วนนี้ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความคล่องตัวสูงขณะเดียวกันมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ

อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนคิดเป็นร้อยละ 4.54, 3.04, 2.37 และ 1.96 ตามลำดับ แสดงว่าทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2544 มี

อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 2.98 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนนี้มีทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานอย่างมาก ซึ่งสะท้อนความมั่นคงทางการเงินสูงที่สุด เนื่องจากทุนจดทะเบียนสูงกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานแล้ว สหกรณ์สามารถบริหารทุนจดทะเบียนของตนเองได้ ถ้าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานมากจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยตามมา

ความเสี่ยงด้านธุรกิจนั้นค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 6.98 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมของธุรกิจไม่มาก และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิ คิดเป็นร้อยละ 7.09 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของกำไรสุทธิของธุรกิจไม่มาก

ตารางที่ 4.18 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : ร้อยละ/เท่า)

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี				เฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	
การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรสุทธิ	75.49	84.82	85.25	86.18	82.93
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	4.03	4.56	4.74	4.43	4.44
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	4.23	4.77	4.98	4.64	4.66
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน					
อัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์รวม	0.05	0.05	0.06	0.05	0.05
อัตรากำไรสุทธิของเงินลงทุน	5.46	0.12	0.11	0.06	1.44
อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	408.00	658.67	678.06	723.48	617.05
อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย	7,315.44	25,287.26	-	-	16,301.35
อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม	0.06	0.02	0.00	0.00	0.02
การวิเคราะห์สภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	92.80	2,098.97	326.73	2,531.32	1,262.45
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านการเงิน)					
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.70	0.02	0.16	0.02	0.23
อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน	-	-	-	-	-
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านธุรกิจ)					
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (รายได้รวม)	21.12				
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)	25.72				

ที่มา : งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.9 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 – 2547

จากตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด พบว่าตั้งแต่ในปี 2544 ถึงปี 2547

อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 75.49, 84.82, 85.25 และ 86.18 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้รวมมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากกำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยเฉลี่ยโดยปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 82.93 ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ ร้อยละ 80 จากค่าที่คำนวณได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิสูง หรือมีความสามารถและประสิทธิภาพควบคุมค่าใช้จ่ายได้เหมาะสม

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 4.03, 4.56, 4.74 และ 4.43 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุดโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 4.44 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ร้อยละ 5 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 4.23, 4.77, 4.98 และ 4.64 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 4.66 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะสหกรณ์ไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืม การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากสหกรณ์สามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.05, 0.05, 0.06 และ 0.05 เท่า ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีค่ามากกว่ารายได้จากการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2546 มีอัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.05 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 0.12 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย

อัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนมีค่าเท่ากับคิดเป็นร้อยละ 5.46, 0.12, 0.11 และ 0.06 ตามลำดับ แสดงว่าเงินลงทุนมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากาารหมุนเวียนของเงินลงทุนคิดเป็นร้อยละ 1.44 แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุน ซึ่งสหกรณ์นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 408.00, 658.67, 678.06 และ 723.48 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 617.05 แสดงให้เห็นว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมากซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 7,315.44 และ 25,257.26 ตามลำดับ แสดงว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายสูงสุดโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2545 อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 16,301.35 แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยส่งผลให้คุ้มค่าที่จะทำธุรกิจหรือมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 0.06, 0.02, 0.00 และ 0.00 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานอย่างมาก โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.02 แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 92.80, 2,098.97, 326.73 และ 2,531.32 เท่า ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีค่ามากกว่าหนี้สินหมุนเวียน โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีค่าเท่ากับ 1,262.45 เท่า อัตราส่วนนี้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 10 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังมีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการมากที่สุด

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 0.70, 0.02, 0.16 และ 0.02 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่าหนี้สินรวม โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.23 อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความคล่องตัวสูง ขณะเดียวกันมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ

ความเสี่ยงด้านธุรกิจนั้นค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 21.12 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมของธุรกิจไม่มาก และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิ คิดเป็นร้อยละ 25.72 แสดง

ให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของกำไรสุทธิของธุรกิจไม่
มาก

ดู
รูป
ดู

ตารางที่ 4.19 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544 – 2547

(หน่วย : ร้อยละ/เท่า)

อัตราส่วนทางการเงิน	ปี				เฉลี่ย
	2544	2545	2546	2547	
การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรสุทธิ	84.50	79.85	77.07	82.37	80.95
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	6.98	6.36	5.56	5.92	6.20
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	8.15	7.71	6.62	6.61	7.27
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน					
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	0.08	0.08	0.07	0.07	0.08
อัตรากำไรสุทธิ	-	-	-	-	-
อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	645.29	496.31	436.03	567.13	536.19
อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย	1,869.99	1,508.24	1,512.94	2,882.43	1,943.40
อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม	0.44	0.53	0.47	0.25	0.42
การวิเคราะห์สภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	4.61	2.92	3.27	7.59	4.60
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านการเงิน)					
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	8.63	13.49	12.44	5.00	9.89
อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน	-	-	-	-	-
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านธุรกิจ)					
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (รายได้รวม)	13.26				
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)	12.60				

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

คำนวณจากตารางที่ 4.11 รายการบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด
ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 – 2547

จากตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด พบว่าตั้งแต่ในปี 2544 ถึงปี 2547

อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 84.50, 79.85, 77.07 และ 82.37 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้รวมมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากกำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยเฉลี่ยโดยปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 80.95 ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ ร้อยละ 80 จากค่าที่คำนวณได้สูงกว่าค่าอัตราเฉลี่ยส่วนอุตสาหกรรมแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิสูงหรือมีความสามารถและประสิทธิภาพควบคุมค่าใช้จ่ายได้เหมาะสม

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 6.98, 6.36, 5.56 และ 5.92 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงสุดโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 6.20 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ร้อยละ 10 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 8.15, 7.71, 6.62 และ 6.61 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544 มีผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญโดยเฉลี่ยปี 2544 ถึงปี 2547 ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 7.27 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะสหกรณ์ไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืม การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยแต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากสหกรณ์สามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.08, 0.08, 0.07 และ 0.07 เท่า ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีค่ามากกว่ารายได้จากการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2544-2545 มีอัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตรากาารหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมมีค่าเท่ากับ 0.08 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 0.12 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย

อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 645.29, 496.31, 436.03 และ 567.13 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยเฉพาะในปี 2544 มีอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายคิดเป็นร้อยละ 536.19 แสดงให้เห็นว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมากซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 1,869.99, 1,508.24, 1,512.94 และ 2,882.43 ตามลำดับ แสดงว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายสูงสุดโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 1,943.40 แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยส่งผลให้คุ้มค่าที่จะทำธุรกิจหรือมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 0.44, 0.53, 0.47 และ 0.25 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานอย่างมาก โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 0.42 แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 4.61, 2.92, 3.27 และ 7.59 เท่าตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีค่ามากกว่าหนี้สินหมุนเวียน โดยเฉพาะในปี 2547 มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 มีค่าเท่ากับ 4.60 เท่า อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ซึ่งเท่ากับ 10 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ 8.63, 13.49, 12.44 และ 5.00 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่าหนี้สินรวม โดยเฉพาะในปี 2545 มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2544 ถึงปี 2547 คิดเป็นร้อยละ 9.89 อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความคล่องตัวสูง ขณะเดียวกันมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ

ความเสี่ยงด้านธุรกิจนั้นค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมคิดเป็นร้อยละ 13.26 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมของธุรกิจไม่มาก และค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิ คิดเป็นร้อยละ 12.60 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของกำไรสุทธิของธุรกิจไม่มาก

ตารางที่ 4.20 อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 4 ปีของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

(หน่วย : ร้อยละ/ เท่า)

รายการ	ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงิน						ค่าเฉลี่ยรวม	ค่าเฉลี่ยของสหกรณ์/ อุตสาหกรรม ²
	สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย เกริก จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์ จำกัด		
การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร								
อัตรากำไรสุทธิ	88.29	59.20	61.76	90.14	82.93	80.95	77.21	80% ¹
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	5.14	3.38	3.68	5.19	4.44	6.20	4.67	10% ¹
ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ	6.07	4.65	6.74	5.63	4.66	7.27	5.84	8% ²
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน								
อัตราการมวนเวียนของสินทรัพย์รวม	0.06	0.06	0.06	0.06	0.05	0.08	0.06	0.12 เท่า ¹
อัตราการมวนเวียนของเงินลงทุน	0.24	0.66	1.00	0.01	1.44	-	0.67	-
อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	856.37	249.57	268.04	1,036.11	617.05	536.19	593.89	-
อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย	3,175.50	1,087.26	647.53	16,967.10	16,301.35	1,943.40	6,687.02	-
อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม	0.17	0.58	0.89	0.03	0.02	0.42	0.35	-
การวิเคราะห์สภาพคล่อง								
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	3.73	1.46	0.68	14.98	1,262.45	4.60	214.65	10 เท่า ¹
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านการเงิน)								
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	11.92	34.09	76.80	2.80	0.23	9.89	22.62	95% ²
อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน	-	34.94	83.18	2.98	-	-	40.37	-
การวิเคราะห์ความเสี่ยง(ด้านธุรกิจ)								
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (รายได้รวม)	7.30	10.55	10.58	6.98	21.12	13.26	11.63	-
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)	8.00	21.01	21.08	7.09	25.72	12.60	15.92	-

ที่มา: งบการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2544-2547

จากตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ย 4 ปี ของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Analysis) มี 4 ประเภท ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร (Operating Profitability Ratio)

ความสามารถในการทำกำไร เป็นผลสุทธิที่เกิดจากนโยบายและการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ซึ่งอัตราส่วนการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรแสดงถึงผลกระทบในส่วนรวมจากการบริหารเงินทุนและการดำเนินงานของกิจการ ต่าง ๆ ดังนี้

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด

สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

แสดงในรูปของอัตราผลกำไร หรืออัตราผลตอบแทนของธุรกิจภายหลังจากการดำเนินงาน อัตราส่วนที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

อัตราส่วนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิและยอดขาย อัตราส่วนนี้ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพในการบริหารงานของฝ่ายบริหารสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย การทำกำไรสุทธิจากยอดขายเป็นสำคัญมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 88.29, 59.20, 61.76, 90.14, 82.93 และ 80.95 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้รวมมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากกำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 77.21 ซึ่งมีค่าสูงใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิสูงหรือมีความสามารถและประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม

2.1.2 ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset หรือ ROA)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์คิดเป็นร้อยละ 5.14, 3.38, 3.68, 5.19, 4.44 และ 6.20 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีค่าเฉลี่ยผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

สูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 4.67 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับร้อยละ 10 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังไม่มีความสามารถในการทำกำไร เนื่องจากมูลค่าของสินทรัพย์รวมมากกว่ามูลค่าของกำไรสุทธิ

2.1.3 ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ

(Return on Common's Equity หรือ ROE)

พบว่าค่าเฉลี่ยผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญคิดเป็นร้อยละ 6.07, 4.65, 6.74, 5.63, 4.66 และ 7.27 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่ากำไรสุทธิที่ได้รับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีค่าเฉลี่ยผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 5.84 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 8 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีความสามารถในการสร้างกำไรได้ต่ำ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะธุรกิจไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืมเงิน การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ย แต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากธุรกิจสามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ย ส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

2.2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Operating Efficiency Ratio)

อัตราส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการจัดการที่ใช้สินทรัพย์ หรือเงินทุนไปในทางที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนได้มากน้อยเพียงใดมีอัตราส่วนดังนี้

2.2.1 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม มีค่าเท่ากับ 0.06, 0.06, 0.06, 0.05 และ 0.08 เท่าตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีค่ามากกว่ารายได้จากการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเท่ากับ 0.06 เท่า ซึ่งมีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์เท่ากับ 0.12 เท่า แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย

2.2.2 อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน (Investment Turnover)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 0.24, 0.66, 1.00, 0.01 และ 1.44 ตามลำดับ ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด แสดงว่าเงินลงทุนมีค่ามากกว่าผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้รับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุนสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็น ร้อยละ 0.67 แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุน แสดงถึงสหกรณ์นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

2.2.3 อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย (Total Revenue / Total Cost)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 856.37, 249.57, 268.04, 1,036.11, 617.05 และ 536.19 ตามลำดับ แสดงว่ารายได้จากการดำเนินงานมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 593.89 แสดงให้เห็นว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก ซึ่งแสดงถึงควมมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านดำเนินงาน

2.2.4 อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย (Interest Receive / Interest Expense)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายคิดเป็นร้อยละ 3,175.50, 1,087.25, 647.53, 16,967.10, 16,301.35 และ 1,943.40 ตามลำดับ แสดงว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานที่ได้รับ โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายสูงสุดตามลำดับ โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 6,687.02 แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงานซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยส่งผลให้คุ้มค่าที่จะทำธุรกิจหรือมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2.2.5 อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม (Interest Expense Rate)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมคิดเป็นร้อยละ 0.17, 0.58, 0.89, 0.03, 0.02 และ 0.42 ตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 0.35 แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยกว่าซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินทรัพย์ที่จะก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

2.3 การวิเคราะห์สภาพคล่อง (Internal Liquidity Ratio)

อัตราส่วนการวิเคราะห์สภาพคล่องเป็นการพิจารณาฐานะทางการเงินระยะสั้นของธุรกิจนั้น ถึงแม้ว่าอัตราส่วนนี้จะเป็นเครื่องวัดอย่างหยาบ ๆ ก็ตาม แต่ก็ยังช่วยตอบคำถามในเรื่องความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ อัตราส่วนนี้ยิ่งสูงความคล่องตัวยิ่งมากหรือเป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

2.3.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทุนหมุนเวียน มีค่าเท่ากับ 3.73, 1.46, 0.68, 14.98, 1,262.45 และ 4.60 เท่าตามลำดับ แสดงว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีค่ามากกว่าหนี้สินหมุนเวียนยกเว้นของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด ที่มีหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน และโดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเท่ากับ 214.65 เท่า ซึ่งมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ สหกรณ์ซึ่งเท่ากับ 10 เท่า ค่าที่คำนวณได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์แสดงให้เห็นว่าความมั่นคงฐานะทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ได้ของกิจการ รวมทั้งความมีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

2.4 การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Ratio Analysis)

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงนั้น สามารถแบ่งความเสี่ยงออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) และความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk) ซึ่งมีรูปแบบในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันดังนี้

2.4.1 ความเสี่ยงด้านการเงิน วิเคราะห์โดยการใช้อัตราส่วนการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Ratio) ซึ่งแสดงถึงความเสี่ยงในการดำเนินงานของกิจการและลักษณะโครงสร้างแหล่งเงินทุนอัตราส่วนที่ใช้มีดังนี้

2.4.1.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt/Equity Ratio)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ

ละ 11.92, 34.09, 76.80, 2.80, 0.23, และ 9.89 ตามลำดับ แสดงว่าส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่ามากกว่าหนี้สินรวม โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 22.62 อัตราส่วนนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความคล่องตัวสูงขณะเดียวกันมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ

2.4.1.2 อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน (Borrowing /Capital Ratio)

พบว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนของสหกรณ์

ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด คิดเป็นร้อยละ 34.94, 83.18, และ 2.98 ตามลำดับ แสดงว่าทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด มีค่าเฉลี่ยอัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนสูงสุด โดยรวมค่าเฉลี่ยอัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 40.37 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนนี้มีทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงาน ซึ่งสะท้อนความมั่นคงทางการเงินเนื่องจากทุนจดทะเบียนถึมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานแล้วสหกรณ์สามารถบริหารทุนจดทะเบียนของตนเองได้ ถ้าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานมากจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยตามมา

2.4.2 ความเสี่ยงด้านธุรกิจ เป็นค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (Coefficient of Variation) ของผลตอบแทนในการดำเนินงาน ใ้รายได้รวมและกำไรสุทธิเป็นตัววัด

พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมได้เท่ากับร้อยละ

7.30, 10.55, 10.58, 6.98, 21.12 และ 13.26 ตามลำดับ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมต่ำสุดคือ มีค่าร้อยละ 6.98 แสดงว่าความผันผวนของรายได้รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด น้อย

ที่สุดและสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมสูงสุด คือมีค่าร้อยละ 21.12 แสดงว่าความผันผวนของรายได้รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญจำกัด มากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอื่นๆ โดยค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์ความแปรผันของรายได้รวมสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเท่ากับร้อยละ 11.63 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมมีไม่มากนักจึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมของธุรกิจไม่มาก

พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิได้เท่ากับร้อยละ 8.00, 21.01, 21.08, 7.09, 25.72 และ 12.60 ตามลำดับ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิต่ำที่สุด คือมีค่าร้อยละ 7.09 แสดงว่าความผันผวนของกำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด น้อยที่สุด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิสูงสุด คือ มีค่าร้อยละ 25.72 แสดงความว่าผันผวนของกำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์อัสสัมชัญ จำกัด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของกำไรสุทธิมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอื่นๆ โดยค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์ความแปรผันของกำไรสุทธิสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเท่ากับร้อยละ 15.92 แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของกำไรสุทธิมีไม่มากนักจึงทำให้ความเสี่ยงของกำไรสุทธิของธุรกิจไม่มาก

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547

สหกรณ์ออมทรัพย์	การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร		
	อัตรากำไรสุทธิ	ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด	กำไรสุทธิสูง มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม	ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร	มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด	กำไรสุทธิต่ำ ยังไม่มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสมน้อยที่สุด	ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร	มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต จำกัด	กำไรสุทธิต่ำ ยังไม่มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม	ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร	มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย จำกัด	กำไรสุทธิสูง มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสมสูงสุด	ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร	มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ จำกัด	กำไรสุทธิสูง มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม	ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร	มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์ จำกัด	กำไรสุทธิสูง มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม	ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร	มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร	กำไรสุทธิสูง มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม	ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไร	มีความสามารถในการทำกำไรได้ดี

ที่มา: ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.20

จากตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความสามารถในการทำกำไรมีอัตราส่วนดังนี้ การวิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีอัตรากำไรสุทธิสูง แสดงให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม ทั้ง 4 สหกรณ์ ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โดยที่สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด โดยรวมสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนี้มีอัตรากำไรสุทธิสูงมีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม

การวิเคราะห์ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นั้นผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไรทั้ง 6 สหกรณ์เนื่องจากมูลค่าของสินทรัพย์รวมมากกว่ามูลค่าของกำไรสุทธิ

การวิเคราะห์ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นั้นมีความสามารถในการทำกำไรได้ต่ำ ทั้ง 6 สหกรณ์ หรือมีส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญมากเกินไปซึ่งอาจเป็นเพราะธุรกิจไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืมเงิน การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ย แต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษีและหากธุรกิจสามารถทำกำไรได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ย ส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ถือหุ้นสามัญ

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์
มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547

สหกรณ์ออมทรัพย์	การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน				
	อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน	อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย	อัตราส่วนดอกเบี่ยรับต่อดอกเบี่ยจ่าย	อัตราส่วนดอกเบี่ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด	มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย	นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อ่างไม่มีประสิทธิภาพ	มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก	ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี่ยคุ้มค่าที่จะทำธุรกิจ	การบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด	มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย	นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อ่างไม่มีประสิทธิภาพ	มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก	ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี่ยคุ้มค่าที่จะทำธุรกิจ	การบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด	มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย	นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อ่างไม่มีประสิทธิภาพ	มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก	ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี่ยคุ้มค่าที่จะทำธุรกิจ	การบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด	มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย	นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อ่างไม่มีประสิทธิภาพ	มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมากที่สุด	ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี่ยคุ้มค่าที่จะทำธุรกิจมากที่สุด	การบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่ายสูงที่สุด
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด	มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อยที่สุด	นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อ่างไม่มีประสิทธิภาพ	มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก	ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี่ยคุ้มค่าที่จะทำธุรกิจ	การบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด	มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย	-	มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก	ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี่ยคุ้มค่าที่จะทำธุรกิจ	การบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร	มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย	นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อ่างไม่มีประสิทธิภาพ	มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก	ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี่ยคุ้มค่าที่จะทำธุรกิจ	การบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

ที่มา: ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.20

จากตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานมีอัตราส่วนดังนี้ การวิเคราะห์อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น มีการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย ทั้ง 6 สหกรณ์

การวิเคราะห์อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่าผลตอบแทนจากการลงทุนมีสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุน แสดงถึงสหกรณ์นำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพทั้ง 5 สหกรณ์ ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด

การวิเคราะห์อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก แสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านดำเนินงานทั้ง 6 สหกรณ์ โดยที่สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมากที่สุด

การวิเคราะห์อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น แสดงให้เห็นว่าดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยคู้มค่าที่จะทำธุรกิจ ทั้ง 6 สหกรณ์ โดยที่สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด นั้นมีการรับภาระดอกเบี้ยน้อยคู้มค่าที่จะทำธุรกิจมากที่สุด

การวิเคราะห์อัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนั้น แสดงให้เห็นว่าสินทรัพย์รวมมีค่ามากกว่าดอกเบี้ยจ่ายเป็นอย่างมาก สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งแสดงถึงการบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่ายทั้ง 6 สหกรณ์ โดยที่สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด นั้นมีการบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่ายสูงที่สุด

ตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบสภาพคล่อง, ความเสี่ยงด้านการเงินและความเสี่ยงด้านธุรกิจของ
สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544-2547

	การวิเคราะห์ สภาพคล่อง	การวิเคราะห์ความเสี่ยง			
		ด้านการเงิน		ด้านธุรกิจ	
	อัตราส่วน ทุนหมุนเวียน	อัตราส่วนหนี้สิน ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	อัตราส่วน เงินกู้ยืมต่อทุน จดทะเบียน	ค่าสัมประสิทธิ์ ความแปรผัน (รายได้รวม)	ค่าสัมประสิทธิ์ ความแปรผัน (กำไรสุทธิ)
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพ จำกัด	ยังไม่มีประสิทธิภาพจาก สภาพคล่องในการ ดำเนินงานของกิจการ	มีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงิน ต่ำ	-	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย เกริก จำกัด	ยังไม่มีประสิทธิภาพจาก สภาพคล่องในการ ดำเนินงานของกิจการ	มีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงิน ต่ำ	มีความมั่นคง ทางการเงิน	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต จำกัด	ยังไม่มีประสิทธิภาพจาก สภาพคล่องในการ ดำเนินงานของกิจการ	มีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงิน ต่ำ	มีความมั่นคง ทางการเงิน	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย จำกัด	มีประสิทธิภาพจากสภาพ คล่องในการดำเนินงาน ของกิจการ	มีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงิน ต่ำ	มีความมั่นคง ทางการเงิน สูงที่สุด	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อยที่สุด	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อยที่สุด
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย อัสสัมชัญ จำกัด	มีประสิทธิภาพจากสภาพ คล่องในการดำเนินงาน ของกิจการสูงสุด	มีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงิน ต่ำที่สุด	-	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย เอเชียอาคเนย์ จำกัด	มีประสิทธิภาพจากสภาพ คล่องในการดำเนินงาน ของกิจการ	มีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงิน ต่ำ	-	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย
สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัย เอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร	มีประสิทธิภาพจากสภาพ คล่องในการดำเนินงาน ของกิจการ	มีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงิน ต่ำ	มีความมั่นคง ทางการเงิน	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย	มีการกระจายไม่ มากนักและความ เสี่ยงน้อย

ที่มา: ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.20

จากตารางที่ 4.23 การเปรียบเทียบสภาพคล่องมีอัตราส่วนดังนี้ การวิเคราะห์อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นั้นแสดงให้เห็นว่ามีความมั่นคงฐานะทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ได้ของกิจการ รวมทั้งความมีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ ทั้ง 3 สหกรณ์ ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ โดยรวมสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน มีอัตราส่วนดังนี้ การวิเคราะห์อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นั้นแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้นและมีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงินต่ำ ทั้ง 6 สหกรณ์ การวิเคราะห์อัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด นั้นแสดงให้เห็นว่ามีทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานซึ่งสะท้อนความมั่นคงทางการเงินสูง โดยที่สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีความมั่นคงทางการเงินสูงที่สุด

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร นั้น การวัดความเสี่ยงโดยใช้ค่านี้ถ้าธุรกิจไม่มีความเสี่ยงทางด้านนี้เลยค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันจะเข้าใกล้ศูนย์ และแสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมและกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมและกำไรสุทธิของธุรกิจไม่มาก โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมและกำไรสุทธิของสหกรณ์ทั้ง 6 สหกรณ์มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันเข้าใกล้ศูนย์ แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมและกำไรสุทธิมีไม่มากนัก จึงทำให้ความเสี่ยงของรายได้รวมและกำไรสุทธิไม่มาก โดยที่ทั้ง 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมและกำไรสุทธิน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมและกำไรสุทธิมีไม่มากและความเสี่ยงน้อยที่สุด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมและกำไรสุทธิสูงสุด แสดงให้เห็นว่าความผันผวนของรายได้รวมและกำไรสุทธิมีความเสี่ยงมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอื่น ๆ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด, สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะ โครงสร้างธุรกิจและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ดำเนินงานในปัจจุบัน ในการทดสอบข้อสมมติฐานข้างต้นได้ใช้วิธีการศึกษาการวิเคราะห์ทางการเงิน 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์ความเจริญเติบโต (Growth Rate) และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) ในช่วงปี พ.ศ.2544-2547 ซึ่งใช้ข้อมูลจากงบดุลและงบกำไรขาดทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 6 แห่ง

5.1.1 สรุปการวิเคราะห์ความเจริญเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยรายได้รวม กำไรสุทธิ สินทรัพย์รวมมีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 9.73, 13.82, 14.85 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการ เนื่องจากสหกรณ์มีปริมาณทุนจดทะเบียน เงินลงทุนระยะยาวและดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งมีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่ลดลง โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยรายได้รวม ค่าเฉลี่ยกำไรสุทธิ และค่าเฉลี่ยสินทรัพย์รวมสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีปริมาณทุนจดทะเบียนและเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้น ในส่วนโดยรวมค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และค่าเฉลี่ยหนี้สินรวมมีอัตราการขยายตัวคิดเป็นร้อยละ 3.70, 25.19 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีการขยายกิจการดำเนินงานโดยที่สหกรณ์มีเงินรับฝากประจำ เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ ค่าตอบแทนค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้นเพื่อแสวงหากำไรสุทธิและรายได้รวมเพิ่มสูงขึ้นรวมทั้งในส่วนสหกรณ์ที่มีอัตราการเจริญเติบโตลดลง แสดงให้เห็นว่า

สหกรณ์มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีเงินลงทุนเพิ่มสูงขึ้นและสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด มีอัตราการขยายตัวค่าเฉลี่ยหนี้สินรวมสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์มีค่าตอบแทนค้างจ่ายเพิ่มสูงขึ้น

5.1.2 สรุปการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัย เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร โดยการหาอัตรากำไรสุทธิ ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์(ROA) และผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ(ROE) นั้น ซึ่งอัตรากำไรสุทธิจะเห็นได้ว่ามีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ แสดงให้เห็นว่ามีอัตรากำไรสุทธิมีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานได้เหมาะสม ส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ โดยภาพรวมแล้วอัตราส่วนเหล่านี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์และค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรมตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการทำกำไรได้ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญที่มีมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะธุรกิจไม่จัดหาเงินจากการกู้ยืมเงิน การกู้ยืมเงินถึงแม้จะต้องจ่ายดอกเบี้ย แต่ดอกเบี้ยจ่ายถือเป็นค่าใช้จ่ายทำให้ประหยัดภาษี และหากธุรกิจสามารถทำกำไร ได้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ย ส่วนที่สูงกว่าจะเป็นประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น สำหรับผู้ถือหุ้นสามัญรวมทั้งยังไม่มีประสิทธิภาพในการทำกำไรเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวม

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยการหาอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน อัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่าย อัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่ายและอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมและอัตราการหมุนเวียนของเงินลงทุน โดยภาพรวมแล้วอัตราส่วนเหล่านี้มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้จากการดำเนินงานได้น้อย รวมทั้งผลตอบแทนจากการลงทุนมีส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเงินลงทุนแสดงถึงนำเงินไปลงทุนเพื่อให้เกิดผลตอบแทนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนอัตราส่วนรายได้รับต่อค่าใช้จ่ายและอัตราส่วนดอกเบี้ยรับต่อดอกเบี้ยจ่าย แสดงว่ามีการประหยัดค่าใช้จ่ายอย่างมาก ซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางด้านการดำเนินงาน รวมทั้งดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานมากกว่าดอกเบี้ยจ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งในการหารายได้จากดอกเบี้ยนี้ไม่เป็นการรับภาระดอกเบี้ยคู้มูลค่าที่จะทำธุรกิจ และอัตราส่วนดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์รวมแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ดอกเบี้ยเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วน้อยมาก ซึ่งแสดงถึงการบริหารสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้มากกว่าการใช้จ่าย

การวิเคราะห์สภาพคล่องโดยใช้อัตราส่วนทุนหมุนเวียน นั้นแสดงให้เห็นว่ามีความมั่นคงฐานะทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ได้ของกิจการ รวมไปถึงความมีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ ทั้ง 3 สหกรณ์ ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จำกัด นั้นยังไม่มีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ โดยรวมสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีประสิทธิภาพจากสภาพคล่องในการดำเนินงานของกิจการ

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการเงิน โดยใช้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จะเห็นได้ว่ามีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอัตราส่วนอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น แสดงถึงมีความคล่องตัวสูง ความเสี่ยงทางการเงินต่ำ ส่วนอัตราส่วนเงินกู้ยืมต่อทุนจดทะเบียน แสดงให้เห็นว่ามีทุนจดทะเบียนมากกว่าเงินกู้ยืมในการดำเนินงานซึ่งสะท้อนความมั่นคงทางการเงินสูง

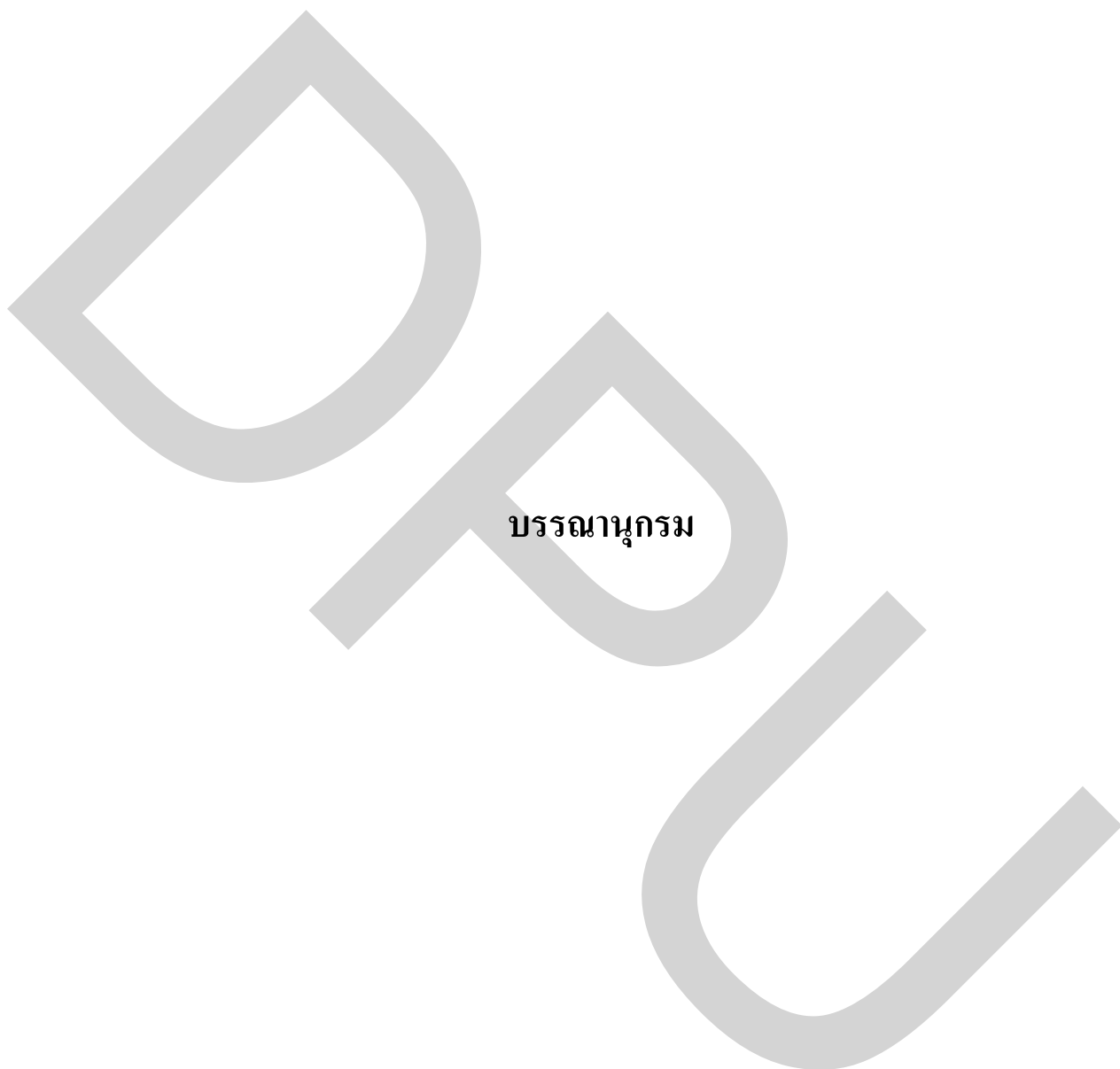
การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านธุรกิจ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันของรายได้รวมและกำไรสุทธิแสดงให้เห็นว่าผันผวนของรายได้รวมและกำไรสุทธิมีไม่มากนัก แสดงให้เห็นถึงความผันผวนของผลตอบแทนจากการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไม่มากและความเสี่ยงน้อย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ทางการเงิน ทั้งการวิเคราะห์ความเจริญเติบโตและการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน แสดงถึงความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาดังกล่าวมีข้อเสนอแนะโดยพิจารณาได้ดังนี้

5.2.1 จากการศึกษาความเจริญเติบโต พบว่ารายได้รวม กำไรสุทธิ และสินทรัพย์รวมมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นสม่ำเสมอ เนื่องจากสหกรณ์มีการขยายกิจการ เพิ่มปริมาณทุนจดทะเบียน เงินลงทุนระยะยาวและดอกเบี้ยรับจากการดำเนินงานที่เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งสหกรณ์มีการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สหกรณ์มีผลการประกอบการที่ดีอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การที่สหกรณ์มีกำไรสุทธิเพิ่มสูงขึ้นไม่ควรมาจากการเพิ่มดอกเบี้ยสูงขึ้น แต่ควรมาจากการพัฒนาเพิ่มช่องทางธุรกิจให้มากขึ้นรวมทั้งการควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานให้ลดลงอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.2 จากการศึกษาอัตราส่วนทางการเงิน พบว่าการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารในบางส่วนที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งรูปแบบทางการเงินและการบริหารต่าง ๆ ของสหกรณ์ที่จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้น ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการหารายได้ของสหกรณ์เพราะการมีบริการหลากหลายสามารถตอบสนองตามความต้องการของสมาชิกได้ ทำให้มีความสามารถในการหารายได้เพิ่มขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในด้านนี้สหกรณ์ควรมีการดำเนินงานในด้านการให้บริการและปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของสหกรณ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของพนักงานซึ่งจะอำนวยความสะดวกเร็วในการดำเนินงานให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกรวมทั้งนำอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาให้เกิดศักยภาพสูงสุด พร้อมปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของสหกรณ์เพื่อให้ดูทันสมัยยิ่งขึ้น รวมทั้งในการติดต่อสื่อสารข้อมูลระหว่าง สหกรณ์ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์เป็นการส่งเสริมการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ และไม่ควรบริหารแข่งขันในเรื่องการทำกำไร โดยไปเปรียบเทียบกับสถาบันการเงินอื่น การดำเนินงานควรทำเพื่อสมาชิก มุ่งเน้นด้านการบริการ เพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สมาชิกมีหลักฐานที่มั่นคง มีหลักประกันที่ดีขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- จุฑาทิพย์ ภัทราวาท. (2540). **การจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์**. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- ชนะใจ เดชวิทยาพร. (2546). **การเงินธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เชิญ บำรุงวงศ์. (2540). **สหกรณ์ออมทรัพย์จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์อักษร.
- พสุ สัตถาภรณ์. (2533). **การบริหารงานสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เพชร ชุมทรัพย์. (2538). **วิเคราะห์งบการเงิน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรพิน เหล่าประเสริฐ. (2547). **การวิเคราะห์งบการเงิน เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.

เอกสารอื่น ๆ

- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำกัด. รายงานประจำปี 2544-2547.
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเกริก จำกัด. รายงานประจำปี 2544-2547.
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำกัด. รายงานประจำปี 2544-2547.
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จำกัด. รายงานประจำปี 2544-2547.
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ จำกัด. รายงานประจำปี 2544-2547.
- สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ จำกัด. รายงานประจำปี 2544-2547.
- ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
(2547). **รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์
ประจำปี 2547**. กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิทยานิพนธ์

- กิตติทัช นนทศิษฐ์. (2543). การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับ ธนาคารพาณิชย์ เอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นาวิณี สุวรรณพัฒนกุล. (2542). เศรษฐกิจฟองสบู่กับผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มารีสา สีลาพัฒน์. (2538). การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจและการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการกรมการปกครอง จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- วัลย์ภาทิพย์ ดั่งหว่าย. (2548). การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่กำหนดรายได้ของธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วนิชชา ภู่อุริธรรม. (2546). การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุปรียา สระบัว. (2548). การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของความสามารถในการทำกำไรของ ธนาคารพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประเมินภาวะเศรษฐกิจทางการเงินสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ไทยรอบปี 2547 และทิศทางแนวโน้มในปี 2548.

สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2549, จาก http://www.cad.go.th/news_than_html

ส่วนวิจัยและพัฒนาสารสนเทศทางการเงิน สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

การทำกำไรของสหกรณ์ไทยรอบปี 2547. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2549,

จาก http://www.cad.go.th/news_25480307_1.html

ด

พ

ภาคผนวก

๓

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒

เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ พระราชบัญญัติมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๐ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๗ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๔) พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"สหกรณ์" หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทาง เศรษฐกิจและสังคมโดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตาม พระราชบัญญัตินี้

"สมาชิก" หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์ หรือสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัติ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ถ้าสหกรณ์เกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียนสำหรับการ ได้มาการจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือการยึดหน่วงซึ่งกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือ ทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนเช่นนั้นให้ได้รับยกเว้น ไม่ต้องเสีย ค่าธรรมเนียม

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากสหกรณ์และสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ใช้คำ ว่า "สหกรณ์" เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจ

มาตรา ๘ ทุนกลางของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา ๖๑(๒) แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดการฝากไว้ที่ธนาคารออมสิน ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือฝากไว้ที่สถาบัน การเงินอื่นใดโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ หรือลงทุน ตามระเบียบที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดดอกเบี้ย ที่เกิดขึ้นจากทุนกลางให้กระทรวง เกษตรและสหกรณ์มีอำนาจจ่ายขาดให้แก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อใช้จ่ายในกิจการ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๐

หมวด ๒

การกำกับและส่งเสริมสหกรณ์

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรี เป็น ประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อธิบดีกรม ส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้แทน

กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้แทนธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ผู้แทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศประเภทละหนึ่งคน ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรระดับประเทศหนึ่งคน เป็นกรรมการ โดยตำแหน่งและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ ให้อธิบดีกรมส่งเสริม สหกรณ์เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ช่วยเลขานุการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติซึ่งเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง คัดเลือกผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ด้านการบริหารสหกรณ์

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบาย และแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(๒) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๓) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจ และกิจการของสหกรณ์รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีส่วนในการพัฒนาการสหกรณ์

(๔) กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือภาคเอกชนเพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์

(๕) พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อขัดข้อง ที่ทำให้แผนนโยบายและแผนการพัฒนาการสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย

(๖) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(๗) มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ให้กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี ในกรณีมีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมในการประชุมครั้งใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุมในกรณีที่ประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาดในกรณีที่ประธานออกเสียงชี้ขาดต้องให้มีบันทึกเหตุผลทั้งสองฝ่ายไว้ด้วย

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมายได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

นายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับจดทะเบียน ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำและกำกับดูแลสหกรณ์ให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น

(๒) กำหนดระบบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชี ตลอดจนสมุดและแบบรายงานต่าง ๆ ที่สหกรณ์ต้องยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ รวมทั้งแบบพิมพ์อื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) แต่งตั้งผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจการสหกรณ์ และผู้ชำระบัญชี

(๔) ออกคำสั่งให้มีการตรวจสอบ หรือได้ส่วนเกี่ยวกับการจัดตั้งการดำเนินงาน หรือฐานะการเงินของสหกรณ์

(๕) สั่งให้ระงับการดำเนินงานทั้งหมด หรือบางส่วนของสหกรณ์หรือให้เลิกสหกรณ์ ถ้าเห็นว่าสหกรณ์กระทำการหรือคว้นกระทำการอันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือสมาชิก

(๖) ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียนสหกรณ์

(๗) จัดทำรายงานประจำปีแยกตามประเภทสหกรณ์ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

(๘) ออกระเบียบหรือคำสั่งเพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์

(๙) กระทำการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมายบรรดาอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ในการสั่งการอนุญาต การอนุมัติหรือการดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนสหกรณ์อาจมอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายให้ปฏิบัติการแทนได้

การมอบอำนาจตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๓

การกำกับดูแลสหกรณ์

มาตรา ๑๗ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่หรือเชิญสมาชิกของ

สหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้

มาตรา ๑๘ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์ในระหว่างเวลาทำงานของสหกรณ์ได้ และให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือ หรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติการตามสมควร

*ให้ผู้ปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง
บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด*

มาตรา ๑๙ ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการ และฐานะการเงินของสหกรณ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้เสนอรายงานการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๒๐ ถ้าที่ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งขังหรือเพิกถอนมตินั้นได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ทำให้สหกรณ์เสียหายถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ได้ และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์รองนายทะเบียนสหกรณ์หรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการ หรือคว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตนจนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก หรือสหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการหรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก

(๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๔) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๒๓ สหกรณ์ใดจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นยังไม่เกินสามปีหรือมีผลการดำเนินงานขาดทุนติดต่อกันเกินสองปี เมื่อสหกรณ์ร้องขอหรือนายทะเบียนสหกรณ์หรือคณะกรรมการพัฒนาการ สหกรณ์แห่งชาติเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไข นายทะเบียนสหกรณ์จะสั่งให้ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายเข้าช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้นทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้

การช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบ ที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งคณะกรรมการชั่วคราว มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และให้อยู่ในตำแหน่งไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งให้คณะกรรมการชั่วคราวจัดให้มีการประชุมใหญ่ เพื่อเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งคณะตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้กรรมการบางคนพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการส่วนที่เหลือเรียกประชุมใหญ่ เลือกตั้งผู้เป็นกรรมการแทนภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ถ้ามิได้เลือกตั้งหรือเลือกตั้งผู้เป็นกรรมการไม่ได้ตามกำหนดเวลาให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งสมาชิกเป็นกรรมการแทน ในกรณีนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งกรรมการเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๖ คำสั่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ให้ผู้มี ส่วนได้เสียอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๔

กองทุนพัฒนาสหกรณ์

มาตรา ๒๗ ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาสหกรณ์ขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรียก โดยย่อว่า "กพส." เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตาม มาตรา ๒๘

มาตรา ๒๘ กพส. ประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน
- (๒) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้
- (๓) เงินและทรัพย์สินที่ตกเป็นของ กพส.
- (๔) เงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้รับมาตาม (๒) และ (๓)
- (๕) ดอกผล รายได้ หรือประโยชน์อื่นใดของ กพส.

เงินและทรัพย์สินของ กพส. ตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเข้าบัญชี กพส. โดยไม่ต้องนำส่ง คลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๒๙ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการ และการจำหน่ายทรัพย์สินของ กพส. ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะกรรมการบริหาร กพส. ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อธิบดี กรมส่งเสริมการเกษตร อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนัก งบประมาณเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนของสหกรณ์ ประเภทละหนึ่งคนและผู้แทนกลุ่มเกษตรกรหนึ่งคนเป็นกรรมการ ให้รองอธิบดีกรมส่งเสริม สหกรณ์ซึ่งอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

การเลือกผู้แทนของสหกรณ์เพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดให้คณะกรรมการบริหาร กพส. มีอำนาจหน้าที่บริหาร กพส. ตลอดจนตรวจสอบติดตามและประเมินผลงานของสหกรณ์ที่ได้รับการส่งเสริมกิจการจาก กพส. ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๓๑ ให้นำความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของกรรมการบริหาร กพส. ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนของสหกรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการบริหารกพส. โดยอนุโลม

หมวด ๓

สหกรณ์

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๓๓ สหกรณ์จะตั้งขึ้นได้โดยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ และต้อง

- (๑) มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน
- (๒) มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ
- (๓) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด
- (๔) มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๔๓ (๗) ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา ๓๔ ผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่จะขอจัดตั้งขึ้นต้องประชุมกันเพื่อคัดเลือกผู้ที่มาประชุมให้เป็นคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคนเพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์โดยให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาเลือกประเภทของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งนั้น

(๒) กำหนดแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจ หรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๓) ทำบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพร้อมด้วยจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจะถือ เมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้ว

(๔) ดำเนินการร่างข้อบังคับภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๔๓ และเสนอให้ที่ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพิจารณากำหนดเป็นข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น

มาตรา ๓๕ การขอจดทะเบียนสหกรณ์ ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์พร้อมเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) สำเนารายงานการประชุมตามมาตรา ๓๔ จำนวนสองชุด

(๒) แผนดำเนินการตามมาตรา ๓๔(๒) จำนวนสองชุด

(๓) บัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพร้อมลายมือชื่อและจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจะถือเมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้วจำนวนสองชุด

(๔) ข้อบังคับตามมาตรา ๓๔(๔) จำนวนสี่ชุด

มาตรา ๓๖ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสหกรณ์ได้

ในการพิจารณารายการที่เกี่ยวกับคำขอ หรือรายการในข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ารายการดังกล่าวไม่ถูกต้อง หรือยังมีได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์แก้ไข หรือดำเนินการให้ถูกต้องได้

มาตรา ๓๗ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า สหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนมีวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๓๓ คำขอจดทะเบียนมีเอกสารครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๓๕ และการจัดตั้งสหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนจะไม่เสียหายแก่ระบบสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญรับจดทะเบียนให้แก่สหกรณ์นั้น ให้สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนให้แจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์โดยไม่ชักช้า คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๙ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์แล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๔๐ ให้ผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้จะเป็นสมาชิกตามมาตรา ๓๔(๓) เป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว ในกรณีที่มิใช่ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ภายหลังวันที่นายทะเบียนสหกรณ์ รับจดทะเบียนสหกรณ์ ให้ถือว่าเป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

มาตรา ๔๐ ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์นัดสมาชิกมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์ เพื่อตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และมอบหมายการตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

มาตรา ๔๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้ คุณสมบัติ วิธีรับสมัคร และการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมทบให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ห้ามมิให้สหกรณ์ให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบในการนับชื่อของสมาชิกสมทบเข้าเป็นองค์ประชุม ในการประชุมใหญ่การออกเสียงในเรื่องใด ๆ หรือเป็นกรรมการดำเนินการ

มาตรา ๔๒ ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับสหกรณ์ไม่ได้และสมาชิกมีความรับผิดชอบเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุดลง ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของสมาชิกใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นของสมาชิกผู้นั้น

ส่วนที่ ๒

ข้อบังคับและการแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔๓ ข้อบังคับของสหกรณ์อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อสหกรณ์ ซึ่งต้องมีคำว่า "จำกัด" อยู่ท้ายชื่อ
- (๒) ประเภทของสหกรณ์
- (๓) วัตถุประสงค์
- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และที่ตั้งสำนักงานสาขา
- (๕) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น
- (๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของสหกรณ์
- (๗) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขาดจากสมาชิกภาพตลอดจนสิทธิหน้าที่ของสมาชิก
- (๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่
- (๙) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
- (๑๐) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการ

มาตรา ๔๔ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ จะกระทำได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม ไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้ว ให้มีผลใช้บังคับได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยการเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ ให้สหกรณ์ยื่นใบสำคัญรับจดทะเบียนและให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนการเปลี่ยนชื่อให้แก่ สหกรณ์ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและการเปลี่ยนชื่อของสหกรณ์นั้น ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือความรับผิดชอบใด ๆ ของสหกรณ์ให้นำความในมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความในข้อบังคับ ให้สหกรณ์ขอคำวินิจฉัยจากนายทะเบียนสหกรณ์ และให้สหกรณ์ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น

ส่วนที่ ๓

การดำเนินงานของสหกรณ์

มาตรา ๔๖ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการดังต่อไปนี้ได้

- (๑) ดำเนินธุรกิจการผลิตการค้า การบริการ และอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิก
- (๒) ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว
- (๓) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก
- (๔) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศ หรือบุคคลอื่นใด
- (๕) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
- (๖) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจ้างหรือรับจํานำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก
- (๗) จัดให้ได้มา ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์หรือทรัพย์สิน ครอบครอง กู้ยืม เช่าเช่าซื้อ รับโอน สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จ้างนอง หรือจํานำ ขาย หรือจําหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน
- (๘) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบของสหกรณ์ ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
- (๙) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

มาตรา ๔๗ การกู้ยืมเงินหรือการค้าประกันของสหกรณ์ จะต้องจำกัดอยู่ภายในวงเงินที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ

มาตรา ๔๘ ให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ การรับเงินอุดหนุน หรือทรัพย์สินจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด ถ้าการให้เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้น กำหนดไว้เพื่อการใดให้ใช้เพื่อการนั้น แต่ถ้ามิได้กำหนดไว้ ให้จัดสรรเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นเป็นทุนสำรองของสหกรณ์

มาตรา ๕๐ ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่างให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้จัดการ

(๑) เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต

(๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนฐานทุจริตต่อหน้าที่

(๓) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ หรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามมาตรา ๒๒(๔)

(๔) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการ เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่

มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา ๕๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

มาตรา ๕๕ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้าแต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่สหกรณ์ทราบ

สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนหรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มีผู้แทนสมาชิกตามมาตรา ๕๖ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้

ในกรณีที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๕๖ สหกรณ์ใดมีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกก็ได้ จำนวนผู้แทนสมาชิกจะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนไม่ได้วิธีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิกและการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๕๗ การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมใหญ่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

มาตรา ๕๘ ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ถ้าสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณีมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นำประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่นัดประชุม

ใหญ่ครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังนี้ถ้ามิใช่การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก ร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อมีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณีมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งใน สิบของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าสามสิบคนก็ให้ถือว่าเป็นองค์ ประชุม

มาตรา ๕๕ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้า คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การ วินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่า สองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

- (๑) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (๒) การควบสหกรณ์
- (๓) การแยกสหกรณ์
- (๔) การเลิกสหกรณ์
- (๕) การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ใช้เสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

มาตรา ๖๐ ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่ น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยไม่เกินร้อยละ ห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดกำไรสุทธิ ประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย การ ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

- (๑) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท
- (๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจ ที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ใน ระหว่างปี
- (๓) จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ไม่เกินร้อยละสิบของ กำไรสุทธิ
- (๔) จ่ายเป็นทุนสะสมไว้เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์ตามกำหนดใน ข้อบังคับ

มาตรา ๖๑ ทูลสำรองตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง จะถอนจากบัญชีทุนสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุน หรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีเงินสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกจากสหกรณ์เดิมตามมาตรา ๑๐๐

มาตรา ๖๒ เงินของสหกรณ์นั้น สหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ฝากในชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น
- (๒) ฝากในธนาคาร หรือฝากในสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์
  - (๓) ชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
  - (๔) ชื่อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์
  - (๕) ชื่อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น
  - (๖) ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวก หรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
- (๓) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

มาตรา ๖๓ ให้สหกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการขายหรือแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรที่สมาชิกผลิตขึ้น พิจารณาซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

มาตรา ๖๔ ให้สหกรณ์จัดทำทะเบียน ดังต่อไปนี้

- (๑) ทะเบียนสมาชิกซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
  - (๑.๑) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์
  - (๑.๒) ชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ของสมาชิก
  - (๑.๓) วันที่เข้าเป็นสมาชิก
- (๒) ทะเบียนหุ้นซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
  - (๒.๑) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์
  - (๒.๒) ชื่อของสมาชิกซึ่งถือหุ้น มูลค่าหุ้น จำนวนหุ้น และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้ว
  - (๒.๓) วันที่ถือหุ้น

ให้สหกรณ์เก็บรักษาทะเบียนตาม (๑) และ (๒) ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์และให้ส่งสำเนาทะเบียนนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน ให้สหกรณ์

รายงานการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

มาตรา ๖๕ ให้สหกรณ์จัดให้มีการทำบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

เมื่อมีเหตุต้องบันทึกรายการในบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดของสหกรณ์ ให้บันทึกรายการในวันที่เกิดเหตุ นั้น สำหรับเหตุอื่นที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสด ให้บันทึกรายการในสมุดบัญชีภายในสามวันนับแต่วันที่มีเหตุอันจะต้องบันทึกการกรณัั้น การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์โดยครบถ้วน

มาตรา ๖๖ ให้สหกรณ์จัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน อันจัดว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์ งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์กับทั้งบัญชีกำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

งบดุลนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

มาตรา ๖๗ ให้สหกรณ์จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล และให้ส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุลไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุม

มาตรา ๖๘ ให้สหกรณ์เก็บรักษารายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์และงบดุล พร้อมทั้งข้อบังคับและกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกขอตรวจดูได้

ส่วนที่ ๔

การสอบบัญชี

มาตรา ๖๙ ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ การตรวจสอบบัญชึ้นั้นให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ส่วนที่ ๕

การเลิกสหกรณ์

มาตรา ๗๐ สหกรณ์ย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- (๒) สหกรณ์มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าสิบคน
- (๓) ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (๔) ล้มละลาย
- (๕) นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๗๑

ให้สหกรณ์ที่เลิกตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิก ให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์ที่ทำการสหกรณ์อำเภอหรือหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้นตั้งอยู่

มาตรา ๗๑ นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ได้เมื่อปรากฏว่า

- (๑) สหกรณ์ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลาสองปีนับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ
- (๒) สหกรณ์ไม่ส่งสำเนาบัญชีและรายงานประจำปี ต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน
- (๓) สหกรณ์ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หรือประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๗๒ สหกรณ์ที่ถูกสั่งเลิกตามมาตรา ๗๑ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง และให้นายทะเบียนสหกรณ์ส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติโดยไม่ชักช้า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๗๓ เมื่อสหกรณ์ใดเลิกไปด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๐ ให้จัดการชำระบัญชีตามบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยการชำระบัญชี

หมวด ๔ การชำระบัญชี

มาตรา ๗๔ การชำระบัญชีสหกรณ์ที่ล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา ๗๕ การชำระบัญชีสหกรณ์ที่เลิกเพราะเหตุอื่น นอกจากล้มละลายให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชี โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกสหกรณ์ หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ไม่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หรือนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ให้ความเห็นชอบในการเลือกตั้งผู้ชำระบัญชี ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ได้ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรหรือเมื่อสมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดร้องขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีคนใหม่แทนผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือซึ่งได้ตั้งไว้ก็ได้

ให้นายทะเบียนสหกรณ์จดทะเบียนผู้ชำระบัญชีซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคสองหรือวรรคสาม และให้ปิดประกาศชื่อผู้ชำระบัญชีไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์นั้น สำนักงานสหกรณ์อำเภอหรือหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้นตั้งอยู่ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่จดทะเบียนผู้ชำระบัญชีผู้ชำระบัญชีอาจได้รับค่าตอบแทนตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา ๗๖ สหกรณ์นั้นแม้จะได้เลิกไปแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา ๗๗ ให้ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ชำระสะสางกิจการของสหกรณ์ จัดการชำระหนี้และจำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์นั้นให้เสร็จไป

มาตรา ๗๘ เมื่อสหกรณ์เลิกให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์มีหน้าที่จัดการรักษาทรัพย์สินทั้งหมดของสหกรณ์ไว้จนกว่าผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้ส่งมอบผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ส่งมอบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งพร้อมด้วยสมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่นเมื่อใดก็ได้

มาตรา ๗๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์จดทะเบียนผู้ชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีประกาศโฆษณาทางหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน หรือประกาศโฆษณาทางอื่นว่าสหกรณ์ได้เลิก และแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทุกคน ซึ่งมีชื่อปรากฏในสมุดบัญชี เอกสารของสหกรณ์หรือปรากฏจากทางอื่น เพื่อให้ทราบว่าสหกรณ์นั้นเลิก และให้เจ้าหนี้ยื่นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

มาตรา ๗๖ ผู้ชำระบัญชีต้องทำงบดุลของสหกรณ์โดยไม่ชักช้า และให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบงบดุลนั้น เมื่อผู้สอบบัญชีรับรองงบดุลแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบดุลต่อที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติแล้วเสนองบดุลนั้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์

ในกรณีที่การประชุมใหญ่ไม่ครบองค์ประชุมให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบดุลต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่ออนุมัติ

มาตรา ๗๗ ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินกิจการของสหกรณ์เท่าที่จำเป็นเพื่อระงับรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ ในระหว่างที่ยังชำระบัญชีไม่เสร็จ
- (๒) ดำเนินกิจการของสหกรณ์เท่าที่จำเป็นเพื่อชำระเสถียรกิจการให้เสร็จไปด้วยดี
- (๓) เรียกประชุมใหญ่
- (๔) ดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดีอาญา และประนีประนอมยอมความในเรื่องใด ๆ ในนามของสหกรณ์
- (๕) จำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์
- (๖) เรียกให้สมาชิก หรือทายาทของสมาชิกผู้ตายชำระค่าหุ้นที่ยังชำระไม่ครบมูลค่าของหุ้นทั้งหมด
- (๗) ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลายในกรณีที่เงินค่าหุ้น หรือเงินลงทุนได้ใช้เสร็จแล้วแต่ทรัพย์สินก็ยังไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้สิน
- (๘) ดำเนินการอย่างอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การชำระบัญชีเสร็จสิ้น

มาตรา ๗๘ ข้อจำกัดอำนาจของผู้ชำระบัญชีอย่างไร ๆ ห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

มาตรา ๘๓ ค่าธรรมเนียม ค่าภาระติดพัน และค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียตามสมควรในการชำระบัญชีนั้นผู้ชำระบัญชีต้องจัดการชำระก่อนหนี้รายอื่น

มาตรา ๘๔ ถ้าเจ้าหนี้คนใดมิได้ทวงถามให้ชำระหนี้ ผู้ชำระบัญชีต้องวางเงินสำหรับจำนวนหนี้ที่ไว้ก่อนนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และให้ผู้ชำระบัญชีมีหนังสือแจ้งการที่ได้วางเงินไปยังเจ้าหนี้โดยไม่ชักช้า ถ้าเจ้าหนี้ไม่รับเงินไปจนพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ผู้ชำระบัญชีวางเงินไว้ก่อนนายทะเบียนสหกรณ์เจ้าหนี้นอกระบบขาดสิทธิในเงินจำนวนนั้น และให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดส่งเป็นรายได้ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้เสร็จภายในเวลาอันสมควร

มาตรา ๘๕ ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ทุกระยะหกเดือนว่าได้จัดการไปอย่างไรบ้าง และแสดงให้เห็นความเป็นไปของบัญชีที่ชำระอยู่นั้นรายงานดังกล่าวนี้ให้ทำตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดรายงานตามวรรคหนึ่งให้สมาชิก ทายาทของสมาชิกผู้ตาย และเจ้าหนี้ทั้งหลายของสหกรณ์ตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ถ้าปรากฏข้อบกพร่องในการชำระบัญชี นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้ผู้ชำระบัญชีแก้ไขข้อบกพร่อง และรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๘๖ เมื่อได้ชำระหนี้ของสหกรณ์แล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้ผู้ชำระบัญชี จ่ายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายคืนเงินค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

(๒) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ สำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท

(๓) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก ตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีกให้ผู้ชำระบัญชีโอนให้แก่สหกรณ์อื่น หรือสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามมติของที่ประชุมใหญ่หรือด้วยความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ในกรณีที่ไม้อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ชำระบัญชีเสร็จ

มาตรา ๘๗ เมื่อได้ชำระบัญชีกิจการของสหกรณ์เสร็จแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีทำรายงานการชำระบัญชีพร้อมทั้งรายการย่อของบัญชีที่ชำระนั้น แสดงว่าได้ดำเนินการชำระบัญชีและจัดการทรัพย์สินของสหกรณ์ไปอย่างไร รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชี และจำนวนทรัพย์สินที่จ่ายตามมาตรา ๘๖ เสนอต่อผู้สอบบัญชี

เมื่อผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองบัญชีที่ชำระนั้นแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีรับรองบัญชีที่ชำระนั้น เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบด้วยแล้วให้ถือว่าเป็นที่สุดแห่งการชำระบัญชี และให้นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

มาตรา ๘๘ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบในการชำระบัญชีตามมาตรา ๘๗ แล้วให้ผู้ชำระบัญชีมอบบรรดาสมาชิก และเอกสารทั้งหลายของสหกรณ์ที่ได้ชำระบัญชีเสร็จแล้วนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ ให้นายทะเบียนสหกรณ์รักษาสมาชิกและเอกสารเหล่านี้ไว้อีกสองปี นับแต่วันที่ถอนชื่อสหกรณ์นั้นออกจากทะเบียนสมาชิกและเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจสอบได้ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๘๙ ในคดีฟ้องเรียกหนี้สินที่สหกรณ์ สมาชิก หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

หมวด ๕

การควบสหกรณ์เข้ากัน

มาตรา ๙๐ สหกรณ์ตั้งแต่สองสหกรณ์อาจควบเข้ากันเป็นสหกรณ์เดียวได้ โดยมติแห่งที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหกรณ์ และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ในการขอความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้ส่งสำเนารายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ที่ลงมติให้ควบเข้ากันไปด้วย

มาตรา ๙๑ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๙๐ แล้ว ให้สหกรณ์แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ตั้งปวงของสหกรณ์เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะควบสหกรณ์เข้ากัน และขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีข้อคัดค้านในการควบสหกรณ์เข้ากันนั้นส่งคำคัดค้าน ไปยังสหกรณ์ภายใน

หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งถ้าไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น ให้ถือว่าไม่มีคำคัดค้านถ้ามีเจ้าหนี้คัดค้าน สหกรณ์จะควมเข้ากันมิได้จนกว่าจะได้ชำระหนี้แล้วได้ให้ประกันเพื่อหนี้นั้น

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของแต่ละสหกรณ์ที่ควมเข้ากันตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละไม่เกินสามคนเพื่อดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๕๑

มาตรา ๕๓ สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นใหม่โดยควมเข้ากันนั้น ต้องจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ใหม่โดยยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ในคำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีผู้แทนของสหกรณ์ที่ควมเข้ากันลงลายมือชื่ออย่างน้อยสหกรณ์ละสองคนทุกสหกรณ์คำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นพร้อมกับคำขอด้วย

(๑) หนังสือของทุกสหกรณ์ที่ควมเข้ากันนั้นรับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวง ตามมาตรา ๕๑วรรคหนึ่ง และไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนด หรือในกรณีที่มีเจ้าหนี้คัดค้านสหกรณ์ได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้นั้นแล้ว

(๒) ข้อบังคับของสหกรณ์ใหม่ที่ขอจดทะเบียนสืบ

(๓) สำเนารายงานการประชุมผู้แทนของสหกรณ์ที่ควมเข้ากันหนึ่งฉบับ

เอกสารตาม (๒) และ (๓) นั้น ผู้แทนของสหกรณ์ต้องลงลายมือชื่อรับรองสองคน

มาตรา ๕๔ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์ที่ควมเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่แล้วให้นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์เดิมที่ได้ควมเข้ากันนั้นออกจากทะเบียนให้ผู้แทนของสหกรณ์ที่ควมเข้ากันมีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๔๐

มาตรา ๕๕ สหกรณ์ใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์เดิมที่ได้ควมเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

หมวด ๖

การแยกสหกรณ์

มาตรา ๕๖ การแยกสหกรณ์จะกระทำมิได้แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครอง ท้องที่หรือแบ่งหน่วยงาน หรือสถานประกอบการ จะแยกสหกรณ์ก็ได้หากมีความจำเป็นหรือมีเหตุ ให้ไม่สะดวกแก่การดำเนินงาน การแยกสหกรณ์ตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้โดยสมาชิกของ สหกรณ์นั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนลง ลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์ต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้คณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอตามวรรคสอง เพื่อที่จะพิจารณาเรื่องการแยกสหกรณ์ ถ้าที่ประชุมใหญ่ได้มีมติเห็นชอบให้แยกสหกรณ์ให้ พิจารณาแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์ตามวิธีการที่ นายทะเบียน สหกรณ์กำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องต่าง ๆ ของที่ประชุมใหญ่ตามวรรคสาม ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่า สองในสามของจำนวนสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกที่มาประชุมถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ไม่เรียกประชุมใหญ่ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสาม ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุม ใหญ่ภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติไม่เห็นชอบให้แยกสหกรณ์ ถ้าสมาชิกซึ่งลง ลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์ตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับมติที่ ประชุมใหญ่นั้น ให้สมาชิกดังกล่าวทุกคนลงลายมือชื่อทำหนังสือถึงนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน กำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาวินิจฉัย ชี้ขาดว่าสมควรแยกสหกรณ์หรือไม่ และเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยชี้ขาดเป็นอย่างไรแล้วให้ แจ้งคำวินิจฉัยให้สหกรณ์ทราบ

คำวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๘ เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้มีมติเห็นชอบตามมาตรา ๕๖ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ วินิจฉัยชี้ขาดให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๕๗ แล้ว ให้สหกรณ์แจ้งมติที่ประชุมใหญ่ หรือคำวินิจฉัย ของนายทะเบียนสหกรณ์เป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์ เพื่อให้ทราบรายการที่ ประสงค์จะแยกสหกรณ์ และให้เจ้าหนี้ผู้มีข้อความในการแยกสหกรณ์นั้นส่งคำคัดค้านไปยัง สหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๕๕ สหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่โดยการแยกจากสหกรณ์เดิมนั้น ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการจดทะเบียนสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลมค่าของจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องยื่นพร้อมเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์ และสำเนารายงานการประชุมใหญ่ที่ได้มีมติเห็นชอบให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๕๖ วรรคสี่ หรือสำเนาหนังสือนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งวินิจฉัยชี้ขาดให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๕๗ แล้วแต่กรณี

(๒) สำเนาหนังสือของสหกรณ์ทุกฉบับ ที่แจ้งไปยังเจ้าหนี้ที่พึงประสงค์ของสหกรณ์ตามมาตรา ๕๘

(๓) หนังสือของสหกรณ์ที่รับรองว่าไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนด หรือสำเนาคำคัดค้านของเจ้าหนี้พร้อมทั้งหลักฐานที่แสดงว่าสหกรณ์ได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้นั้นแล้ว

มาตรา ๑๐๐ บรรดาทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์เดิมที่ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติให้แบ่งแยกตามมาตรา ๕๖ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้แบ่งแยกตามมาตรา ๕๗ แล้วแต่กรณี ย่อมโอนไปให้แก่สหกรณ์ใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน

หมวด ๗

ชุมนุมสหกรณ์

มาตรา ๑๐๑ สหกรณ์ตั้งแต่ห้าสหกรณ์ขึ้นไปที่ประสงค์จะร่วมกันดำเนินกิจการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมกันนั้น อาจรวมกันจัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ ได้ชุมนุมสหกรณ์ใดจะมีฐานะเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศจะต้องตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บรรดาสหกรณ์ในภูมิภาคหรือทั่วประเทศที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน หรือประกอบธุรกิจการผลิต การค้า อุตสาหกรรม หรือบริการอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

มาตรา ๑๐๒ การจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์จะกระทำได้อต่อเมื่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ได้มีมติให้เข้าร่วมในการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์นั้นได้

มาตรา ๑๐๓ ในการดำเนินการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ ให้คณะกรรมการดำเนินการของแต่ละสหกรณ์ตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละหนึ่งคน ประกอบเป็นคณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์เพื่อดำเนินการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ การจัดตั้งและการจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๔ การขอจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์นั้น ให้คณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์อย่างน้อยห้าคนลงลายมือชื่อยื่นคำขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๑๐๕ ให้ชุมนุมสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคลและเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้ชุมนุมสหกรณ์มีอำนาจกระทำการได้ตามมาตรา ๔๖ และตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ หมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๖ มาใช้บังคับกับชุมนุมสหกรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๖ การประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์ให้ประกอบด้วยผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการของแต่ละสหกรณ์เลือกตั้งขึ้นสหกรณ์ละหนึ่งคน ตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ ในการประชุมต้องมีผู้แทนสหกรณ์มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสหกรณ์ทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนแล้วแต่กรณี จึงจะเป็นองค์ประชุมผู้แทนสหกรณ์คนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง หรือจะให้มีเสียงเพิ่มขึ้นตามระบบสัดส่วนตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์นั้นก็ได้

มาตรา ๑๐๗ ในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ให้ที่ประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์เลือกตั้งจากผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์เป็นกรรมการ ตามจำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์

หมวด ๘

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๐๘ ให้มี "สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย" ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นสหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจการสหกรณ์ทุกประเภททั่วราชอาณาจักร ให้มีความเจริญก้าวหน้าอันมิใช่เป็นการหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน

มาตรา ๑๐๕ ให้สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคลสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และจะตั้งสำนักงานสาขาขึ้น ณ ที่อื่นใดก็ได้

มาตรา ๑๑๐ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๘ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ตลอดจนทำการวิจัย และรวบรวมสถิติเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

(๒) แนะนำช่วยเหลือทางวิชาการแก่สหกรณ์ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานระหว่างสหกรณ์กับส่วนราชการหรือบุคคลอื่น

(๓) ให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์

(๔) ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างสหกรณ์ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หรือสันนิบาตสหกรณ์ของต่างประเทศ หรือองค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน

(๕) ซื้อจัดหาจำหน่าย ถือกรรมสิทธิ์ครอบครองหรือทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินใด ๆ

(๖) ส่งเสริมธุรกิจการค้าอุตสาหกรรมหรือบริการของสหกรณ์

(๗) สนับสนุน และช่วยเหลือสหกรณ์เพื่อแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(๘) เป็นตัวแทนของสหกรณ์ เพื่อรักษาผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้จากการสนับสนุนของรัฐองค์การระหว่างประเทศ หรือภาคเอกชนอื่น

(๙) ร่วมมือกับรัฐบาลในการส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่บรรดาสหกรณ์อย่างแท้จริง

(๑๐) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมาย

มาตรา ๑๑๑ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) ดอกผลที่เกิดจากทุนกลางของสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา ๘

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่เหลือจากการชำระบัญชีสหกรณ์ตามมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖
วรรคสอง

- (๖) เงินที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือวิชาการ เอกสาร หรือสิ่งอื่น
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนในการให้บริการ
- (๘) ผลประโยชน์ที่ได้จากทรัพย์สินของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๑๒ ให้มีคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วยกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เลือกตั้งจากผู้แทนของ สหกรณ์จำนวนไม่เกินสิบห้าคน ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เลือกตั้งกรรมการ เป็นประธานกรรมการคนหนึ่ง และรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย แต่งตั้งผู้อำนวยการสันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย และให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นเลขานุการของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ให้นำบทบัญญัติใน มาตรา ๕๒ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๓ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย มีหน้าที่บริหารกิจการ ตลอดจนมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามวัตถุประสงค์ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย การออกระเบียบเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยก่อนจึงใช้บังคับได้

- (๑) ระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงิน
- (๒) ระเบียบว่าด้วยการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และหลักเกณฑ์การจัดส่งผู้แทนของสหกรณ์เข้าร่วมประชุมใหญ่
- (๓) ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้ง การประชุม และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๑๔ ให้กรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี เมื่อครบวาระดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป จนกว่ากรรมการซึ่ง

ได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๑๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑๔ กรรมการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๖) พ้นจากการเป็นสมาชิกของสหกรณ์

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทยเลือกตัวแทนของสหกรณ์ ผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้ผู้ซึ่งได้รับเลือก แทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๑๖ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจัดให้มีการ ประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสันนิบาตสหกรณ์ แห่งประเทศไทยเมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย จะเรียกประชุมใหญ่สามัญเมื่อใดก็ได้ หรือเมื่อสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวน สมาชิกทั้งหมดทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้ เรียกประชุมใหญ่สามัญ ในหนังสือร้องขอนั้นต้องระบุว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อการใด

ในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่สามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เรียกประชุมใหญ่สามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ หนังสือร้องขอ

มาตรา ๑๑๗ ให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีหน้าที่บริหารกิจการ ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ตามระเบียบและนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย ในส่วนกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์

แห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อการนี้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจะมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยกำหนดก็ได้

มาตรา ๑๑๘ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๔ ว่าด้วยการสอบบัญชีมาใช้บังคับแก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยโดยอนุโลม

หมวด ๕

กลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่คณะบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ยังไม่อาจรวมกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ จะจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร การกำกับกลุ่มเกษตรกร การเลิกกลุ่มเกษตรกร และการควบกลุ่มเกษตรกรเข้ากัน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแก่ประเภทของกลุ่มเกษตรกรด้วย

มาตรา ๑๒๐ กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๑๕ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๒๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ช่วย มีอำนาจหน้าที่ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดที่กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่ และมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา สำหรับกรุงเทพมหานครให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่กลุ่มเกษตรกร โดยมติของที่ประชุมใหญ่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม แสดงความจำนงขอเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาเห็นว่าข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรมีรายการถูกต้องตามมาตรา ๔๓ ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนและดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒๓ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ให้คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรมีฐานะเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จนกว่าจะมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งขึ้นใหม่ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ สหกรณ์ตามวรรคหนึ่งย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม

มาตรา ๑๒๔ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร และพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของกลุ่มเกษตรกรในเวลาทำงานของกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกช่วยเหลือ และให้คำชี้แจงแก่ผู้เข้าไปตรวจสอบตามสมควร

ให้ผู้เข้าไปตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๒๕ ในคดีฟ้องเรียกหนี้ที่กลุ่มเกษตรกร สมาชิก หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรถอนชื่อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน

มาตรา ๑๒๖ ถ้ากลุ่มเกษตรกรเกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียนสำหรับการได้มา การจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือการยึดหน่วง ซึ่งกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ในการจดทะเบียนเช่นนั้นให้กลุ่มเกษตรกรได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้คำว่า "กลุ่มเกษตรกร" เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจเว้นแต่กลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๑๑๕

มาตรา ๑๒๘ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้กรรมการสมาชิก และเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกรมาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของกลุ่มเกษตรกร หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการ หรือรายงานการประชุมของกลุ่มเกษตรกร

หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๕ ผู้ใดใช้คำว่า "สหกรณ์" หรือ "กลุ่มเกษตรกร" ประกอบกับชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจโดยมิได้เป็นสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับและปรับอีกตั้งแต่วันละห้าร้อยถึงหนึ่งพันบาทจนกว่าจะได้เลิกใช้

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ตามคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายซึ่งสั่งการตามมาตรา ๑๓ หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานประชุมของกลุ่มเกษตรกรตามคำสั่งของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายตามมาตรา ๑๒๘ แล้วแต่กรณีต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดขัดขวาง หรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายตามมาตรา ๑๔ หรือขัดขวางหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียน กลุ่มเกษตรกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายตามมาตรา ๑๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่จัดการรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์ หรือไม่ส่งมอบทรัพย์สิน สมุดบัญชีเอกสารและสิ่งอื่นของสหกรณ์ให้แก่ผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่แก้ไขข้อบกพร่องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งการตามมาตรา ๒๒(๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๔ ให้ถือว่าบรรดาสหกรณ์จำกัด ชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและกลุ่มเกษตรกรตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และกลุ่มเกษตรกร ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้โอนเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์มาเป็นของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ตามมาตรา ๒๗

มาตรา ๑๓๕ ชุมนุมสหกรณ์ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่มีจำนวนสหกรณ์เป็นสมาชิกต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑ ให้เป็นชุมนุมสหกรณ์ต่อไปได้

มาตรา ๑๓๖ ข้อบังคับของสหกรณ์ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น โดยให้ถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งในวาระแรก

มาตรา ๑๓๗ สหกรณ์ไม่จำกัดตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนตามหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าไม่มีการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนสหกรณ์สั่งเลิกสหกรณ์ไม่จำกัดนั้นและตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชี โดยให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยการชำระบัญชีมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๘ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

สรุปประเด็นสำคัญพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542*

เปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 บัญญัติขึ้นโดยอาศัยพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 เป็นแนวทางใน 5 ประการ คือ

1. บทบัญญัติในส่วนที่ไม่จำเป็นแล้วตัดออกไป
2. บทบัญญัติที่ยังใช้ได้คืออยู่นำกลับมาไว้เหมือนเดิมโดยไม่แก้ไข
3. บทบัญญัติที่บัญญัติขึ้นใหม่ซึ่งไม่เคยมีในกฎหมายเดิม
4. บทบัญญัติเดิมแต่ได้ปรับปรุงเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
5. บทเฉพาะกาลของกฎหมาย

หลักกฎหมายสำคัญตามแนวทาง 5 ประการดังกล่าวมีดังนี้

1. **บทบัญญัติที่ตัดออก** ได้แก่ บทบัญญัติในส่วนที่ว่าสหกรณ์ไม่จำกัดออกทั้งหมด ตั้งแต่มาตรา 54ถึงมาตรา 69 เพราะในทศวรรษที่ผ่านมาไม่มีประชาชนขอจดทะเบียนสหกรณ์ชนิดไม่จำกัด และสหกรณ์ชนิดไม่จำกัด ก็จดทะเบียนเปลี่ยนเป็นสหกรณ์ชนิดจำกัดไปหมดแล้ว บทบัญญัติส่วนที่ว่าด้วยสหกรณ์ชนิดไม่จำกัดจึงหมดความจำเป็นไปแล้ว ยกเว้นเพียงเรื่องเดียวคือ ทุนกลางของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัดสิ้นใช้มีเงินเหลืออยู่ประมาณ 40 ล้านบาทจึงบัญญัติลงทุนกลางไว้ อีก

---

*หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วทำให้มีบทบัญญัติหลายประการไม่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการสหกรณ์ให้ทันต่อสภาพการแข่งขันกับระบบธุรกิจในปัจจุบัน ประกอบกับพระราชบัญญัติดังกล่าวได้รวมบทบัญญัติเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกร ซึ่งสมควรปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงเห็นสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ที่ใช้บังคับอยู่เดิมทั้งฉบับ โดยจัดระบบสหกรณ์ให้สหกรณ์มีชนิดเดียวคือสหกรณ์ที่สมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเท่าจำนวนหุ้น ที่ถือ เพื่อให้สหกรณ์พัฒนาไปด้วยความมั่นคง ในด้านการกำกับและส่งเสริมกิจการสหกรณ์ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ จัดให้มีกองทุนเพื่อพัฒนา สหกรณ์ เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่บรรดาสหกรณ์ ปรับปรุงองค์ประกอบและวาระการ ดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ได้ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่การจัดตั้งสหกรณ์อย่างเป็น ระบบ ตลอดจนปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้นจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. บทบัญญัติที่นำกลับมาใช้เหมือนเดิม นำมาบัญญัติไว้เหมือนเดิมโดยไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใดๆ ทั้งสิ้น ได้แก่

- 2.1 หลักเกณฑ์การวินิจฉัยการจดทะเบียนสหกรณ์ของนายทะเบียนสหกรณ์
- 2.2 รายการที่ต้องมีในข้อบังคับ
- 2.3 การดำเนินงานในเรื่องที่ว่าด้วยวงเงินกู้ยืม การรับเงินอุดหนุน การประชุมใหญ่สามัญ การประชุมใหญ่วิสามัญ
- 2.4 การตรวจการสหกรณ์
- 2.5 การจัดทำทะเบียนหุ้น และสมาชิก
- 2.6 การจัดทำบัญชี การอนุมัติและการจัดทำรายงานกิจการประจำปี
- 2.7 การดำเนินงานภายหลังเลิกสหกรณ์
- 2.8 การควบสหกรณ์เข้ากัน
- 2.9 การชำระบัญชีหลังสหกรณ์เลิก

3. บทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ของเดิมไม่เคยมี ได้แก่

- 3.1 คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ของด้านการกำหนดนโยบายส่งเสริม สนับสนุน และการคุ้มครองสหกรณ์
- 3.2 กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กสพ.) เพื่อให้สหกรณ์มีแหล่งเงินทุนที่มีขนาดใหญ่ สหกรณ์สามารถกู้เงินไปดำเนินกิจการได้กว้างขวางมากขึ้น เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการสหกรณ์กฎหมายใหม่ให้นำมารวมไว้ในกองทุนนี้ด้วย
- 3.3 ให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
- 3.4 กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ข้อบังคับอาจขอให้นายทะเบียนสหกรณ์ตีความได้ และ สหกรณ์ต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น
- 3.5 การมีสมาชิกสมทบในสหกรณ์โดยนายทะเบียนสหกรณ์ กำหนดประเภทสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบ
- 3.6 กำหนดจำนวนกรรมการสหกรณ์ทุกประเภท และกรรมการชุมนุมสหกรณ์มีได้ไม่เกิน 15 คน
- 3.7 กำหนดคุณสมบัติการเป็นกรรมการและผู้จัดการสหกรณ์
- 3.8 กำหนดวาระการเป็นกรรมการสหกรณ์ได้ไม่เกิน 2 วาระ ติดต่อกันวาระละไม่เกิน 2 ปี

- 3.9 กำหนดระยะเวลาให้สหกรณ์ทำรายการที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับเงินสดหรือไม่
เกี่ยวกับเงินสดให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน หรือ 3 วัน
- 3.10 ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการในสหกรณ์
ได้ กรณีสหกรณ์ตั้งใหม่หรือสหกรณ์ขาดทุนติดต่อกันเกิน 2 ปี
- 3.11 ให้มีการแยกสหกรณ์ได้ และแบ่งทุนสำรองจากสหกรณ์เดิมได้
- 3.12 กำหนดระดับขุมขุมสหกรณ์เป็นขุมขุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคและประเทศ

4. บทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมจากของเดิม ได้แก่

กฎหมายเก่า

1. การยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ กำหนดเป็น 2 เรื่อง คือ
  - ก. กำหนดหน้าที่ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ ต้องดำเนินการเลือกประเภทสหกรณ์ทำ
แผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจ ทำบัญชีรายชื่อผู้จะเป็นสมาชิกและจำนวนหุ้นที่จะถือ รวบรวมบัญชี
เสนอที่ประชุม
  - ข. การยื่นคำขอจดทะเบียนเอกสารประกอบด้วย สำเนารายงานการประชุมที่มติ
เลือกคณะผู้จัดตั้ง แผนดำเนินงานเกี่ยวกับธุรกิจ รายชื่อผู้เป็นสมาชิกและจำนวนการถือหุ้น
ข้อบังคับ
2. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์
กำหนดว่า "ดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการและการอุตสาหกรรมเพื่อ
ประโยชน์ของสมาชิก" ซึ่งมีความชัดเจนและทำได้กว้างขวางกว่าเดิม
3. การใช้เงินของสหกรณ์
กำหนดให้ฝากในธนาคารได้ทุกแห่งไม่ต้องขอความเห็นชอบ และนอกจากจะซื้อ
พันธบัตรของรัฐบาลแล้ว ยังซื้อตราสารอื่นของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจด้วย นอกจากนี้ยังสามารถ
ฝากหรือลงทุนในกิจการที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดได้ด้วย
4. การเลือกตั้งคณะกรรมการ
กำหนดว่า "ในสหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประกอบด้วยประธาน
กรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก"
5. การมีผู้ตรวจกิจการสหกรณ์
กำหนดให้สหกรณ์ทุกสหกรณ์ต้องมีผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้ง
จากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกตามจำนวนที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้เพื่อให้สหกรณ์มี
ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์มากเกินความจำเป็นทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย

6. ผู้แทนสมาชิกในการประชุมใหญ่

กำหนดให้สหกรณ์สามารถประชุมใหญ่โดยผู้แทนได้ว่าสหกรณ์มีสมาชิกกว่า 500 คน แต่ผู้แทนสมาชิกจะมีจำนวนต่ำกว่า 100 คน ไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้องค์ประชุมมีขนาดเล็กโดยไม่มีขอบเขตจำกัด

7. การประชุมใหญ่สามัญ

กำหนดให้สหกรณ์ต้องประชุมใหญ่สามัญประจำปี 1 ครั้ง ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

8. การส่งสำเนาทะเบียนหุ้นและทะเบียนสมาชิก

กำหนดให้สหกรณ์ต้องส่งสำเนาทะเบียนหุ้นและทะเบียนสมาชิกภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อลดภาระของสหกรณ์ให้ปฏิบัติงานได้สะดวกขึ้น

9. การเพิกถอนมติที่ประชุม

กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์เพิกถอนหรือยับยั้งมติของที่ประชุมคณะกรรมการ หรือที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์จำนวนนั้นฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบของสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้สหกรณ์เกิดความเสียหายเพราะมีมติที่ไม่ชอบ

10. การแก้ไขข้อบกพร่องของสหกรณ์

ตัดอำนาจผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีกรณีสั่งให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่อง แต่กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ใช้ดุลยพินิจให้แก้ไขข้อบกพร่องหรือไม่ก็ได้ก่อนที่นายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์จะสั่งให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะหรือรายตัว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการแก้ไขความเสียหายที่อาจจะเกิดกับ สหกรณ์เพราะว่าเรื่องเมื่อคณะกรรมการทำให้เกิดความเสียหายแล้วไม่อาจแก้ไขกลับคืนให้เหมือนเดิมได้

11. การบำรุงสันนิบาตสหกรณ์

กำหนดไว้เป็นหน้าที่ของสหกรณ์ต้องชำระ โดยไม่ต้องอาศัยอำนาจที่ประชุมใหญ่โดยต้องชำระไม่เกินร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิ แต่อัตราจะเป็นเท่าใดเป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเป็นผู้กำหนด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราที่ไม่ต้องออกเป็นกฎกระทรวงซึ่งล่าช้าไม่ทันการ

12. การใช้ทุนสำรอง

กำหนดให้สหกรณ์กองทุนสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนหรือจัดการชำระบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ที่แยกไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่สหกรณ์ที่แยกตัวไปควรมีทรัพย์สินเป็นของตนเองด้วย

13. การเลิกสหกรณ์

กำหนดเพิ่มเติมสาเหตุของการสั่งเลิกสหกรณ์ได้อีกหนึ่งสาเหตุ คือ สหกรณ์ไม่ส่งสำเนาบัญชีและรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกันทั้งนี้เพื่อให้สหกรณ์จัดทำบัญชีให้ถูกต้องเรียบร้อยเป็นประจำ และป้องกันความเสียหายอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบของพนักงานสหกรณ์หรือกรรมการของสหกรณ์

14. การจดทะเบียนจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์

กำหนดให้จดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ได้เมื่อมีสหกรณ์ตั้งแต่ 5 สหกรณ์ ให้ร่วมกันขอจัดตั้งทำให้ชุมนุมสหกรณ์มีสมาชิกขึ้นต่ำมากขึ้นเท่ากับอัตราการถือหุ้นไม่เกิน 1 ใน 5 ของหุ้นชุมนุมสหกรณ์ทั้งหมด

15. การอุทธรณ์คำสั่ง

กำหนดให้คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ทุกคำสั่งอุทธรณ์ได้ ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

กฎหมายใหม่

กำหนดว่าในมาตรา 12 ว่า "การขอจดทะเบียนสหกรณ์จำกัดให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัด เลือกตั้งคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์จำกัดขึ้นไม่น้อยกว่าสิบคนเพื่อลงลายมือชื่อยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ พร้อมกับบัญชีรายชื่อของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์จำกัดทั้งหมดสำรายการยื่นตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และสำเนารายงานการประชุมของผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์จำกัดหนึ่งฉบับและข้อบังคับสองฉบับ"

กำหนดว่า "ดำเนินธุรกิจและการค้าเพื่อประโยชน์ของสมาชิก"กำหนดให้ฝากเงินได้แก่เฉพาะธนาคารที่มีวัตถุประสงค์ในความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ (ชกส.) หรือในธนาคารออมสิน ถ้าฝากกับธนาคารอื่นต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ก่อน นอกจากนี้ให้ชื่อหลักทรัพย์และพันธบัตรของรัฐบาล

กำหนดว่า "ให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก"กำหนดว่าเพียงว่า "สหกรณ์จำกัดอาจมีผู้ตรวจสอบสหกรณ์คนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก"

กำหนดเพียงว่า "สหกรณ์จำกัดใดมีสมาชิกเกินกว่าร้อยคนจะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่ประกอบด้วยผู้แทนสมาชิก" กำหนดไว้ว่า "การประชุมใหญ่สามัญครั้งต่อไปให้คณะกรรมการเรียกประชุมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น"

กำหนดว่า "เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนสหกรณ์หรือทะเบียนหุ้นให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง" กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์เพิกถอนมติได้เฉพาะมติที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ผ่าฝืนกับกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์

กำหนดให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือผู้สอบบัญชีต้องให้คณะกรรมการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องหรือการปฏิบัติที่ทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหาย หรือเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกภายใน 30 วันก่อน ถ้าไม่แก้ไขจึงรายงานให้นายทะเบียนสหกรณ์ส่งให้คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะหรือรายตัวได้

กำหนดให้สหกรณ์ต้องชำระค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยไม่เกินร้อยละ 5 ของกำไรสุทธิ แต่จะเป็นอัตราเท่าใดให้กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดไว้ว่า เงินสำรองจะถอนจากบัญชีเงินสำรองได้เพื่อการชดเชยการขาดทุนเท่านั้น

กำหนดเพียง 3 กรณีเท่านั้นที่อาจถูกนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกได้คือ เมื่อสมาชิกเกินกว่ากึ่งหนึ่งร้องขอให้สั่งเลิก สหกรณ์ไม่ดำเนินธุรกิจในระยะเวลาที่กำหนดหนึ่งปีหรือสองปีแล้วแต่กรณี และสหกรณ์ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดีกำหนดให้มีสหกรณ์ 3 สหกรณ์ ขึ้นไปรวมกันจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ได้ กำหนดเพียงคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหกรณ์และการสั่งเลิกสหกรณ์เท่านั้นที่สามารถอุทธรณ์คำสั่งได้ต่อรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและมหกรรม

5. บทเฉพาะกาลของกฎหมาย

การมีบทเฉพาะกาลของการของกฎหมายก็เพื่อให้รอยต่อกฎหมายเดิมกับกฎหมายเก่าเชื่อมต่อกันโดยไม่มีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ กล่าวคือสถานภาพขององค์การและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนนิติบุคคลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย หลักในบทเฉพาะการของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ได้กำหนดไว้ดังนี้

- 5.1 สถานภาพความเป็นนิติบุคคลของสหกรณ์จำกัด ชุมนุมสหกรณ์สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยกลุ่มเกษตรกรยังสถานภาพเดิมทุกประการ แม้ชุมนุมสหกรณ์ที่มีสมาชิกไม่ถึง 5 สหกรณ์ ก็ยังดำเนินชุมนุมสหกรณ์ต่อไป
- 5.2 ข้อบังคับของสหกรณ์ยังคงใช้เป็นข้อบังคับต่อไป เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับพระราชบัญญัติใหม่
- 5.3 คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ที่มีอยู่ก่อนพระราชบัญญัติสหกรณ์ใหม่ ใช้บังคับดำเนินการต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในข้อบังคับ

5.4 สหกรณ์ชนิดไม่จำกัดถ้ามีต้องจดทะเบียนสหกรณ์เปลี่ยนชนิดเป็นสหกรณ์จำกัด ภายใน 180 วัน นับแต่พระราชบัญญัติสหกรณ์ใหม่มีผลใช้บังคับ

5.5 พระราชกฤษฎีกี กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออก โดยอาศัย พระราชบัญญัติสหกรณ์เดิมยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะมีการแก้ไข

